

*„Vegyétek szívetekre
ezeket az igéket,
mert ez a ti életetek”*

MÓZES V. KÖNYVE

BIBLIA-TANULMÁNYOK ■ 2021/4.

„Vegyétek szívetekre
ezeket az igéket,
mert ez a ti életetek”

MÓZES V. KÖNYVE

BIK KÖNYVKIADÓ
BUDAPEST, 2021

A tanulmányokat összeállította:

Fodor Albert (2., 13.), Kovács Zoltán (1., 5., 12.), Somogyi Lehel (6., 8.),
Vankó Zsuzsanna (3., 7., 10., 11.), Vigh Ágnes (4., 9.)

A tanulmány elektronikus formában a www.kerak.hu oldalon,
a „Kiadványok” menüpont alatt tölthető le

A borítón James Tissot *Mózes messziről látja az ígéret földjét*
című festményének részlete látható

A Keresztény Advent Közösség megbízásából kiadja:

BIBLIAISKOLÁK KÖZÖSSÉGE KÖNYVKIADÓ

Székhely: 1121 Budapest, Remete út 16/A

Kiadó és könyvlerakat: 1181 Budapest, Reviczky Gyula u. 46.

Telefon/fax: 06-1/267-3947 ■ 06-20/379-6020

megrendeles@bikkiado.hu ■ www.bikkiado.hu

Felelős kiadó: Szigeti Gábor ■ Sorozatszerkesztő: Vankó Zsuzsanna

Nyomtatás: Print Brokers Team, 9024 Győr, Práter utca 9.

Felelős vezető: Egyházi Zsolt

ISBN 978-615-5260-91-9 ■ ISSN 0865-3119

TARTALOM

Bevezetés	7
I. TANULMÁNY ■ OKTÓBER 2.	
Visszatekintés a pusztai vándorlás negyven esztendejére az ígélet földje határán (1–3. fejezet)	9
II. TANULMÁNY ■ OKTÓBER 9.	
A kinyilatkoztatott törvény értéke, maradéktalan megtartásának fontossága (4–5. fejezet)	21
III. TANULMÁNY ■ OKTÓBER 16.	
Izráel megbízatása: őrizze meg az egyetlen, élő, igaz Isten tiszteletét a bálványimádó népek között (6–7. fejezet)	34
IV. TANULMÁNY ■ OKTÓBER 23.	
„Emlékezzél meg az egész útról, amelyen hordozott téged az Úr!” (8–10. fejezet)	43
V. TANULMÁNY ■ OKTÓBER 30.	
Izráel jóléte az ígélet földjén Isten törvénye és rendelkezései megtartásától függ (11–12. fejezet)	57
VI. TANULMÁNY ■ NOVEMBER 6.	
Különböző rendelkezések az igaz istentisztelet fenntartása érdekében (13,1–17,13)	69
VII. TANULMÁNY ■ NOVEMBER 13.	
A királytörvény – Óvás a démonikus kultuszoktól – Ígélet a Mózeshez hasonló prófétára vonatkozóan – Az igaz és hamis próféta megkülönböztetése (17,14–18,22)	82

VIII. TANULMÁNY ■ NOVEMBER 20.

Emlékeztetés különböző törvényekre, megtartásuk
fontosságára (19–26. fejezet) 92

IX. TANULMÁNY ■ NOVEMBER 27.

A törvény megtartása áldásokat von maga után,
megszegése viszont átkot (27–28,48) 105

X. TANULMÁNY ■ DECEMBER 4.

Különleges, minden részletében beteljesedett
prófécia (28,49–68) 116

XI. TANULMÁNY ■ DECEMBER 11.

A szövetség megújítása – Mi lesz az ország és a nép
jövője, ha megtörik-e szövetséget? – Kegyelmes ígélet,
ha igazán megtérnek hűtlenségükből (29,1–30,14) 125

XII. TANULMÁNY ■ DECEMBER 18.

Mózes utolsó kérései és bátorítása – Isten utasítása
az Izrael fiainak megtanítandó énekekre vonatkozóan
(30,15–31,30) 134

XIII. TANULMÁNY ■ DECEMBER 25.

A profetikus ének és Mózes halála (32–34. fejezet) 145

Függelék 158

Igék minden napra

OKTÓBER 162

NOVEMBER 163

DECEMBER 164

BEVEZETÉS

Mózes ötödik könyve lesz heti Biblia-tanulmányaink tárgya ebben a negyedévben. Az adott időkeretben nem tudunk versről versre végighaladni a 34 fejezetből álló könyvön. A számunkra legfontosabb és különösen időszerű kijelentéseket fogjuk kiemelni. A fejezetek sorrendjét követve tesszük ezt, és az egyes tanulmányok címe alatt mindig feltüntetjük, mely fejezetekből idéztünk. Javasoljuk, hogy egyénileg ki-ki olvassa el a megjelölt szakaszt teljes egészében.

Mózes ötödik könyve Izráel népe vezetőjének utolsó beszédeit, meghagyatkozásait örökíti meg. Mózes mindig a szíven viselte népe gondjait, lelki szükségleteit. Ezért búcsúbeszédekben újra és újra ismételi egyes óvásokat, illetve parancsolatokat, mintegy a lelkükre akarja kötni ezeket. Hangsúlyosan figyelmünkbe ajánlják ezt a bibliai iratot Ellen G. White alábbi kijelentései:

„A ma élő embereknek gondosan tanulmányozniuk kellene Mózes ötödik könyvét. Ez a könyv tartalmazza Mózes izraelitáknak adott utasításait. A törvény [Tízparancsolat] megismétlése is itt található. A törvényt a nép figyelmének homlokterében kellett tartani. Izráel jóléte a törvény iránti engedelmességtől függött.” (*The Review and Herald*, 1903. december 31.)

„Nem tartjuk kellően fontosnak Mózes ötödik és második könyvét. Pedig ez a két könyv bemutatja Isten bánásmódját népével. Kivitte őket a szolgaságból, és a pusztán át vezette őket az ígéret földjére.” (11. kézirat, 1903)

„Kérlek benneteket, tanulmányozzátok Mózes ötödik könyvének negyediktől a nyolcadikig terjedő fejezeteit, hogy megértsétek, mit várt el Isten ősi népétől annak érdekében, hogy az ő különleges, szent népévé legyenek. Olvassátok el az említett öt fejezetben az Úr szolgájának szavait, áldásos eredménnyel, javatokra.” (112. levél, 1900)

Visszatekintés a pusztai vándorlás negyven esztendejére az ígéret földje határán (1–3. FEJEZET)

1 Hol és mikor hangzottak el Mózes Isten népéhez intézett beszédei?

5Móz 1,3–5 ■ „A negyvenedik esztendőben, a tizenegyedik hónapban, a hónap első napján történt, hogy szólt Mózes az Izráel fiainak mind aszerint, amint parancsolt az Úr neki azok felől... A Jordánon túl, a Moáb földjén kezdte Mózes magyarázni ezt a törvényt...”

A kivonulás időpontjának bibliai meghatározása 1Kir 6,1 kijelentésén alapul, amely szerint a salamoni templom építése a kivonulás utáni 480. esztendő 2. hónapjában kezdődött. Ez pedig i. e. 966-ban volt. Innen visszszámolva az éveket i. e. 1445 tavaszáig jutunk. A pusztai tartózkodás összesen 40 évig tartott (5Móz 2,7), és Mózes beszédei ekkor, a kivonulástól számított negyvenedik esztendőben, **i. e. 1405-ben** hangzottak el.*

* A negyven esztendőn belül, 2Móz 19,1 szerint a kivonulás utáni harmadik hónapban érkeztek a Sínai-félszigetre, amelyet 11 hónapos ott-tartózkodás után hagytak el (4Móz 10,11–12). Ezt követte a mintegy 38 éven át tartó vándorlás a pusztában (5Móz 2,14).

„Kezdte Mózes magyarázni ezt a törvényt...” – A törvénynek fordított *tóra* szó itt összefoglalóan utal minden Istentől származó utasításra, amelyre Mózes által oktatta Isten a népet.

Mózes a Jordántól keletre uralkodó két amorita király, Szihon és Óg legyőzése után mondta el a beszédeket (5Móz 1,4). Ezek a győzelmek konkrét bizonyítékot szolgáltatottak arra, hogy ha Izrael hűség az Örökkévalóhoz, akkor Ő harcolni fog értük.

2 Hogyan tartották fenn a táborban a szükséges fegyelmet és erkölcsi rendet a pusztában töltött negyven esztendő alatt?

5Móz 1,9–17 ■ „Szóltam nektek abban az időben, ezt mondván: Nem tudok egyedül gondot viselni rólatok... Vettem azért a ti törzseiteknek főbjeit, a bölcs és ismert férfiakat, és tettem őket előljáróitokká, ezredesekké, századosokká, ötvenedesekké, tizedesekké és tisztartókká, a ti törzseitek szerint.

Megparancsoltam abban az időben bírítóknak, mondván: Hallgassátok meg testvéreiteket, és ítéljetek igazságosan mindenkit, akár testvérével, akár jövevényvel van dolga. Ne legyetek személyválogatók az ítéletben, a kicsit éppúgy, mint a nagyot, hallgassátok meg! Ne féljete senkitől, mert az ítélet Istené! Ami pedig nehéznek tetszik nektek, azt hozzátok elém...”

.....

.....

A vezetők gyakori kísértése ma is, hogy nem „osztják le” a feladatokat, inkább ők végzik el azokat, jelentősen túlterhelve magukat. Mózes azonban apósa tanácsát megfogadva (2Móz 18,13–26) a szervezés útjára lépett, és ez teljes összhangban volt Isten akaratával.

„A kivonulás kezdetétől tanításokat kaptak nevelésük és fegyelmezésük érdekében. Mielőtt elhagyták Egyiptomot, ideiglenesen megszervezték a munkát, a népet csoportokra osztották kijelölt vezetőik alatt. A Sínai-hegynél a szervezés munkáját befejezték. A rend, amely oly szembeötlő Isten minden munkájában, a héberek kormányzatában is megnyilvánult. A kormányzás központja Isten volt. Mózes mint Isten képviselője hajtotta végre a törvényeket az Ő nevében. Azután következett a hetvenek tanácsa, majd a papok és fejedelmek, az ezredesek, századosok, ötvenedesek és tizedesek (5 Móz 1,15).” (Ellen G. White: *Nevelés*, Izráel nevelése c. fejj.)

Egyformán a kicsit és a nagyot – egyformán kell kezelni mindenki ügyét, személyválogatás nélkül. Ne legyen külön törvény a gazdag és a szegény számára. A kicsit és a nagyot a szóban forgó ügyre is lehet érteni: egy kis összegről szóló ügy éppolyan gondosságot követel, mint egy nagy összegről szóló. Még időrendben sem szabad a nagyobb ügyet a kicsi elé helyezni.

Az ítélet Istené – a bíró legyen tudatában annak, hogy ő ebben a tisztében Isten képviselője. Vö. 2Krón 19,6: Josafát király is ezt hangsúlyozta az általa szolgálatba állított bíráknak: „Figyeljete arra, amit tesztek, mert nem az emberért bíráskodtok, hanem az Örökkévalóért; és Ő veletek van, amikor ítélték.”

3 Hogyan emlékeztette Mózes a népet arra, hogy hitetlenségük miatt kellett oly sok időt tölteniük a pusztában?

5Móz 1,20–39 ■ „Eljutottatok az emoreusok hegyéig, amelyet az Úr, a mi Istenünk ad nekünk... Ti pedig mindnyájan hozzám járultatok, és mondtátok: Küldjünk embereket előre, hogy kémleljék meg nekünk azt a földet, és hozzanak nekünk hírt az út felől, amelyen felmenjünk, és a városok felől, amelyekbe bevonuljunk.

Tetszett nekem ez a beszéd, és vettem közületek tizenkét férfiút, minden törzsből egyet-egyet... Vettek kezükbe annak a földnek gyümölcséből, és elhozták nekünk. Hírt is hoztak nekünk, és mondták: Jó az a föld, amelyet az Úr, a mi Istenünk ad nekünk.

De ti nem akartatok felmenni, hanem pártot ütöttetek az Úr, a ti Istenetek parancsa ellen, és zúgolódtatok a ti sátoraitokban... Hová mennénk fel? Testvéreink megretentették szívünket, mondván: Az a nép nagyobb és szálasabb nálunk, a városok nagyok és megerősítették az égit, még Anák fiaikat is láttunk ott!

Akkor mondtam nektek: Ne rettegjetek és ne féljetek azoktól!... Mindazonáltal nem hittetek az Úrnak, a ti Isteneteknek... Meghallotta pedig az Úr beszédetek szavát, és megharagudott, megesküdt, mondván: E gonosz nemzetiségből való emberek közül egy sem látja meg azt a jó földet, amely felől megesküdt, hogy a ti atyáitoknak adom... A ti kicsinyeitek, akikről szóltatok, hogy prédául lesznek, és a ti fiaitok, akik nem tudnak most sem jót, sem gonoszt, azok mennek be oda, mert nekik adom azt, és ők fogják bírni azt.”

.....

.....

.....

A Szentírás tömören úgy összegzi a történeteket, hogy „nem mehettek be hitetlenség miatt” (Zsid 3,19). Hitetlenségük azért is nehezen érthető, mert ezt megelőzően csodálatos tapasztalatokat szereztek Isten szabadító hatalmáról és gondviseléséről. Ők azonban „hirtelen elfeledték cselekedeteit, nem várták az ő tanácsát” (Zsolt 106,13). „Nincs nagyobb bűn a hitetlenségnél” – írja Ellen G. White (*Az én életem ma*, január 10.). Elgondolkodtató ez

a határozott megállapítás. Megkerülhetetlen a párhuzam az ősi Izráel pusztai vándorlása és a „végidő Izráelének” elhúzódó földi vándorlása között (Rm 15,4; 1Kor 10,11).

„Nem Isten akarata volt, hogy Krisztus eljövetele ennyire késsen. Azt sem Isten tervezte, hogy Izráel népe negyven évig a pusztában vándoroljon. Azt ígérte, hogy közvetlenül Kánaán földjére fogja vezetni őket, s szent, egészséges és boldog néppé teszi őket. De azok, akikhez az ígéret először szólt, nem mehettek be »hitetlenség miatt« (Zsid 3,19). Szívéket bosszankodás, lázadás és gyűlölet töltötte el, s így Isten nem teljesíthette hozzájuk intézett ígéretét. A negyven évig tartó hitetlenség, panaszkodás és lázadás kizárta az ősi Izráelt Kánaán földjéről. Ugyanezek a bűnök késleltették a modern Izráel bejutását a mennyei Kánaánba. Egyik esetben sem Isten ígéretei voltak a hibásak. Az Úr hitvalló népe körében megnyilvánuló hitetlenség, világiasság, szentségtelenség és viszálykodás azok, amik ebben a bűnös és fájdalmas világban tartanak hosszú éveket.” (Ellen G. White: *Szemelvények*, I. köt., Korai kijelentések magyarázata/Az idő hamarosan lejár c. feje.)

„Sokan tekintenek vissza Izráelre és csodálkoznak hitetlenségén, zúgolódásán, úgy érzik, ők nem lettek volna olyan hálátlanok, de amikor hitüket próba éri, még ha kicsi is, semmivel sem tanúsítanak több hitet vagy türelmet, mint a hajdani Izráel. Ha nehéz helyzetbe kerülnek, zúgolódnak a körülmények miatt, amelyeket Isten azért választott, hogy megtisztítsa őket. Bár pillanatnyilag nem szenvednek szükségét, de a jövőt nem hajlandók Istenre bízni, folyton a szegénységtől rettegnek, és attól, hogy gyermekeik nélkülöznek majd. Vannak, akik a jövőt mindig sötétnek, gonosznak látják, vagy a valóban meglévő nehézségeket annyira felnagyítják, hogy sok áldást nem látnak meg, melyekért hálásaknak kellene lenniük. A felmerülő nehézségek nem Istenhez veze-

tik őket, hogy nála keressenek segítséget, hanem elválasztják tőle, mert szívükben nyugtalanságot és elégedetlenkedést ébresztenek.

Helyes-e, hogy ennyire hitetlenek vagyunk? Miért kellene hálátlannak és bizalmatlannak lennünk? Jézus Krisztus a barátunk; az egész menny számára fontos a jólétünk; aggodalmaskodásunk és rettegésünk csak megszorítja Isten Szent Lelkét. Ne adjuk át magunkat az aggályoskodásnak, ami csak megvisel, felemészt, de nem segít a megpróbáltatások hordozásában. Ne adjunk helyet az Isten iránti bizalmatlanságnak, ami arra késztet, hogy a jövő szükségleteinek betöltésére való készülődést tegyük az élet fő foglalatosságává, mintha a földi dolgok jelentenék a boldogságot. Istennek nem az az akarata, hogy gyermekeit gondok terheljék. De Urunk azt sem ígéri, hogy utunk mentes lesz a veszélyektől. Nem áll szándékában kivenni gyermekeit a bűn és gonoszság világából, de biztos menedéket kínál nekik. A fáradtatok és gondokkal megterhelteket így hívja magához: »Jöjjetek énhozzám mindnyájan, akik megfáradtatok és megterhelteketek, és én nyugalmat adok nektek. Vegyétek fel magatokra az én igámat, és tanuljátok meg tőlem, hogy én szelíd és alázatos szívű vagyok, és nyugalmat találtok a ti lelkeiteknek.« (Mt 11,28–29) Nyugalmat és békét találhatunk Istenben, Őrá vetve minden gondunkat, »mert neki gondja van reánk« (1Pt 5,7).” (Ellen G. White: *Pátriárkák és próféták, A Vörös-tengertől a Sínai-hegyig* c. fejj.)

4 Hogyan teljesedett be negyven esztendő elteltével az Úr kijelentett ítélete és ígérete?

5Móz 2,14–33; 3,1–5 ■ „Az idő pedig, amelyet eljártunk Kádes-Barneától, míg átmentünk a Záred patakján, harmincnegyzet esztendő, amely alatt kiveszett a hadra való férfiak egész nemzetsége a táborból, amint megesküdött nekik

az Úr. Ezenkívül az Úr keze is rajtuk volt, hogy elveszítse őket a táborból az ő kipusztulásukig.

Történt pedig, hogy amint a hadakozó férfiak mind elpusztultak, kihalva a nép közül... mondta nekem az Úr: Lásd, elkezdem átadni neked Szihont és az ő földjét; kezdj hozzá, foglald el azt, hogy az ő földje örökséged legyen. Szihon kijött ellenünk minden népével, hogy megvívjon velünk Jahácnál. De az Úr, a mi Istenünk kezünkbe adta őt, és levertük őt és az ő fiait és minden népét...

Megfordultunk, és felmentünk Básán felé, és kijött elénk Óg, Básán királya, ő és minden népe, hogy megvívjon velünk Edreiben... Kezünkbe adta az Úr, a mi Istenünk Ógot is, Básán királyát és minden ő népét, és úgy megvertük őt, hogy menekülni való sem maradt belőle... Ezek a városok mind meg voltak erősítve magas kőfalakkal, kapukkal és zárrakkal, és rajtuk kívül még volt igen sok meg nem erősített város is.”

.....

.....

A súlyos ítélet kapcsán a girák példázatának egyik kijelentése juthat eszünkbe: „A te szádból ítélek meg téged, gonosz szolga.” (Lk 19,22) Isten „az ő gondolatainak gyümölcsét” hozta a népre (Jer 6,19).

„Lázadásukban azt kiáltották: »Vajha meghalnánk ebben a pusztában!« (4Móz 14,2) Most teljesült a kívánságuk. Az Úr kijelentette: »Élek én, éppen úgy cselekszem veletek, amiképpen szóltatok az én fülem hallására! E pusztában hullanak el a ti holttesteitek, és pedig mindazok, akik megszámláltattak a ti teljes számatok szerint húszesztendőstől fogva és azon felül (...), de kicsinyeiteket, akik felől azt

mondátok, hogy prédára lesznek, őket beviszem és megismerik azt a földet, amelyet ti megutáltatok.» (4Móz 14,28–31) Kálebról pedig azt mondta: »Az én szolgámat, Kálebet, mivelhogy más lélek volt velem, beviszem arra a földre.« (4Móz 14,24) Ahogy a kémek negyven napot töltöttek Kánaánban, úgy kellett most Izráel seregeinek negyven évig a pusztában vándorolni (4Móz 14,34).

Amikor Mózes közölte a néppel Isten végzését, dühödt lázadásuk gyászra fordult. Tudták, hogy igazságos az ítélet. A tíz hitetlen kém Isten csapása egész Izráel szeme láttára sújtotta halálra. Sorsukban a nép saját végzetét látta meg.

Úgy látszott, a nép most őszintén megbánja bűnös viselkedését. Valójában azonban inkább bűnének nemkívánatos következményén bánkódott, mint szégyenletes hálátlansága és engedetlensége tudatában. Amikor meghallották az Úr végzését, ismét a saját akaratuk kerekedett felül, és kijelentették, nem térnek vissza a pusztába. A parancssal, hogy vonuljanak vissza ellenségeik földjéről, Isten próbára tette látszólagos megalázkodásukat, és az nem bizonyult valódinak. Tudták, nagyot vétettek azzal, hogy engedték a türelmetlenségüket eluralkodni magukon, és meg akarták ölni azokat, akik az Isten iránti hűségre intették őket, de csak azért rémültek meg, mert látták, hogy félelmetes hibát követtek el, aminek végzetes következményei lesznek rájuk nézve. Szívük változatlan maradt, és csak egy kifogás kellett, hogy a kitörés megismétlődjön. Ez meg is történt, amikor Mózes Isten rendelkezésére parancsot adott, hogy forduljanak vissza a pusztába.

A végzés, hogy Izráel negyven évig nem mehet be Kánaánba, keserű csalódás volt Mózes, Áron, Káleb és Józsué számára, mégis egy szó zúgolódás nélkül fejet hajtottak az isteni döntés előtt. Azok viszont, akik kevéssel azelőtt még panaszkodtak Isten bánásmódjára és kijelentették, hogy visszatérnek Egyiptomba, most, miután elvételük az

áldás, fennhangon siránkoztak. Ok nélkül panaszkodtak, és Isten valóban okot adott nekik a sírásra. Ha bűneik miatt keseregtek volna, amint az a maga valóságában eléjük tárult, akkor nem érte volna őket ez az ítélet, de ők az ítélet miatt bánkódtak. Fájdalmuk nem bűnbánat volt, és nem tudta az ítéletet megváltoztatni.” (Ellen G. White: *Pátriárkák és próféták*, A tizenkét kém c. fej.)

Mózes viszont az ítélet mellett még az ígéret beteljesedésének kezdetét is megláthatta, ahogyan Isten kezdte megsegíteni az újabb nemzedéket örökségük birtokba vételében.

5 Mely törzsek kaptak lehetőséget a letelepedésre a két király, Szihon és Óg legyőzése után? Hogyan bátorította Mózes Józsuét a honfoglalás még előttük álló, további harcait illetően?

5Móz 3,12–13,21–22 ■ „Ezt a földet pedig, [amelyet] abban az időben örökségünké tettünk, Aróertől fogva, amely az Arnon-patak mellett van, a Gileád hegyének felét, és annak városait odaadtam a rubenitáknak és gáditáknak. A Gileád többi részét pedig és az egész Básánt, az Óg országát odaadtam a Manassé fél törzsének, Argóbnak egész vidékét. Ezt az egész Básánt óriások földjének hívták...

Józsuének is parancsoltam abban az időben, mondván: Szemeddel láttad mindazt, amit cselekedett az Úr, a ti Istenetek ama két királlyal, így cselekszik az Úr minden országgal, amelyen átmegy. Ne féljetek tőlük, mert az Úr, a ti Istenetek, maga hadakozik tiértetek!”

.....

Izráel a honfoglalás kapcsán népcsoportokat űzött el vagy irított ki. Ez felveti Isten igazságosságának kérdését, és a 6. parancsolattal összeegyeztethetetlennek tűnik. Ez súlyos kérdés, tapasztalhatjuk, hogy sokakat elidegenít a Bibliától, illetve Istentől, ezért **figyelmesen olvassuk el és gondoljuk át a könyvünk végén található függelékét!**

„Izráel két törzse, Gád és Rúben, Manassé fél törzsével együtt megkapta örökségét, még mielőtt a Jordánon átkeltek volna. A pásztorkodó népnek Gileád és Básán dús erdői, a tágas legelőket kínáló fennsíkjai olyan vonzerőt jelentettek, amelyek Kánaánban sem voltak fellelhetők, és mivel a két és fél törzs itt kívánt letelepedni, kötelezték magukat, hogy harcosaik elkísérik testvéreiket a Jordánon túlra, együtt küzdve velük, amíg ők is elfoglalják örökségüket. Kötelezettségüknek hűségesen eleget is tettek.” (Ellen G. White: *Pátriárkák és próféták, Kánaán felosztása c. fej.*)

Józsuéának és a népnek addig nem kellett félnie ellenségeitől, amíg az Úr, az ő Istenük hadakozott értük. Ez hangsúlyos visszatérő gondolat Mózes ötödik könyvében (vö. 1,30; 20,4; 2,24–25,31.36; 3,2–3). A kérdés Isten népe esetében mindig az, hogy Isten hadakozhat, cselekedhet-e az érdekükben. Nincs-e valamilyen hűtlenség, rejtett vagy kevésbé rejtett „bűnakadály”, ami elválasztaná őket tőle (vö. Józs 7. fej.; Ésa 9,1–2; Zsolt 5,5)? Mert „ha Isten velünk, ki lehet ellenünk?” (Rm 8,31).

6 Milyen könyörgéssel fordult Mózes Istenhez a két király legyőzése után? Milyen választ kapott?

5Móz 3,23–28 ■ „Könyörögtem is az Úrnak abban az időben, mondván: Uram, Isten, te elkezdted megmutatni szolgáltnak a te nagyságodat és hatalmas kezedet! Mert ki-

csoda olyan Isten mennyben és földön, aki cselekedhetne a te cselekedeteid és hatalmad szerint? Hadd menjek át, kérlek, és hadd lássam meg azt a jó földet, amely a Jordánon túl van, és azt a jó hegyet, és a Libanont! De megharagudott az Úr énreám timiattatok, és nem hallgatott meg engem, hanem ezt mondta az Úr nekem: Elég ez neked, ne szólj többet már nekem e dolog felől! Menj fel a Piszga tetejére, és emeld fel a te szemedet napnyugat felé és észak felé, dél felé és napkelet felé, és nézz szét a te szemeddel, mert nem mész át ezen a Jordánon. Jözsuének pedig parancsolj, bátorítsad, és erősítsd őt, mert ő megy át e nép előtt, és ő teszi őket annak a földnek örökösivé, amelyet meglátsz.

Vö. 4MÓZ 20,1–12

.....

.....

.....

Isten világosan megmondta Mózesnek, hogy nem mehet be az ígéret földjére, mert hitetlen volt Meribá vizeinél (4Móz 20,12). Mindazonáltal Mózes következő kijelentése az események új fordulatát jelzi: „Te már elkezdted megmutatni szolgálodnak nagyságodat és erős kezedet.” Ez valószínűleg az Úr hatalmára utal, mely Szíhón és Óg, a két Jordánon túli emóri király legyőzésében nyilvánult meg, inkább, mint az Egyiptomból való kivonulás során. Mivel Isten megengedte, hogy Mózes részt vegyen a Jordánon túli terület elfoglalásában, Mózes úgy gondolhatta, az Úr talán visszavonja korábbi tilalmát, hogy nem léphet be Kánaánba. Ezért alkalmas időnek tűnt most megkérdezni Istent, vajon bemehet-e, hogy meglássa azt a jó földet...

Isten nem adta meg azt, amit kért. Mózes egész életét arra szánta, hogy beteljesüljön Isten Izráelnek adott ígérete, tudta

azonban, hogy ő maga sohasem fogja meglátni a végkifejletét. Csak megpillanthatta a Piszga hegy tetejéről.

Mivel Mózes nem vezethette át a népet a Jordánon, Isten emlékeztette felelősségére, hogy felkészítse Józsuét a nép vezetésére. Mózes ötödik könyvének egyik fontos motívuma, hogy Józsué átveszi a nép vezetését (lásd még 1,38; 3,21.28).

Az e heti adomány a szociális osztály munkáját támogatja.

A kinyilatkoztatott törvény értéke, maradéktalan megtartásának fontossága (4–5. FEJEZET)

Izráel elérkezett a pusztai vándorlás végéhez. Az Úr tudtára adta Mózesnek, hogy nemsokára el kell foglalniuk Kánaánt. Mózes nem mehetett be az ígélet földjére, de mielőtt meghalt volna, megismételte a törvényt a népnek, mivel negyven év alatt új nemzedék nőtt fel, amelyet emlékeztetni kellett az egy generációval korábbi, Sínai-hegyi kinyilatkoztatás ünnepélyes eseményeire. Mózes tudta, hogy a nép jövője attól függ, mennyire veszi komolyan az Úr beszédét, ezért különleges jelentősége volt ennek az utolsó lelki testamentumnak.

1 Hogyan viszonyuljon a nép – és hogyan viszonyuljunk ma is – a Sínai-hegyen kinyilatkoztatott törvényhez?

5Móz 4,1–2 ■ „Most pedig hallgass, ó Izráel, a rendelésekre és végzésekre, amelyekre én tanítlak titeket, hogy azok szerint cselekedjete, hogy élhessetek, bemehessetek és bírhattatok a földet, amelyet az Úr, a ti atyáitok Istene ad nektek. Semmit se tegyetek az ígéhez, amelyet én parancsolok nektek, se el ne vegyetek abból, hogy megtarthassátok az Úrnak, a ti Isteneteknek parancsolatait, amelyeket én parancsolok nektek.”

5Móz 4,6 ■ „Megtartsátok azért és megcselekedjétek! Mert ez lesz a ti bölcsességetek és értelmetek a népek előtt, akik meghallják majd mind e rendelkezéseket, és ezt mondják: Bizony bölcs és értelmes nép ez a nagy nemzet!”

5Móz 4,8–9 ■ „Melyik nagy nemzet az, amelynek olyan rendelkezései és igazságos végzései volnának, mint ez az egész törvény, amelyet én ma adok elétek?! Csak vigyázz magadra, és őrizd jól a te lelkedet, hogy el ne feledkezzél azokról, amelyeket láttak a te szemeid, és hogy el ne távozzanak a te szívedtől teljes életedben, hanem ismerd meg azokat a te fiaiddal és fiaidnak fiaival.”

.....

.....

.....

Mózes negyven év távlatából még tisztábban látta az Úrtól való függésüket, a Vele való kapcsolat fontosságát. De ismerte ennek a feltételeit is. Tudta, hogy – bár Isten kegyelmes, és lehajol az emberhez nyomorúságában – ez a kapcsolat az ember részéről a legnagyobb lelki-szellemi erőfeszítést és komolyságot igényli.

Nincs ez másképpen ma sem azok életében, akik segítségül hívják az Úr nevét. Három kulcskifejezést kell megjegyeznünk az Úr törvényére vonatkozóan: **hallgasd, megtartsd, megcselekedd**. Ízlelgessük egyenként, hogy mit jelentenek ezek a szavak. Mit jelent **hallgatni**? Nem csupán meghallgatni szükséges, hanem a figyelem teljes összpontosításával, minden részletre kiterjedően, összefüggéseiben, ismételten hallgatni. Törekedni kell az üzenet minél pontosabb, mélyebb megértésére. **Megtartani** a törvényt – elménkben, szívünkben –, ez a hallgatásnak mintegy a folytatása. Az ember csak azt tartja meg, ami érték számára. Minél nagyobb kincs számunkra az Úr

Igéje, annál inkább ragaszkodni fogunk hozzá, életünk részévé akarjuk tenni. A kifejezésből érződik, hogy a megtartás hosszú távra szól. Aki megtartja, megőrzi, nem hagyja elveszni. De sajnos a fordítottja is igaz. Akik nem értékelik kellőképpen, azok felületesen bánnak vele, és végül elvész az számukra. A *cselekvés* szó pedig nem az emberi igyekezetből való, „legalista” cselekvésre utal, hanem inkább arra, hogy az ember enged a lelki ismeret készletének, eldönti hogy engedelmeskedni akar a törvénynek.

Mi vajon hogyan viszonyulunk a törvényhez? Odafigyelünk-e minden ígére? Nem vagyunk-e hajlamosak arra, hogy hozzátegyünk vagy elvegyünk belőlük? Megtartjuk-e, megőrizzük-e ezeket? És cselekedjük-e azt, amiről Isten Lelke meggyőzött bennünket?

Hármas ígélet hangzik el arra az esetre, ha a nép teljesíti ezeket a feltételeket: **élhessetek, bemehessetek és bírhattok azt a földet.** Mit jelentettek ezek a népnek, és mit jelentenek számunkra a végidő vonatkozásában?

„Ha megtartjuk Isten parancsolatait és gyermekeinket is erre tanítjuk, ígérétenek részesei vagyunk. Mit jelent ez? Aki szíve mélyéből engedelmeskedik Isten parancsolatainak, aki követi az engedelmesség ösvényét, annak Isten ígéletet tesz. A menny értelmes lényei készek lesznek együtt munkálkodni velük. »Nem szolgáló lelkek-e azok, elküldve szolgálatra azokért, akik örökölni fogják az üdvösséget?» (Zsid 1,14) Az Úr kijelentette: »Féljed az Urat, a te Istenedet, hogy megtartsd rendeléseit és parancsolatait, melyeket parancsolok neked, fiadnak és fiad fiainak életed minden napján, hogy meghosszabbíthasd a te napjaidat.« (5Móz 4,40) Ha nem tartjátok meg törvényét, miként terjeszthetné ki Isten áldásait, védő gondoskodását és őrizetét fölöttek?» (Ellen G. White: *Igehirdetések és beszédek*, II. köt., A családi szombatünneplés fontossága c. fejezet)

Mózes külön felhívja a figyelmet arra, hogy a törvény megtartása és cselekvése nemcsak személyes életünk és üdvösségünk miatt szükséges, hanem ezáltal leszünk Isten tanúbizonyságai: „Ez lesz a ti bölcsességeitek és értelmetek a népek előtt.” A hatékony evangelizáció kulcsa ma is ugyanaz: a példamutató élet. A beszéd önmagában nem képvisel elégséges meggyőző erőt, ha vele együtt nem tanúskodik, nem világít a megváltozott élet is.

2 Miként emlékeztette Mózes a népet arra, hogy a törvényadásnál Isten hangját hallották, de alakját nem látták? Hogyan viszonyuljanak tehát a bálványimádáshoz erre a tapasztalatra emlékezve?

5Móz 4,12 ■ „Szólt az Úr nektek a tűz közepéből. A szavak hangját hallottátok, de csak a hangot, alakot azonban nem láttatok.”

5Móz 4,15 ■ „Őrizzétek meg azért jól lelketeket, mert semmi alakot nem láttatok akkor, amikor a tűz közepéből szólt hozzátok az Úr a Hórebén!”

5Móz 4,23–24 ■ „Vigyázzatok, hogy az Úrnak, a ti Isteneteknek szövetségéről, amelyet kötött veletek, el ne feledkezzetek, és ne csináljatok magatoknak faragott képet, akármihez is hasonlót, amiképpen megparancsolta az Úr, a te Istened. Mert az Úr, a te Istened emésztő tűz, féltőn szerető Isten ő.”

.....

.....

.....

.....

Kísértés számunkra az antropomorfizmus (az emberhez hasonló istenkép megalkotása). Nem tudunk magunknál magasabb rendű lényt elképzelni, ezért erős bennünk az a késztetés, hogy emberi fogalmakkal gondolkozzunk Istenről. Egyrészt ez a korlátoltság volt az oka annak, hogy Isten nem engedte magát semmiféle teremtmény képében ábrázolni. Ha az ember alakot formál Istenről, emberi tulajdonságokkal fogja felruházni, bálványként kezdi tisztelni. Végül átruhazza a bálványra az élő Isten tiszteletét. Az ószövetségi Izráel életében különösen nagy volt ez a veszély, mivel a köztük maradó és környező kánaánita népek mind bálványimádók voltak.

„»Ne csinálj magadnak faragott képet, és semmi hasonlót azokhoz, amelyek fenn az égben, vagy amelyek alant a földön, vagy amelyek a vizekben a föld alatt vannak. Ne imádd és ne tiszteld azokat.« (2Móz 20,4–5) A második parancsolat megtiltja, hogy az igaz Istent képekben vagy szobrokban imádjuk. A pogány népek közül sokan azt állították, hogy képmásaik csupán jelképek, melyeknek a segítségével könnyebben tudják imádni istenségüket, Isten azonban az ilyen istenimádatot bűnnek jelentette ki. Az örökkévaló Isten anyagi tárgyakkal való ábrázolásának kísérletével lealacsonyítjuk Istenről alkotott fogalmunkat. Elménk elfordul az örökkévaló Isten végtelen tökéletességétől, és inkább a teremtmény gyakorol ránk vonzást, nem pedig maga a Teremtő. Amilyen mértékben süllyed Istenről alkotott fogalmunk, olyan mértékben süllyedünk le magunk is.” (Ellen G. White: *Pátriárkák és Próféták*, Az Izráelnek adott törvény c. feje.)

Fenyeget-e ma is bennünket a bálványimádás veszélye? Nem esett-e újra a bálványimádás bűnébe nagyrészt a keresztény világ? Vannak-e bálványok Isten hívő népe között ma is? Ha igen, melyek ezek?

3 Milyen profetikus kijelentést tett Mózes – a Szentlélek ihletésére – az Isten és Izráel között létrejött szövetség jövőjét illetően?

5Móz 4,25–27 ■ „Ha majd fiaikat és unokákat nemzesz, és megvénhedtek azon a földön, és elvetemedtek, és csináltak magatoknak faragott képet, akármilyen is hasonlót, és gonoszt cselekesztek az Úrnak, a te Istenednek szemei előtt, haragra ingerelvé őt: bizonyságul hívom tiellenetek e mai napon a mennyet és a földet, hogy elveszvé hamarsággal elvesztek a földről, amelyre átmentek a Jordánon, hogy bírjátok azt; nem laktok sok ideig azon, hanem pusztára kipusztultok róla. Az Úr szétszór titeket a népek közé, és szám szerint kevesen maradtok meg a népek között, akik közé visz titeket az Úr.”

5Móz 4,29–31 ■ „De ha onnan keresed meg az Urat, a te Istenedet, akkor is megtalálod, ha teljes szívedből és teljes lelkedből keresed őt. Amikor nyomorúságban leszel, és utolérnek téged mindezek az utolsó időkben, megtérsz az Úrhoz, a te Istenedhez, és hallgatsz az ő szavára (mert irgalmas Isten az Úr, a te Istened): nem hagy el téged, sem el nem veszít, sem el nem felejtkezik a te atyáid szövetségéről, amely felől megesküdt nekik.”

.....

.....

.....

Mózes által Isten előre jelezte azt a hitehagyást, ami a későbbi generációk életében bekövetkezett. Ennek következményeként az északi ország, Izráel tíz törzse az asszír támadás áldozata lett az i. e. 8. században. A déli országrész, Júda hűsége sem bizonyult tartósnak. I. e. 605-től kezdődően három hullámban hurcolták el

a népet a hetven évig tartó babiloni fogságba. Így teljesedett be az, amit az Úr előre jelzett 5Móz 4,26–27-ben. Milyen szomorú látni, hogy ha az Ő Szavát mindvégig komolyan vették volna, mindez és a további szenvedések is elkerülhetők lettek volna.

A 29–31. versben viszont csodálatos bátorítás olvasható. Még a szétszóratás állapotában sem feledkezik meg az Úr gyermekeiről. Ott is figyelni lelkük minden rezdülését, hátha megtérnek bűneikből és segítségül hívják nevét. Salamon is megemlékezett erről az ígéretről templomszentelési imájában:

„»Ha majd néped, Izráel vereséget szenved ellenségétől, mert vétkezik ellened, de azután hozzád tér, vallást tesz nevedről, hozzád imádkozik, és könyörög ebben a házban, te hallgasd meg a mennyből, bocsásd meg népednek, Izráelnek a vétkét...« (1Kir 8,33–34) Isten jóváhagyásának pecsétjét helyezte erre az imára, mert amikor Salamon befejezte imáját, tűz szállt alá a mennyből, hogy megeméssze az égőáldozatot és a véres áldozatot, és Isten dicsősége betöltötte a templomot (2Krón 7,1). Ezután az Úr megjelent Salamonnak, és megismételte az ígéretet: »Ha megalázza magát népem, amelyet az én nevemről neveznek, ha imádkoznak, keresik az én orcámat, és megtérnek gonosz útjaikról, én is meghallgatom a mennyből, megbocsátom vétküket, és meggyógyítom országukat.« (2Krón 7,14)» (Ellen G White: *Próféták és királyok*, 335. o.)

Ismételten teljesedett ez az ígéret Izráel története során. „Az utolsó időben” kifejezés az ígében Izráel kegyelemidejének a végére vonatkozik, mind a Messiás első, mind pedig második eljövetelekor. Mindig lesz maradék közülük is „a kegyelemből való elhívás szerint” (Rm 11,5). A végidő hívő egyházára vonatkozóan is érvényes ez az ígéret, akik sajnos megismétklik Izráel tévelygéseit. Isten kegyelme azonban egybegyűjti és megmenti azokat, akik megtérnek, és beteljesítik a rájuk bízott küldetést.

4 Milyen kiváltságban részesült Izráel a törvényadásnál, és hogyan értékeli ezt minden időben?

5Móz 4,33-40 ■ „Hallotta-e valamely nép a tűz közepéből szóló Istennek szavát, amiképpen hallottad te, hogy életben maradt volna?...

[Csak] neked adatott láthatóan tudnod, hogy az Úr az Isten, nincsen kívülé több! Az égből hallatta veled az ő szavát, hogy tanítson téged, a földön pedig mutatta neked amaz ő nagy tűzét, és hallottad beszédét a tűz közepéből...

Tudd meg azért e mai napon, és vedd szivedre, hogy az Úr az Isten, fenn a mennyben és alatt e földön, és nincsen több! Tartsd meg azért az ő rendeléseit és parancsolatait, amelyeket én parancsolok ma neked, hogy jól legyen dolgod, és a te fiaidnak teutánad, és hogy mindenkor hosszú ideig élj azon a földön, amelyet az Úr, a te Istened ad neked.”

.....

.....

Isten embereken keresztül juttatta el hozzánk az ő Igéjét a Szentlélek közvetítésével. A Tízparancsolat átadásánál viszont láthatatlanul ugyan, de maga az Úr szólalt meg. Mégpedig olyan jelenségek kíséretében, amely érzékeltette hatalmát és dicsőségét, olyan mértékben, ahogy a nép ezt el tudta viselni.

„A harmadik nap reggelén minden embernek a tekintete a hegy felé fordult, amelynek ormát sűrű felhő borította be. A felhő egyre feketébb és sűrűbb lett, amint lefelé ereszkedett, mindaddig, míg az egész hegyet sötétség és félelmetes titokzatosság burkolta be. Azután kürt hangja hallatszott. Ez hívta a népet, hogy lépjen Isten elé. Mózes odavezette

őket a hegy lábához. Ekkor a sűrű sötétségből villámok cikáztak, miközben a mennydörgés dőreje visszhangzott a környék magaslatai között. »Az egész Sínai-hegy füstölgött, mivelhogy leszállt arra az Úr tűzben, és felment annak füstje, mint a kemence füstje, és az egész hegy nagyon rengett.« (2Móz 19,18) Az Úr dicsősége emésztő tűzként lebegett a hegycúcson a sokaság szeme láttára. »A kürt szava mindinkább erősödött.« (2Móz 19,19) Az Örökkévaló jelenlétének jelei olyan rettenetesek voltak, hogy Izráel seregei remegni kezdtek a félelemtől, és arcukra estek az Úr előtt. Mózes is így kiáltott fel: »Megijedtem és remegek.« (Zsid 12,21) (...)

Isten az Ő törvénye kihirdetését hatalma és dicsősége megmutatásával kísérte, hogy a nép soha ne felejtse el e jelenetet, és mélységes tisztelettel adózzon a törvény Szerzőjének, a menny és a föld Teremtőjének. Isten meg akarta mutatni törvénye szentségét, fontosságát és állandóságát az embernek. Izráel népén erőt vett a rettegés. (...) Mert amikor Isten a jog és az igazság nagy szabályát eléjük tárta, akkor azonnal tudatára ébredtek a bűn támadó hatalmának, és saját bűneiknek is, úgy, mint soha azelőtt. Félelemmel és rettegéssel húzódtak vissza a hegytől. A sokaság így kiáltott Mózeshez: »Te beszélj velünk, és mi hallgatunk, de az Isten ne beszéljen velünk, hogy meg ne haljunk.« (2Móz 20,19) Mózes pedig ezt válaszolta: »Ne féljete, mert azért jött az Isten, hogy megkísértsen titeket, és hogy az ő félelme legyen előttetek, hogy ne vétkezzetek.« (2Móz 20,20) A nép bizonyos távolságra maradt a hegytől, és rettegéssel tekintett a jelenetre, mialatt Mózes »közelebb ment a felhőhöz, melyben az Isten volt« (2Móz 20,11).» (Ellen G. White: *Pátriárkák és próféták, Az Izráelnek adott törvény c. feje.*)

A látvány – félelmetes volta ellenére – különleges ajándék volt a nép számára. Az Isteni dicsőség érzékelése saját bűnösségük tudatát erősítette fel egészen az elviselhetőség határáig. Nem

létezik halandó ember, aki az Úr dicsőséges jelenlétét el tudná viselni élve (vö. Zsid 12,9). Amint a népnek a hegy lábánál, úgy nekünk is szükségünk van arra, hogy – ha nem is a szemünkkel, de hitben – megpillantsuk Isten dicsőségét, annak fényében lásuk a bűn rettenetes arcát és a magunk elveszett állapotát.

5 Hogyan hangsúlyozta Mózes a Tízparancsolat jelentőségét, amit elismételt a nép füle hallatára?

5Móz 5,2–22 ■ „Az Úr, a mi Istenünk szövetséget kötött velünk a Hórebem... Színről színre szólt veletek az Úr a hegyen, a tűz közepéből... Ez igéket szólta az Úr a ti egész gyülekezeteteknek a hegyen a tűz, a felhő és a homályosság közepéből nagy fennszóval, nem többet, felírta azokat két kőtáblára, és adta nekem.”

5Móz 5,32–33 ■ „Vigyázzatok azért, hogy úgy cselekedjetek, amint az Úr, a ti Istenetek parancsolta nektek; ne térjetek se jobbra, se balra. Mindig azon az úton járjatok, amelyet az Úr, a ti Istenetek parancsolt nektek, hogy éljetek, jó legyen dolgotok, és hosszú ideig élhessetek a földön, amelyet bírni fogtok.”

.....

.....

Miután az Úr a hegyről kihirdette a népnek az erkölcsi törvényt, írásban is megerősítette azt. A kőtáblákra saját ujjával metszette a szöveget, ezáltal is jelezve azok örökkévaló érvényét.

„Hogy mentségük ne legyen, az Úr maga szállt le a Sínai-hegyre dicsőségbe burkolva, angyalaitól körülvéve, és a legfélelmetesebb s legfenségesebb módon jelentette ki a Tízparancsolat törvényét. Nem bízott meg vele embert, de

még angyalt sem. Ő maga jelentette ki törvényét a népnek mindenki által hallható hangon. Nem bízta parancsolatait a nép rövid emlékezőképességére, amely hajlamos volt arra, hogy elfelejtse követelményeit, hanem saját ujjával írta azokat kőtáblára. Minden lehetőségét el akarta távolítani annak, hogy szent parancsolatait összekeverjék valamely hagyománnyal vagy emberek szokásaival.” (Ellen G. White: *A megváltás története, A kőtáblákra írva c. fej.*)

Mennyi szenvedést és nyomorúságot kerülhettek volna el az izraeliták, ha törekednek a törvény szerzőjének megismerésére! Ha felismerték volna a mögötte húzódó szeretetet és szépséget, akkor örömmel tartják meg, ahogyan atyáik közül is tették sokan. Sajnos a zsidó nép nem ezen az úton indult el, sok szenvedést okozva ezzel mind magának, mind Teremtőjének.

„Ha az ember megtartotta volna Isten törvényét, akkor sohasem sülyyed bálványimadásba, és nem engedte volna meg Isten, hogy népe lemenjen Egyiptomba. Nem lett volna szükség rá, hogy a Sínai-hegyről jelentse ki törvényét, és kőtáblára vésse. Arra sem lett volna szükség, hogy törvényét a Mózesnek adott végzések és rendelkezések által védje meg.” (Ellen G. White: *A megváltás története, A kőtáblákra írva c. fej.*)

6 Milyen kéréssel fordult a nép Mózeshez a Sínai-hegynél? Milyen kijelentést tett Isten ezzel kapcsolatban?

5Móz 5,23–25 ■ „Amikor a szót a sötétség közepéből hallotátok, és a hegy tüzellegett, hozzám jöttetek a ti törzseitek minden fejedelmével és vénjével, és mondtátok: Íme az Úr, a mi Istenünk megmutatta nekünk az ő dicsőségét és nagyságát; és az ő szavát hallottuk a tűz közepéből; e mai napon pedig láttuk, hogy Isten emberrel szól, és ez

mégis él. Most hát miért haljunk meg? Mert megemésztt e nagy tűz minket. Ha még tovább halljuk az Úrnak, a mi Istenünknek szavát, meghalunk!”

5Móz 5,27 ■ „Járulj oda te, és hallgasd meg mindazt, amit mond az Úr, a mi Istenünk, és te majd beszéld el nekünk mind, amit neked mond az Úr, a mi Istenünk, és mi meghallgatjuk, és megcselekedjük.”

5Móz 5,28–29 ■ „Meghallotta az Úr a ti beszédetek szavát, amikor beszéltetek velem, és mondta nekem az Úr: Hallottam e nép beszédének szavát, amint beszéltek hozzád; mind jó, amit beszéltek. Vajha így maradna az ő szívrük, hogy félnének engem, és megtartanák minden parancsolatomat minden időben, hogy jól legyen dolguk nekik és az ő gyermekeiknek mindörökké!”

.....

.....

.....

A Sínai-hegyi tapasztalat a nép életében pozitív fordulatot hozott. Meglátták az Úr „dicsőségét és nagyságát”, tapasztalták, hogy Isten szólt hozzájuk, és nem haltak meg. Nem kínozták többé őket a hitetlenség, nem hibáztatták Mózeset a sorsuk miatt. Elhatározták, hogy ettől kezdve elfogadják Mózeset Isten prófétájának, és engedelmeskednek az Úrnak. Az elhatározásuk komoly volt és tetszett az Úrnak, válaszában azonban már felsejlett a fájdalmas folytatás miatti bánkódás: „Bárcsak így maradna az ő szívrük...!” Sajnos nem maradt így. A nép nem sokkal később már aranyborjút öntött, és azt imádta.

A pillanatnyi fellángolásban meghozott döntés lehet komoly elhatározás, de még nem győzelem. A győzelem kulcsa a következetes kitartás a jó mellett. Izráel akkori népének és nekünk

is az a nagy kísértésünk, hogy a múlt csodálatos tapasztalatai elhalványulnak, eltávolodhatunk Istentől, és egy idő után az Ő törvényét is elfelejthetjük.

„Nem dicsekedhet győzelemmel, aki most ölti fel a harci fegyverzetet, hiszen a csata és a győzelem kivívása még ezután következik. Az üdvözül, aki mindvégig állhatatos marad. Az Úr így szól: »Aki meghátrál, abban nem gyönyörködik a lelkem.« (Zsid 10,38) Ha nem haladunk előre győzelemről győzelemre, lelkünk vissza fog esni a pusztulásba. Ne állítsunk fel emberi mértéket jellemünk minősítésére. Eleget láttunk abból, amit az ember itt a földön tökéletesnek nevez. Egyedül Isten törvénye által állapíthatjuk meg, hogy megtartjuk-e az Úr útját, vagy sem. Ha engedetlenek vagyunk, ha jellemünk nincs összhangban Isten uralmának erkölcsi törvényével, hamis dolog azt állítani, hogy megmenekültünk.” (Ellen G. White: *Szemelvények*, I. köt., Krisztus és a tantételek; Az igazság, amint az Jézusban van c. fej.)

Az e heti adomány az eleki szociális otthon munkáját támogatja.

Izráel megbízatása: őrizze meg az egyetlen, élő, igaz Isten tiszteletét a bálványimádó népek között

(6–7. FEJEZET)

Istennek mely, Mózes által közölt felhívása lett Izráel nemzeti hitvallásává?

5Móz 6,4 ■ „Hallj Izráel: az Úr, a mi Istenünk egy Úr!”

.....

.....

Héberül így kezdődik az idézett Biblia-vers, amelyet a zsidó nép a maga fő hitvallásának tart: *Sömá Jiszráél* (röviden Söma-hitvallásként is emlegetik). Izráel egyedül volt egyistenhívő nép a sokistenhívő ókori népek körében. Ezért elsősorban ezzel a monoteizmusukat kifejező hitvallással különböztették meg magukat a többi néptől.

A *Zsidó hitéleti kislexikon* így fordítja magyarra a hitvallás héber szövegét: „Halljad Izráel, az Örökkévaló, a mi Istenünk, az Örökkévaló egyetlenegy.” Ezt a megjegyzést fűzi hozzá: „A zsidó egyistenhit legtömörebb megfogalmazása [ez], amely a mindennapi imarendben többször is szerepel.” (Jólesz Károly: *Zsidó hitéleti kislexikon*. Akadémiai Kiadó, Budapest, 1987, 210. o.)

A zsidó nép büszke volt monoteizmusára, Jézust is azért ítélték halálra, mivel Isten Fiának vallotta magát, és ezt hitvallásuk-

kal összeegyeztethetetlennek tartották. Jézus joggal vetette szemükre, hogy kutatják az Írásokat, mégsem látják meg, hogy ezek róla tesznek bizonyosságot (Jn 5,39.46). A messiási próféciaikban ugyanis egyértelmű kijelentéseket lehet találni arra vonatkozóan, hogy a Messiás Isten, Isten Fia lesz (lásd pl. a 2. zsoltárt).

Nem figyelték meg azt sem, hogy a héber *echád* (egy) szó hitvallásukban különböző személyek közötti lelki egységre is utalhat. Lásd ezt 1Móz 2,24-ben (vö. Mt 19,6), ahol ugyanez a szó szerepel.

Nem kapcsolták hozzá hitvallásukhoz a 6,4 után következő 5. verset, amely teljes szeretetre szólította fel őket Isten iránt. A hívő maradékot kivéve többségük vallásosságát így az jellemezte, amit Ésaiás próféta és nyomában Jézus mondott róluk: „Ez a nép szájjával közelget hozzám, szíve pedig távol van tőlem.” (29,13, vö. Mt 15,7–8)

2 Miképpen ragaszkodjon a nép az Úr kinyilatkoztatott törvényéhez? Hogyan gondoskodjanak arról, hogy az újabb nemzedékek is megismerjék az Úr törvényét?

5Móz 6,5–17 ■ „Szeresd azért az Urat, a te Istenedet teljes szívedből, teljes lelkedből és teljes erődből! Ezek az igék, amelyeket e mai napon parancsolok neked, legyenek a szívedben! Gyakorold ezekben a te fiadat, szólj ezekről, amikor a házadban ülsz, vagy amikor úton jársz, amikor lefekszel és amikor felkelsz. Kösd azokat a kezedre jegyül, és legyenek homlokkötőül a szemeid között. Írd fel azokat a házad ajtófeleire és a kapuidra... Szorosan megtartsátok az Úrnak, a ti Istenedeknek parancsolatait, bizonyosságait és rendelkezéseit, amelyeket parancsolt neked!”

.....

.....

A vallásos zsidóság, amelyet külsődleges vallásosság jellemez a mai napig is, szó szerint értelmezi ezeket az igéket. A Hertz-kommentárban olvasható: „Nagyon is valószínű, hogy az előírást szó szerint kell megvalósítani, és ez azt a célt szolgálja, hogy legyen egy anyagi, látható kifejezési forma, amely a zsidó hitvallomást megjeleníti.” (Joseph H. Hertz: *Mózes öt könyve és haftárák*, V. kötet. Akadémiai Kiadó, Budapest, 1984, 88. o.)

Az ajtófélfára kifüggesztett *mezuzá*-ról a következőt írja: „Ez egy pergamentekercs, amelyet egy bádog- vagy üveg-, illetve fatartóban helyeznek el. (...) Minden lakott helyiség ajtajára úgy kell elhelyezni, hogy a bejövő jobb kezével érinthesse. A mezuzatekercsre a Söma fejezetén kívül még Deut (5Móz) 11,13–20-at is felírják. (...) A mezuza Isten védelmét szimbolizálja a ház és lakói fölött.” (Uo., 88. o.)

Azonban nyilvánvalóan képies beszédről van szó. Ezt figyelembe véve nekünk is bőven van mulasztásunk. Okunk van szívünkre venni ezt a felhívást, Isten Beszéde nem foglal el olyan helyet életünkben, amint szükséges lenne ahhoz, hogy le ne térjünk Isten útjáról, ne vétkezzünk a mi szerető, gondviselő, megváltó Istenünk ellen, és ne veszélyeztessük ezzel lelkünk egészségét, üdvösségünket. Hajlamosak vagyunk válogatni Isten parancsolatai között. Egyeseket nagyjából megtartunk, másokat viszont kevésbé vagy egyáltalán nem. Pedig Isten egyetlen rendelkezése sem fölösleges számunkra. Ezenkívül nem külsőleg, formálisan kell megtartanunk ezeket, hanem úgy, ahogyan az idézett ige mondja: „Legyenek a te szívedben!” Ugyancsak emlékezzünk a 17. versben található intésre: „Szorosan megtartsátok!”

Isten a szülők szent kötelességévé tette, hogy fiaikkal is megismertessék parancsolatait, rendelkezéseit és végzéseit. E tekintetben is sok mulasztásunk van. Egyrészt gyengeségből, a gyermekellenállásától tartva, sokszor nem igazán tárjuk ezeket eléjük. Másfelől súlyos hiba, ha külső parancsként követeljük meg tőlük az Isten parancsolataihoz igazodást, anélkül, hogy megmagya-

ráznánk ezeknek az igazságosságát és javukat szolgáló voltát, továbbá folyamatosan imádkoznánk azért, hogy Isten megszeresse velük ezeket a parancsolatokat, és szívükbe írja az irántuk való hűséget.

3 Hogyan hagyta meg Isten az izraelitáknak azt is, hogy ismertessék meg Egyiptomból való kiszabadításuk történetét és az egész szent történelmet az újabb nemzedékekkel? Ránk is vonatkozik-e ez az iránymutatás?

5Móz 6,21–25 ■ „Mondd a te fiadnak: Szolgái voltunk Egyiptomban a fáraónak, de kihozott minket az Úr Egyiptomból hatalmas kézzel, és tett az Úr Egyiptomban nagy és veszedelmes jeleket, csodákat a fáraón és az ő egész háznépén, szemeink láttára. Minket pedig kihozott onnét, hogy bevigyen minket, és nekünk adja azt a földet, amely felől megesküdött a mi atyáinknak... Ez lesz nekünk igazságunk, ha vigyázunk arra, hogy megtartsuk mind e parancsolatokat, az Úr előtt, a mi Istenünk előtt, amiképpen megparancsolta nekünk.”

.....

.....

.....

Az Isten iránti szeretetet és a parancsolata iránti engedelmességet azzal alapozzák meg az izraeliták gyermekek tanítása, nevelése során, hogy elbeszélik nekik őseik nagy tapasztalatait Istennel, valamint saját tapasztalataikat. Mi is nagy mulasztást követünk el, ha gyermekeinknek nem beszéljük el, kicsi koruktól fogva, Istennel szerzett tapasztalatainkat. Amint pedig az értelmük mind jobban nyílik, a bibliai történe-

tekkel, a szent történelemmel is meg kell ismertetnünk őket. Ha szüleik szájából hallják ezeket, maradandóbb lesz számukra, mintha csak könyvből vagy mások közvetítésével ismerik meg.

„Az Izráelnek adott törvényekben egyértelmű rendelkezések voltak a nevelésre vonatkozóan. (...) Az édesapáknak és édesanyáknak a törvénybe foglalt alapelveket tanítaniuk kellett gyermekeiknek. (...) Nem száraz elméletként kellett tanítaniuk. Akik az igazságot tanítják, azok maguk is gyakorolják annak alapelveit! Csakis úgy lehetnek hatással másokra, ha Isten becsületes, nemes, önzetlen jellemét tükrözik vissza maguk is. A valódi nevelés nem azt jelenti, hogy külső dolgokat kényszerítünk olyan valakire, akinek az elméje még nem képes befogadni azokat. Az értelmi képességeket fel kell ébreszteni, az érdeklődést fel kell kelteni.” (Ellen G. White: *Nevelés, Nevelés Izráelben* c. fejj.)

„A Biblia kinyilatkoztatja a történelem igazi filozófiáját. (...) Ezeket a nagyszerű igazságokat tanulja meg idős és fiatal egyaránt! Tanulmányozzuk, miként valósította meg Isten céljait a történelem folyamán a nemzetek életében, és miként történik ez majd az eljövendő eseményekben, hogy a látható és láthatatlan dolgok valódi értékét felmérhessük, hogy megtanuljuk, mi az élet igazi célja.” (Ellen G. White: *Nevelés, Történelem és prófécia* c. fejj.)

„A vallási tanítóknak [és a szülőknek] nagyobb figyelmet kellene szentelniük arra, hogy a bibliai történelem tényeire és tanulságaira (...) oktassanak. Egyszerű szavakkal, a gyermekek értelméhez szabottan kell ezeket előadniük. Prédikátoroknak és szülőknek azon kell igyekezniük, hogy az ifjúságot a Szentírás ismeretére oktassák.” (Ellen G. White: *Pátriárkák és próféták, Áldás és átok* c. fejj.)

4 Milyen rendelkezésekkel óvta népét Isten a bálványimádástól? Szükséges-e megszívlelnünk ezen óvásokat ma is?

5Móz 7,1-25 ■ „Mikor bevisz téged az Úr, a te Istened a földre, amelyre te bemenendő vagy, hogy bírjad azt, és sok népet kiűz teelőled..., náladnál nagyobbakat és erősebbeket... ne köss velük szövetséget! Sógorságot se szerezz velük, a leányodat se adjad az ő fiuknak, és az ő leányukat se vegyed a te fiadnak, mert elpártoltatja a te fiadat tőlem, idegen isteneknek szolgálnak, és felgerjed az Úr haragja ellenetek, és hamar kipusztít titeket.

Hanem így cselekedjete velük: Oltáraitok rontsátok le, oszlopaikat törjétek össze, berkeiket vágjátok ki, faragott képeiket pedig tűzzel égessétek meg! Mert az Úrnak, a te Istenednek szent népe vagy te, téged választott az Úr, a te Istened, hogy saját népe légy neki, minden nép közül e föld színén... Az ő isteneiknek faragott képeit tűzzel égess meg, az azokon lévő ezüstöt és aranyat meg ne kívánd, magadnak el ne vedd, hogy törbe ne essél miatta, mert utálatosság az az Úr előtt, a te Istened előtt.”

.....

.....

A kánaáni népek elűzésével, kiirtásával kapcsolatos kérdéseket illetően lásd az 1. fejezethez fűzött függelékét.

Azokra a kánaáni népcsoportokra vonatkozóan, akik megmaradtak közöttük vagy körülöttük, az Úr megtiltotta a velük való szövetségkötést és házasságot. Arról is rendelkezett, hogy viszsztatató, bálványimádó kultuszaik minden maradványát megsemmisítsék. Még az aranyat vagy ezüstöt se vegyék le bálványszobraikról, hogy azt másféleképpen hasznosítsák. Sajnos sokszor és sokféleképpen hágták át az izraeliták ezt a két tilalmat.

Annak ellenére, hogy az Úr megindokolta, megmondta, hogy miért rendelkezik így. Világossá tette, hogy az ő védelmükre szolgálnak ezek.

Isten mai népe komolyan veszi-e a szóban forgó két tilalmat? Mi mindennel vétközhetünk az Úr Igéje ellen ezen a téren, illetve kikre és mikre vonatkoztathatjuk ezeket a tilalmakat?

5 Milyen alapon lett Izráel Isten kiválasztott népe? Hogyan óvta Isten őket az elbizakodottságtól?

5Móz 7,7-8 ■ „Nem azért szeretett titeket az Úr, sem nem azért választott titeket, hogy minden népnél többen volnátok, mert ti minden népnél kevesebben vagytok. Hanem mivel szeretett titeket az Úr, és hogy megtartsa az esküt, amellyel megesküdtök a ti atyáitoknak, azért hozott ki titeket az Úr hatalmas kézzel, és szabadított meg téged a szolgaságnak házából, az egyiptombeli fáraó király kezéből. Hogy megtudjad, az Úr, a te Istened, ő az Isten, a hűséges Isten, aki megtartja a szövetséget és az irgalmasságot ezer ízig azok iránt, akik őt szeretik, és az ő parancsolatait megtartják.”

Vö. 9,4-6 ■ „Mikor azért kiűzi az Úr, a te Istened azokat előled, ne szólj a te szívedben így: Az én igazságomért hozott be engem az Úr, hogy örökségül bíriam ezt a földet, holott e népeket az ő istentelenségükért űzi ki előled az Úr. Nem a te igazságodért, sem a te szíved igaz voltaért mész te be az ő földjük bírására, hanem az Úr, a te Istened e népeknek istentelenségéért űzi ki őket előled, hogy megerősítse az ígéretet, amely felől megesküdt az Úr a te atyáidnak: Ábrahámnak, Izsáknak és Jákóbnak. Tudd meg azért, hogy az Úr, a te Istened nem a te igazságodért adja neked ezt a jó földet birtokul, mert kemény nyakú nép vagy te!”

Isten népe akkor is hajlamos volt, és ma is hajlamos arra, hogy büszkélkedjék kiválasztottságával, és ennek alapján elbízta magát. Mi is megismételhetjük azt a bűnt, amelyről Ezékiel próféta által így szólt az Úr egykor: „Kiment híred a pogányok közé (...) az én ékességeim által, amelyeket rád tettem. (...) De elbízta magad.” (16,14–15) Az egykori Izráelhez hasonlóan Laodicea népe is dicsekszik azzal, ami nem az övé, nem az ő érdeme, mert hajlamos így szólni: „Gazdag vagyok és meggazdagodtam, semmire nincs szükségem.” (Jel 3,17)

Az igazán hívő embert inkább mély alázatra készíteti az a kiváltság, hogy Isten népe közé számláltatik, és tudatában van annak, hogy a kiváltsággal erkölcsi elkötelezettség és felelősség jár együtt. Jól érti, szívére veszi azt, amit az Ige mond: „Ugyan mid van, amit nem úgy kaptál? Ha pedig úgy kaptad, mit dicsekszel úgy, mintha nem kaptad volna!” (1Kor 4,7)

6 Milyen biztosítékot adott Isten a népnek arra vonatkozóan, hogy velük lesz, győzelemre segíti őket a honfoglalás során?

5Móz 7,17–23 ■ „Ha azt mondod a te szívedben: Többen vannak e népek, mint én, miképpen űzhetem én ki őket? Ne félj tőlük, emlékezzél meg csak azokról, amiket cselekedett az Úr, a te Istened a fáraóval és mind az egyiptombeliekkel... Sőt még a darázsokat is rájuk bocsátja az Úr, a te Istened mindaddig, míg elvesznek azok is, akik megmaradtak, és akik elrejtőztek előled... De az Úr, a te Istened elődbe veti őket, és nagy romlással rontja meg őket, míg elvesznek.”

Fontos ezzel kapcsolatban elolvasni a könyv végén található függelék.

Ha Izráel Isten útján jár, hű marad törvényeihez, addig mit sem kell félnie ellenségeitől, akkor sem, ha nála hatalmasabbak. Ez érvényes Isten mai népére is, az alábbi ígéret szerint: Zsolt 81,14–17. A hitbeli bátorság mindenkor jellemzője volt Isten népének, illetve az Istenben bízóknak.

Az e heti adomány a Sola Scriptura Teológiai Főiskolát támogatja.

– Hozzájárulás a közösség által fenntartott főiskola működési költségeihez.

„Emlékezzél meg az egész útról, amelyen hordozott téged az Úr!”

(8–10. FEJEZET)

1 Hogyan buzdította Mózes a népet a mögöttük levő negyven esztendő átgondolására? Mire hívta fel figyelmüket a megpróbáló helyzeteket illetően?

5Móz 8,2–6 ■ „Emlékezzél meg az egész útról, amelyen hordozott téged az Úr, a te Istened immár negyven esztendeig a pusztában, hogy megsanyargasson és megpróbáljon téged, hogy nyilvánvaló legyen, mi van a szívedben, vajon megtartod-e a parancsolatait, vagy nem? Megsanyargatott téged, megéheztetett, azután enned adta a mannákat, amelyet nem ismertél, sem a te atyáid nem ismertek, hogy tudtadra adja neked, hogy az ember nemcsak kenyérrel él, hanem mindazzal él az ember, ami az Úr szájából származik. A te ruházatod le nem kopott rólad, sem a te lábad meg nem dagadt immár negyven esztendőtlől fogva. Gondold meg azért a te szívedben, hogy amiképpen megfenyíti az ember a gyermekét, úgy fenyít meg téged az Úr, a te Istened. Órizd meg az Úrnak, a te Istenednek parancsolatait, hogy az ő útján járj, és őt féljed.”

.....

.....

.....

Isten visszagondolásra, emlékezésre serkentette népét Kánaán határán. Azt akarta, hogy sohase törlődjenek ki emlékezetükből a pusztai vándorlás negyven évének tapasztalatai. Ugyanerre készítet bennünket is: tekintsünk vissza eddigi életünkre, és velünk való bánásmódjának tanulságait őrizzük meg szívünkben.

Isten sokszor megenged nehéz körülményeket, nem hárítja el Sátán ártó tevékenységének következményeit. Több okból is teszi ezt. A nehéz helyzetek megengedésével megpróbál minket. Sokszor csak ilyen körülmények között tör felszínre belőlünk mindaz, ami a szívünkben van. Isten látja a szívünket, de azt akarja, hogy mi is szembesüljünk a – még esetleg előttünk sem ismert – „titkos bűneinkkel”, hogy tudjunk könyörögni a gyógyulásért.

Isten különböző próbákat enged meg az életünkben. Egyéni, hogy kit mire akar megtanítani egy-egy élethelyzettel. De minden próbában közös: Isten hitre, türelemre, alázatra akar nevelni általuk.

„A pusztai vándorlást Isten nem csak ítéletként rendelte el a lázadókra és a zúgolódókra. A pusztai vándorlás a következő nemzedékek nevelését és fegyelmezését is szolgálta, előkészületként az ígéret földjére való bemenetelükre.” (Ellen G. White: *Pátriárkák és próféták*, A pusztában c. fej.)

Az Úr megengedi a nehéz helyzeteket abból a célból is, hogy lássuk, érezzük, állandóan az Ő gondviselésétől függünk. Ha háttérben minden bajt, veszedelmet előre elhárítana az utunkból, nem is éreznénk át rászorultságunkat. Ő számtalan esetben nyilvánvalóan közbeavatkozik életünk szorult, nehéz helyzeteiben, megoldást, szabadulást hoz, és azt szeretné, hogy ezekre a szabadításokra állandóan emlékezzünk.

Az ember hajlamos arra, hogy az Istennel szerzett tapasztalait elfelejtse, ha nem is végérvényesen, de feledésbe merülnek a Tőle jövő szabadítások. „Áldjad én lelkem az Urat, és el ne feledkezzél semmi jótéteményéről.” (Zsolt 103,2) Sátán felejtetni akar

velünk, Isten pedig emlékeztetni. Különösen erős e két hatás akkor, amikor újabb és újabb nehézség, emberileg megoldhatatlannak tűnő probléma adódik életünkben. Mózes által bennünket is kérlel az Úr, hogy „emlékezzél meg az egész útról, amelyen hordozott téged az Úr”, és ha újabb megpróbáló élethelyzet jön, emlékezzünk a múlt szabadításaira. Ez hitünk megerősödését, a csüggedés felett való győzelmet segíti elő, hogy élő hittel tudjunk könyörögni az újabb szabadításért, Istentől jövő megoldásért, nem feledve, hogy ugyanahhoz a végtelen hatalmú Istenhez kiáltunk, akinek „karja nem rövidült meg”.

„A pusztai vándorlás során, miközben éheztek, szomjaztak, kimerültek, rettegtek a pogány ellenségtől, Isten minden cselekedetével és a megmentésük érdekében véghezvitt valamennyi gondviselő csodájával azon igyekezett, hogy azt a hatalmat mutassa be nekik, amely csakis az ő javukat szolgálja. Megtanította őket szeretetében és hatalmában bízni, és ezzel az volt a célja, hogy – törvénye kitételei által – eléjük tárja a jellemnek azt a mércéjét, amit kegyelme által mindnyájan elérhetnek.” (Ellen G. White: *Nevelés, Nevelés Izráelben* c. fejt.)

„Őrizzük és gyakran idézzük fel azokat az áldott tapasztalatokat, amelyeket mi magunk éltünk át Isten kegyelmes ígéreteinek beteljesedéseként. (...) Gondoskodásának, jóságának és kegyelmének megannyi jele kitörölhetetlen emlékeztetőként függhetne emlékezetünk csarnokában. Úgy őrizzük ezeket az értékes kinyilatkoztatásokat, hogy egyetlen betűjük se törlődjék ki vagy halványuljon el. Amikor Izráel különleges győzelmeket aratott az Egyiptomból való kivonulás és a honfoglalás idején, emlékoszlopokkal örökítették meg ezeket az eseményeket. (...) Hol vannak a mi emléköveink? Hol vannak az emlékoszlopok, amelyek őrzik az értékes tapasztalatokat, Isten keze nyomának emlékét? Így visszatekintve a múltra, szorongás és félelem nélkül nézhet-

nénk az új megpróbáltatások, nélkülözések és gyász elébe is. Miért ne szólhatnánk mi is így: »Mindedig megsegített minket az Úr!«” (Ellen G. White: *Kiben bízhatunk?*, II. köt.)

„Tekintsünk mint hatalmas emlékoszlopokra, jótéteményei bizonyítékaira, melyeket az Úr velünk cselekedett, hogy megvigasztaljon és kimentsen a pusztító kezéből. Legyenek állandóan élénken emlékezetünkben a kegyelem megannyi tanújelei, amelyekkel Isten bennünket elhalmozott; a könnyek, melyeket felszárított; a fájdalmak, amiket lecsillapított; a veszedelmek, melyeket elhárított; a szükségletek, amiket betöltött és az áldások, amelyeket reánk árasztott. Ezek erősítsenek zarándoklatunk hátralevő részén!” (Ellen G. White: *Jézushoz vezető út*, Öröm az Úrban c. fejelet.)

„Elmúlt történelmünket lépésről lépésre áttekintve jelen helyzetünkig elmondhatom: Dicsőség Istennek! Amint látom az Úr tettét, csodálattal és bizalommal vagyok eltelve Krisztus mint vezető iránt. Semmit sem kell félnünk a jövőtől, kivéve, ha elfeledkezünk az útról, amelyen vezetett bennünket az Úr, és tanításáról, amelyet elmúlt történetünk során adott nekünk.” (Ellen G. White: *Az utolsó napok eseményei*, A maradék odaszentelt élete c. fejelet.)

2 Mire emlékezzenek, mit fontoljanak meg, ha „felfuvalkodás” kísértené meg őket jó dolgukban az ígéret földjén?

5Móz 8,12–18 ■ „Amikor eszel és jóllaksz, szép házakat építesz, és lakozol azokban, fel ne fuvalkodjék a te szíved, és el ne feledkezzél az Úrról, a te Istenedről, aki kihozott téged Egyiptom földjéből, a szolgaság házából... Ne mondd ezt a te szívedben: Az én hatalmam, és az én kezem ereje

szerezte nekem e gazdagságot! Hanem emlékezzél meg az Úrról, a te Istenedről, mert ő az, aki erőt ad neked a gazdagságnak megszerzésére, hogy megerősítse az ő szövetségét, amely felől megesküdt a te atyáidnak, miképpen e mai napon van.”

.....

.....

.....

Az emberi romlott, magát felmagasztalni kész lelkület hajlamos minden eredményt a maga érdemének tekinteni. Hányszor hallani: „Amit itt látsz, azt mind én teremtettem elő.” Az Úr figyelmeztette népét, a jólét idején se feledkezzenek meg arról, hogy amint a pusztában csodaképpen Ő látta el őket élelemmel, ugyanúgy Ő segíti majd Kánaán földén is népét, hogy jólétben éljenek. Mindannyiunkhoz szól az Ige: „Mert kicsoda különböztet meg téged? Mid van ugyanis, amit nem kaptál volna? Ha pedig úgy kaptad, mit dicsekszel, mintha nem kaptad volna?” (1Kor 4,7)

Az eredmények magunknak tulajdonításának, a felfuvalkodásnak legjobb ellenszere a hála, Isten dicsőítése, hiszen ezzel elismerjük, hogy mindent Tőle kapunk, neki köszönhetünk minden jót ebben az életben. A hála nemcsak szavakban, hanem Isten parancsolatai megtartásában is kifejezésre kell hogy jusson.

„Ha látni tudnátok azt a rengeteg veszélyt, amelyeken a mennyei hírnökök napról napra biztonságban vezetnek át benneteket, hálaadás fakadna szívetekből, hála szólna ajaktokról.” (Ellen G. White: *Bizonyságtételek*, IV. köt., 567. o.)

„Lényünk törvénye az, hogy gondolataink és érzéseink elmélyülnek, és nagyobb súlyt kapnak, ha kifejezzük őket. Míg a szavak gondolatokat fejeznek ki, a gondolatokat sza-

vak követik. Ha többet beszélénk hitünkről, ha jobban örvendeznénk a nyilvánvalóan minket érintő áldásoknak – Isten nagy kegyelmének és szeretetének –, akkor mélyebben hinnénk és boldogabbak lennénk. Emberi nyelv képtelen kifejezni, véges elme nem tudja felfogni, milyen áldások származnak Isten jóságának és szeretetének értékeléséből. Már itt a földön is soha ki nem apadó forráshoz hasonlíthatna örömünk, mert az a folyam táplálja, amely Isten trónjától árad. Akkor hát neveljük szívünket és nyelvünket Isten páratlan szeretetének dicsőítésére!” (Ellen G. White: *A nagy Orvos lábnyomán*, 251. o.)

(További kérdés: A Tízparancsolat melyik parancsolata ellen vétünk, ha magunknak tulajdonítjuk eredményeinket, és nem Isten dicsőítjük adományaiért?)

3 Mire kellett még emlékezniük Isten jótéteményein kívül? Miért nem szabad nekünk sem elfeledkeznünk „régibűneinkbűl való megtisztulásainkrűl” (2Pt 1,9)?

5Móz 9,7–24 ■ „Emlékezzél meg róla, és el ne felejtse azokat, amikkel haragra indítottad az Urat, a te Istenedet a pusztában! A naptól fogva, amelyen kijöttél Egyiptom földébűl, mindaddig, míg e helyre jutottatok, az Úr ellen tusakodtatok. Már a Hóreben haragra indítottátok az Urat, és annyira megharagudott reátok az Úr, hogy el akart veszteni titeket... Tusakodók voltatok az Úr ellen, amióta ismerlek titeket.”

.....

.....

.....

(További kérdések: Miért kell nekünk emlékeznünk bűneinkre, ha Isten a feledés tengerébe veti azokat? Ez egy állandó önmarcangolást jelent? Nem tehetjük le bűneink terhét?)

Mózes által az Úr nem azért szólítja fel népét bűneik emlékezetben tartására, hogy úgy érezzék, nincs is igazából megbocsátva a múltban elkövetett törvényszegés, hiszen az Úr maga ígéri, hogy „amilyen távol van a napkelet a napnyugattól, olyan messze veti el tőlünk a mi vétkeinket” (Zsolt 103,12). „...a tenger mélységébe veti minden bűnünket.” (Mik 7,19) Mélységes szeretetét és hűségét mutatja, hogy annyi lázadás ellenére újból és újból megkegyelmezett népének. Ugyanezt a hosszútűrő szeretetet és irgalmat tapasztalhatjuk mi is életünkben.

„Bár Jézus ismeri múltunkat, mégis megbocsátja bűneinket, ne hozzunk szégyent Őrá azzal, hogy szeretetében kételkedünk. Bűnösségünk érzetét hagyjuk a kereszt lábánál, vagy pedig megmérgezi egész életünket. Ha Sátán fenyegetéseivel közeledik hozzátok, forduljatok el tőle, vigasztaljátok lelketeket Isten ígéreteivel.” (Ellen G. White: *Üzenet az ifúságnak, A győzelmes élet c. feje.*)

A bűneikre való emlékezés felhívása azért történt, hogy emlékezzenek meg arról, a bűnnek, az Istentől való elfordulásnak, lázadásnak mindig keserű következményei vannak. Noha Isten irgalmas, újból és újból megbocsát, de ne éljenek vissza kegyelmével. „Amikor megnyugodtak, ismét gonoszt cselekedtek előtted, és te átadtad őket ellenségeik kezébe, akik uralkodtak rajtuk; s amikor ismét hozzád kiáltottak, te az égből meghallgattad és megszabadítottad őket irgalmasságod szerint sokszor.” (Neh 9,28)

„Gyakran bankódunk amiatt, hogy bűnös tetteink kellemtelen következményekkel járnak ránk nézve, ez azonban nem bűnbánat. A bűn miatti igazi bankódás a Szentlélek

munkájának gyümölcse. A Lélek elénk tárja a hálátlan szívet, amely megbántotta, megszorította a Megváltót, és töredelmesen a keresztlábához vezet minket. Minden bűn újra megsebzí Jézust, és amikor feltekintünk Őrá, akit átsegezünk, sírunk bűneink miatt, amelyek szenvedést okoztak neki. Az ilyen sírás vezet el a bűn valódi megtagadásához.” (Ellen G. White: *Jézus élete*, A Hegyi beszéd c. feje.)

A bűnökről való megemlékezés tehát nem egy vég nélküli önmarcangolás. Szeretetünk mélyül, visszagondolva életünkre, hogy Isten mi mindent megbocsátott nekünk, nem vetett el bennünket bűneink sokasága ellenére sem. De éljünk a kegyelemmel, és ne éljünk vissza vele, mert hosszútűró Istenünk van, de ha végleg bűneinkben maradunk, az Úr sem tehet mást, mint végleg visszavonja kegyelmét, ha annyira megkeményedik a szívünk, hogy az Ő visszafogadni kész szeretete sem tudja meglágyítani.

4 Hogyan könyörgött Mózes a népért, amely mindjárt a törvényadás után bálványkultuszt állított fel? Milyenképpen erősítette meg ezután az Úr a Tízparancsolat tekintélyét a nép számára?

5Móz 9,17–18 ■ „Akkor megragadtam a két táblát, elhajítottam a két kezemből, és összetörtem azokat a ti szemeitek láttára. És leborultam az Úr előtt, mint annakelőtte, negyven nap és negyven éjjel, kenyeret nem ettem, és vizet sem ittam; minden ti bűnökért, amelyeket elkövettetek, azt cselekedvén, ami gonosz az Úr előtt, hogy ingereljétek őt.”

Vö. 5Móz 9,26–29

5Móz 10,1–5 ■ „Abban az időben mondta az Úr nekem: Faragj magadnak két kőtáblát, az előbbiekhöz hasonlókat, jöjj fel hozzám a hegyre, és csinálj faládát. És felírom a táb-

lákra azokat az ígétet, amelyek az előbbi táblákon voltak, amelyeket széttörtél; tedd azokat a ládába. Csináltam azért ládát sittimfából, és faragtam két kőtáblát is, az előbbiekhöz hasonlókat, felmentem a hegyre, és a két kőtábla kezemben volt. Felírta a táblákra az előbbi írás szerint a tíz ígét, amelyeket szólt az Úr tihozzátok a hegyen, a tűz közepéből a gyülekezés napján, és átadta az Úr azokat nekem. Akkor megfordultam és alájöttem a hegyről, és betettem a táblákat a ládába, amelyet csináltam, hogy ott legyenek, amiképpen az Úr parancsolta nekem.”

.....

.....

.....

A negyvenéves pusztai vándorlás legsúlyosabb bűne volt, amikor Mózes Sínai-hegyen való tartózkodása, a törvény átvétele alatt a nép Áron vezetésével aranyborjút készített, és „felcserélték az ő dicsőségüket ökör képével, amely füvet eszik” (Zsolt 106,20). Amikor Isten elmondja Mózesnek, hogy el akarja pusztítani a népet, és Mózeset nagy néppé tenni, Mózes könyörög és közbenjár a népért.

„Istennek a népével kötött szövetsége érvénytelenné vált, és az Úr így szólt Mózeshez: »Hagyj békét nekem, hadd gerjedjen fel haragom ellenük, és töröljem el őket; téged azonban nagy néppé teszek.« Izráel népe és különösen a velük levő csőcselék mindig lázadozni fog Isten ellen. Vezetőjük ellen is mindig zúgolódní fognak, hitetlenségükkel és keménynyakúságukkal fáradságossá, lélekpróbálóvá teszik feladatát, hogy az ígétet földjére vezesse őket. Bűneikkel máris eljátszották Isten tetszését, és az igazság

halálukat követelte. Ezért határozott úgy az Úr, hogy eltörli őket, Mózeset pedig nagy nemzetté teszi. »Hagyj békét nekem, hadd gerjedjen fel haragom ellenük« – szolt az Úr. Ha Isten úgy határozott, hogy elpusztítja Izráelt, ki könyöröghetne értük? Legtöbben egyszerűen sorsára hagyták volna a bűnöst. Hányan cserélték volna fel örömmel a fáradsággal, terhekkel és áldozatokkal járó tisztséget – amelyért viszonzásul csak hálátlanságot és lázongást kaptak – nyugodt életre, megtiszteltetésre, amikor ráadásul maga Isten kínálja fel a felmentést.

Mózes azonban még azokban a szavakban is alapot talált a reménységre, melyekből látszólag csak harag és elvetés csendült ki. Isten szavait – „Hagyj békét nekem” – nem tiltásként, hanem bátorításként értelmezte, hogy járjon közben, mert semmi más, csak az ő imái menthetik meg Izráelt, ha ő kéri, Isten megkegyelmez a népnek. »Könyörgött az Úrnak, az ő Istenének...« Mózes közbenjárása a nép érdekében Jézus Krisztus bűnösökért végzett közbenjárói munkájának az előképe.” (Ellen G. White: *Pátriárkák és próféták*, Bálványimádás a Sínai-hegynél c. fej.)

Mózes minden élethelyzetben azonnal, bizalommal borult le Isten előtt, könyörögve kegyelemért, vezetésért, tanácsért, bölcsességért. És Isten mindig meghallgatta szolgája könyörögését. Amikor erre az eseményre emlékezteti a népet, kétszer is halálával tesz bizonyosságot a „könyörgést meghallgató Isten” irgalmáról: „Meghallgatott engem az Úr akkor is.” (5Móz 9,19; 10,10)

Noha az Úr előre elmondta Mózesnek, milyen látvány fogadja majd a nép közé visszatérve, a bálványimádást látva „haragja fellángolt. Hogy bűnünkkel szemben érzett irtózatát kimutassa, eldobta a kőtáblákat, amelyek az egész nép szeme láttára összetörték, kifejezve ezzel, hogy amiképpen megszeg-

ték az Istennel kötött szövetséget, úgy Isten is felbontotta velük kötött szövetségét” – írja Ellen G. White (*Patriárkák és próféták*, Bálványimádás a Sínai-hegynél c. fej.).

Isten szólt Mózeshez, hogy készítsen új kőtáblákat, és ismét felhívta a hegyre. A saját ujjával írta ismét a törvényt a kőtáblákra, kinyilvánítva, hogy az soha nem változtatható meg, és soha nem veszítheti érvényét. A törvény örökké megmarad, és éppoly változhatatlan, mint ahogy Isten kormányzásának elvei sem változnak. Ezzel az Úr visszafogadta népét, de megerősítette, hogy a szövetség alapja az Ő törvénye, a Tízparancsolat.

5 Milyen buzditást fűzött Mózes ezekhez az emlékeztetésekhez, hogyan summázta a nép erkölcsi elkötelezettségét Isten iránt?

5Móz 10,12–16 ■ „Most pedig, óh Izráel! mit kíván az Úr, a te Istened tőled? Csak azt, hogy féljed az Urat, a te Istenedet; hogy minden ő útjain jársz, szeresd őt, és tiszteljed az Urat, a te Istenedet teljes szívedből, és teljes lelkedből, megtartván az Úr parancsolatait és rendeléseit, amelyeket én ma parancsolok neked, hogy jól legyen dolgod! Íme az Úréi, a te Istenedéi az egek, és az egeknek egei, a föld, és minden, ami rajta van! De egyedül a ti atyáitokat kedvelte az Úr, hogy szeresse őket, és az ő magvukat: titeket választott ki ős utánuk minden nép közül, amint e mai napon is látszik. Metéljétek azért körül a ti szíveteket, és ne legyetek ezután keménynyakúak.”

.....

.....

.....

A Tízparancsolatban az idézett igével azonos módon nem szerepel ugyan a „szeresd az Urat” felhívás, a 2. parancsolat szövegében azonban tartalmilag benne van e részletben: „Irgalmasságot cselekszem azokkal, akik engem szeretnek és az én parancsolataimat megtartják.” Ez a legnagyobb parancsolat, ez a törvény lényege. Jézus is ezt válaszolta arra a kérdésre, hogy „melyik a nagy parancsolat a törvényben?”. Hiszen, ha szeretjük Őt teljes szívünkől és lelkünkől, akkor ebből fakadóan örömmel tartjuk meg az Ő parancsolatait. Ez az istenfélelem lényege. Iránta való szeretetből, tiszteletből, hálából, mindig, mindenben az Ő akarata szerint cselekedni, akkor is, ha ez nem egyezik meg egyéni elgondolásainkkal, terveinkkel.

Ezt a lelkületet látjuk Ábrahámnál is, aki Isten szavára kész lett volna feláldozni az ígéret gyermekét. Amikor már keze lendült, hogy végrehajtja, akkor állította meg az Úr szava: „És mondta: Ne nyujtsd ki a te kezedet a gyerekekre, ne bántsd őt: mert most már tudom, hogy istenfélő vagy, és nem kedveltél a te fiadnak, a te egyetlenegyednek énérettem.” (1Móz 22,12)

„Metéljétek azért körül a ti szíveteket” – hangzott a felhívás a néphez. Mit is jelent ez? Az Istenhez, az Ő népéhez tartozás külső jele volt a körülmetélés, amelyet maga az Úr rendelt el. De ha a szív, a benne lévő önző hajlamok nem lesznek körülmetélve, azaz megnyesve – személyes megértés és Isten munkálkodásáért folyamodó kérés nyomán –, akkor Isten szeretete nem töltheti ki a szívünkbe, és nem tudunk az Ő útjain járni, vagyis nem tartozunk Őhöz. „Most azért ha figyelmesen hallgattok szavamra és megtartjátok az én szövetségemet, úgy ti lesztek nekem valamennyi nép közt az enyéim; mert enyém az egész föld.” (2Móz 19,5) Istenhez, az Ő népéhez való tartozás feltétele ma is ugyan ez. „Mert nem az a zsidó, aki külsőképpen az; sem nem az a körülmetélés, ami a testen külsőképpen van: hanem az a zsidó, aki belsőképpen az; és a szívnek lélekben, nem betű szerint való körülmetélése az igazi körülmetélkedés, amelynek dicsérete nem emberektől, hanem Istentől van.” (Rm 2,28–29)

6 Hogyan kötötte a nép lelkére különösképpen is a szegényekről és a jövevényekről való gondoskodást?

5Móz 10,17-19 ■ „Mert az Úr, a ti Istenetek, isteneknek Istené, és uraknak Ura, nagy, hatalmas és rettenetes Isten, aki nem személyválogató, sem ajándékot el nem fogad. Igazságot szolgáltat az árvának és az özvegynek; szereti a jövevényt, adván neki kenyeret és ruházatot.”

Vö. 5Móz 24,19-22 ■ „Amikor learatod aratnivalódat a te meződön, és kévét felejtessz a mezőn, ne térj vissza annak felvételére; a jövevényé, az árváé és az özvegyé legyen az, hogy megáldjon téged az Úr, a te Istened, kezeid minden munkájában. Ha olajfád termését lerázod, ne szedd le, ami még utánad marad; a jövevényé, árváé és az özvegyé legyen az. Ha szőlődet megszeded, ne mezgeréld le, ami utánad marad; a jövevényé, árváé és az özvegyé legyen az. Emlékezzél vissza, hogy szolga voltál Egyiptom földén. Azért parancsolom neked, hogy így cselekedjél.”

.....

.....

.....

„A mózesi törvényeket Isten kívánalmainak elismerése után leginkább a szegények iránti nagylelkűség, gondoskodás és vendégszeretet lelkülete jellemzi. Isten áldásokat ígért népének, azonban nem akarta, hogy a szegénység egészen ismeretlen legyen közöttük. Kijelentette, hogy a szegény nem fogy ki a földről. Mindig lesznek olyanok népe között, akiknek érdekében az együttérzést, a gyengéd szeretetet és könyörületességet gyakorolhatják. Akkoriban is – csakúgy, mint napjainkban – voltak, akiket szerencsétlenség ért, betegségben szenvedtek, vagy elvesztették vagyó-

nukat; mégis mindaddig, amíg az izraeliták Isten utasításait követték, nem volt közöttük koldus, sem éhező. (...)

Ilyen intézkedéseket foganatosított a mi kegyelmes Teremtőnk, hogy enyhítse a szenvedést, és reményt hozzon, megcsillantsa a napfény egy sugarát a szűkölködők és nyomorgók életében. (...) Ezeket az intézkedéseket áldásul szánták a gazdagoknak éppúgy, mint a szegényeknek. Féken tartották a fösvénység és az önfelmagasztalás hajlamát, és a jótékonyság nemes lelkületét munkálták; a társadalmi osztályok közötti kölcsönös jóakarát és bizalom előmozdításával hozzájárultak a társadalmi rend fenntartásához és a kormányzat szilárdságához. Az életünk bele van szöve az emberiség sorsába, és bármit teszünk mások hasznára és felemelkedésére, az áldás visszahat ránk. (...)

A körülmények különbözősége egyike azoknak az eszközöknek, amelyekkel Isten a jellemet kívánja fejleszteni. Azt akarja, hogy akik földi kincsekkel rendelkeznek, csupán Isten sáfárainak tekintsék magukat, akikre eszközök bízattak, hogy azt a szenvedők és rászorulókat javára használják fel. Krisztus azt mondta, szegények mindenkor lesznek közöttünk, és Ő azonosítja magát szenvedő népével. Megváltónk szívből együttérez földi gyermekei legszegényebbeivel, legnyomorultabbjaival. Azt mondta, ők az Ő képviselői a földön. Közénk helyezte őket, hogy felébressze szívünkben azt a szeretetet, amelyet Ő érez a szenvedők és elnyomottak iránt. Az irántuk megnyilvánuló könyörületet és jóakaratot Krisztus úgy fogadja, mint az iránta megmutatkozó szeretetet. A velük szembeni kegyetlenséget vagy mellőzést úgy tekinti, mintha Őellene követnék el.” (Ellen G. White: *Pátriárkák és próféták*, Isten gondoskodása a szegényekről c. fejezet)

Az e heti adomány az irodalmi alapot támogatja.

Izráel jóléte az ígélet földjén Isten törvénye és rendelkezései megtartásától függ (11–12. FEJEZET)

1 Milyen felhívással kezdte Mózes beszédének újabb szakaszát, visszautalva az előzőekben mondottakra? Istennek melyik fenytékét idézte a nép emlékezetébe?

5Móz 11,1–7 ■ „Szeresd azért az Urat, a te Istenedet, tartsd meg mindenkor, amit ő elrendelt, rendelkezéseit, végzéseit és parancsolatait minden időben!

Ti már ismeritek – nem úgy, mint fiaitok, akik nem ismerik, mert nem látták Isteneteknek, az Úrnak a fenytését, nagyságát, erős kezét és kinyújtott karját –, amit cselekedett Dáthánnal és Abirámmal..., mikor a föld megnyitotta az ő száját, és elnyelte őket házuk népével, sátraikkal és minden jószágukkal együtt. (...) Mert saját szemeitekkel láttátok az Úrnak minden nagy cselekedetét, amelyeket cselekedett.”

Vö. 4Móz 16. fejezet

.....

.....

„Ha engem szerettek, az én parancsolataimat megtartsátok” (Jn 14,15); „mert az az Isten szeretete, hogy megtartjuk az Ő

parancsolatait” (1Jn 5,3) – tanította Jézus és János apostol is Mózes idézett felhívásával összhangban. Az ember szabadon dönthet, hogy hallgat-e erre a szeretetteljes felhívásra, engedelmeskedik-e neki, az elutasításnak azonban súlyos következményei lehetnek. Ennek igazolására hivatkozik vissza Mózes Kóré lázadásának történetére, s az azzal kapcsolatos súlyos fenyegetésekre.

„Kóré és követőinek lázadása közvetlen támadás volt Isten kijelölt vezetői ellen. Mózes és Áron felsőbbségét indokolatlannak tartották. (...) Az egész nép szentségére hivatkozva igazolták a lázadást (3. vers). (...) Dátán és Abirám gúnyolta Isten tervét az ígéret földjére vonatkozóan. A »tejjel-mézzel folyó föld« kifejezést Egyiptomra vonatkoztatták (13. vers), nem pedig arra a helyre, ahová az Úr vezette őket. Alaposan félremagyarázták Isten útjait. Végül Mózeset szélhámosnak bélyegezték, aki hamis ígérekkel megtévesztette az embereket (13–14. vers). (...) Dátán és Abirám (...) Mózeset emberrablónak tekintette, aki kifinomult tervet eszelt ki arra, hogy a népet túsul ejtse a pusztában, hogy uralkodhasson fölöttük (16,13). Arra célozhattak, ki akarja oltani a nép szemét, hogy ne vegyék észre a tervét (14. vers). (...) Kóré, Dótán és Abirám lázadása jelentős emberéletet követelt. A főkolompokok, továbbá 250 legközelebbi társuk és még 14 700 bűntársuk pusztult el (32., 35., 49. versek). Miért volt oly szigorú a büntetés? (...) A lázadók »gyalázták az Urat« (a héber *ná'ac* 'elutasítani', 'megvetni', 'semmibe venni' jelentéssel szerepel a 30. versben). (...) Az ilyen viselkedés nem volt más, mint a szövetség alapvető megszegése, olyan káromlás. (...) Ezért az Úr elpusztította a lázadókat, és népének maradékával együtt haladt előre az ígéret földje felé. Kóré lázadásának arra kell figyelmeztetnie a keresztényeket, hogy az irigység, az elégedetlenség, az engedetlenség és a kapzsiság a legrosszabbat hozza elő az emberből. A Kóreről szóló beszámoló nagy jelentőséget tulajdonít Isten népe egysége fontosságának is az ígéret földje felé vezető úton.” (Paluku Mwendambio: *Numbers*, in *Andrews Bible Commentary, Old Testament*, Andrews University Press, 2020, 297–299. o.)

„Az összeesküvésben sokkal nagyobb volt a gyülekezet mindig civódó tagjainak egysége, mint bármikor azelőtt. Kórét a népnél elért sikere magabiztossá tette, és megerősítette elgondolásában, hogy a Mózes kezében összpontosult hatalom veszélyezteti a nép szabadságát. Azt is állította, mindezt Isten jelentette ki neki, és őt bízta meg, hogy változtassa meg a kormányzást, mielőtt késő lenne. (...) Ha Kóré és társai bűnüket megbánva keresték volna a bocsánatot, még akkor is megváltoztatható lett volna az ítélet, amikor Mózes a népet a közelgő csapás előli menekülésre szólította fel. De makacs kitartásuk megpecsételte sorsukat. (...) Isten nagy kegyelmében különbséget tett az összeesküvés vezetői és a félrevezetettek között. A népnek, amely engedte, hogy megcsalják, még alkalma volt a megbánásra.” (Ellen G. White: *Patriárkák és próféták*, Kóré lázadása c. feje.)

2 Hogyan mutatott rá Mózes arra, hogy az Isten törvénye iránti engedelmségtől függ, megáldhatja-e Isten a kezük munkáját az ígéret földjén? Mit érthetünk meg ebből a mai körülményeinket illetően?

5Móz 11,10–17 ■ „Mert a föld, amelyre bemész, hogy bírjad azt, nem olyan, mint Egyiptom földje, ahonnan kijöttetek, amelyben elvetted magodat és lábaddal kellett megöntöznöd, mint egy veteményes kertet. Hanem az a föld, amelyre átmentek, hogy bírjátok azt, hegyes-völgyes föld, az égnek esőjéből iszik vizet...

Lesz azért – ha valóban engedelmeskedtek az én parancsolataimnak, amelyeket én ma parancsolok nektek, úgy, hogy az Urat, a ti Isteneteket szeretitek, és neki szolgáltok teljes szívetekből és teljes lelketekből –, esőt adok a ti földetekre alkalmas időben. Korai és késői [esőt], hogy betakaríthasd a te gabonádat, borodat és olajodat...

Vigyázzatok azért, hogy a ti szívetek meg ne csalattassék, el ne térjetekek, és ne tiszteljetekek idegen isteneket, ne boruljatekek le előttük! Máskülönben az Úr haragja felgerjed reátok, és bezárja az eget, hogy eső ne legyen, a föld az ő gyümölcsét meg ne teremje; és hamarsággal kiveszetekek a jó földről, amelyet az Úr ad nektek.”

Ésa 24,4-6 ■ „Gyászol és megromol a föld, elhervad és megromol a föld kereksége, elhervadnak a föld népének nagyjai a föld megfertőztetett lakosai alatt, mert áthágták a törvényeket, a rendelést megszegették, megtörték az örök szövetséget. Ezért átok emészt meg a földet, és lakolnak a rajta lakók; megégnek a földnek lakói, és kevés ember marad meg.”

.....

.....

.....

Isten a természet Ura és fenntartója. Jézus így szólt erről: „A ti mennyei Atyátok (...) felhossa az ő napját mind a gonoszokra, mind a jókra, és esőt ad mind az igazakra, mind a hamisakra.” (Mt 5,45)

„A föld nem a természetben rejlő eredeti erő által hossa meg évről évre termését, és nem valamely őserő készleti hatalma tartja forgásban a földet. A menny Istene szünet nélkül munkálkodik. Hatalma okozza a növények virágzását, hatalma által rügyezik ki minden levél, virágzik ki minden bimbó.” (Ellen G. White: *Bizonyságtételek*, VIII. köt., 260. o.)

Palesztinában a mezőgazdaság biztosította a megélhetést. Isten ezért bőséges esőt és bőséges termést ígért áldásként a nép-

nek, engedetlenségük esetén pedig szárazságot, éhséget fognak tapasztalni intésül, megtérésre késztetésül. Eszünkbe juttatja ez az Illés próféta idején történeteket:

„A hegyekbe visszavonult Illés megrendülve figyelte a hitehagyást. Gyötrődő lélekkel könyörgött Istenhez, hogy állítsa meg gonosz útján az egykor kedvelt népet. (...) A sokszor elmondott kérések, tiltakozások, dorgálások nem vezették megtérésre Izráelt. (...) A Baál-imádók azt állították, hogy az ég kincsei – a harmat és eső – nem az Örökkévalótól származnak. (...) [Az izraeliták] nem értették meg, hogy Ő, aki a természetet teremtette, törvényeit is kezében tartja. (...) Izráel hitehagyása félelmetesebb veszedelem volt, mint az éhínség minden halmozott borzalma. Isten meg akarta szabadítani a népet tévhitétől. (...) Megpróbálta elvesztett hitüket újra feléleszteni. (...) [Emlékeztetni akarta őket erre a kijelentésre:] »Íme, amikor az eget bezárom, hogy ne legyen eső (...), megalázza magát az én népem (...), könyörög, keresi az én arcomat, és felhagy az ő bűnös életmódjával, én is meghallgatom őket a mennyből, megbocsátom bűneiket és megszabadítom földüket.« (2Krón 7,13-14) Ez az áldott eredmény volt a cél, Isten ezért fogta vissza a harmatot és esőt, amíg határozott reformáció nem történik.» (Ellen G. White: *Próféták és királyok*, A Tisbéből való Illés c. fejelet)

A vég idején, Jézus eljövetele előtt a természetbe való kártékony emberi beavatkozás bontja meg a természet rendjét, okozza az éghajlatváltozást. Isten pedig csak bizonyos mértékig és ideig fékezi kegyelméből az így előidézett egyensúlymegbomlást. Azt kíváná, az emberek döbbenjenek rá arra, hová vezet korlátlan önzésük, valamint büszkeségük megalázódjék, felismerjék, hogy a természet világa és annak Teremtője fölöttük áll, Őtőle függenek.

3 Milyen jelképes beszéddel kötötte Mózes az izraeliták lelkére azt, hogy Isten parancsolatai mindig a szemük előtt legyenek? Hogyan érti félre ezeket az igéket a valási előírásokat szigorúan betartó zsidóság ma is?

5Móz 11,18–20 ■ „Vegyétek azért szívetekre és lelketekre eszavaimat, és kössétek azokat jegyül a kezetekre, és homlokkötőkül legyenek a szemeitek előtt. Tanítsátok meg azokra a fiaitokat, szólván azokról, mikor házadban ülsz, mikor úton jársz, mikor fekszel és mikor felkelsz. Írd fel azokat a te házadnak ajtófeleire és a te kapuidra.”

.....

.....

„A **tefillin** bőrből készített két doboz, amelynek héber jelentése: *imatárgyak*, vagy arámi jelentése: *díszek* (Ex 13,1–10; 11–16; Deut 6,4–9; 11,13–21). Bőrszíjakkal erősítik a bal alkarra és a homlokra. A tefillint a felnőtt férfiak viselik a hétköznapi *saharit* imádság alatt. (...) A tefillint nem kötik fel *Sabbat*kor és ünnepeken, mivel ezek a napok maguk is jelek. Azt tartják, hogy [a tefillin] mélyíti az alázatot, és viseléséért hosszú élet a jutalom. (...) A nők nem hordtak tefillint, bár egyes feljegyzések szerint a múlt szent asszonyai felkötötték, és néhány feminista elkezdte viselését a zsinagógában. (...)

A **mezuzá** (héber jelentése: *ajtófélfá*) pergamentekercs, melyet egy írnok készített, és a SÖMA első két szakaszát tartalmazza kézírással. Az ajtó jobb félfájára függesztik egy tartóban. (...) Szokás, hogy be- és kilépéskor megcsókolják a mezuzát, mely arra emlékezteti az embert, hogy ne kövessen el bűnt. [Azt tartják, hogy] kényelmes otthont és hosszú életet biztosít. A *Talmud* megjegyzi, hogy míg az emberi királyoknak hadseregük van, amely megvédi őket, addig az Örökkévaló, az isteni király, alattvalóit a mezuzával védelmezi meg. A (...) mezuzát sok zsidó talizmánnak tartja, mely-

nek külsejére az istennevet írják. (...) Amikor a közösséget járvány, katasztrófa vagy tragédia sújtotta, megvizsgálták a mezuzákat, nem tűnt-e el róluk az írás. E hagyomány ma is él a *haszid* mozgalom követőinek körében. A II. világháború során a zsidó katonák mezuzát hordtak a zsebükben, hogy eltérítsék a golyót, és ma is szokás nyakláncon amulettként (...) viselni. Maimonidesnek, a középkori [zsidó] teológusnak nem tetszett, hogy az emberek bűvös erővel ruházták fel a mezuzát. (...) Véleménye szerint ez a parancsolatokat – melyek célja, hogy az ember istentudatát fokozzák – a mágia eszközeivé formálta.” (Alan Unterman: *Zsidó hagyományok lexikona*, Helikon Kiadó, 1999, 234–235., 159–160. o.)

Milyen szomorú, hogy a fenti gyakorlat arról tanúskodik, nem vették figyelembe az isteni rendelkezés bevezető szavait: „Vegyétek szívetekre és lelketekre szavaimat!” Ha odafigyelték volna erre, akkor megértik, hogy mi a lényeg, és nem értették volna félre az utána következő jelképes beszédet.

4 Csakis hol mutassanak be áldozatot az izraeliták az ígéret földjén való letelepedés után? Miért volt hangsúlyos ez a rendelkezés?

5Móz 12,2–9 ■ „Pusztára pusztítsátok el mindazokat a helyeket, ahol azok a nemzetek, akiknek ti urai lesztek, szolgáltak az ő isteneiknek a magas hegyeken, a halmokon, és minden zöldellő fa alatt... Ne cselekedjetek így az Úrral, a ti Istenetekkel!

Hanem azt a helyet, amelyet kiválaszt az Úr, a ti Istenetek minden törzsetek közül, hogy az ő nevét oda helyezze..., oda menjete. Oda vigyétek egészen égőáldozataitokat, véres áldozataitokat, tizedeiteket, kezeitek felemelt áldozatát, mind fogadásból, mind szabad akaratból való adományaitokat, és a ti barmaitok és juhaitok első fajzását...

Ne cselekedjeteK ott aszerint, amint mi cselekszünk itt most, mindenki, ami jónak látszik neki. Mert ez ideig még nem mentetek be a nyugodalmas helyre, az örökségbe, amelyet az Úr, a te Istened ad neked.

Vö. 5Móz 16,21–22 ■ „Ne plántálj magadnak berket semmiféle fából, az Úrnak, a te Istenednek oltára mellé, amelyet készítesz magadnak. Oszlopot se emelj magadnak, amit gyűlöl az Úr, a te Istened.”

.....

.....

A kananeusok bálványkultuszának jellegzetessége volt, hogy magaslatokon (hegyeken, halmokon), szent fák alatt, berkekben, ligetekben, és kőoszlopokat, ún. maccébákat emelve tisztelték bálványaikat. Az Örökkévaló Isten tiszteletét tilos volt összekeverni ezekkel a kultuszokkal. Izráel története folyamán – az idézett tiltás ellenére – ismét és ismét bekövetkezett ez, hogy pogány kultuszhelyeken imádták Istent, nem pedig egyedül csak az Isten által kijelölt helyen gyakorolták az áldozatbemutatót (lásd pl. 1Kir 3,3).

„A kánaániták istenimádása erkölcsi szempontból züllött volt, vallási gyakorlatuk *ártalmas és alantas volt*. (...) Úgy tartották, hogy termékenységig isteneik elvárnak bizonyos kultikus szertartásokat, cserébe a termékenységért és az elvetett mag kikeléséért, sokasodásáért. A kánaániták istentiszteletének részét képezte a *férfi és női ún. szent prostitúció*. (...) Mózes tudtára adta a népnek, hogy az Úr *gyűlöli* (12,31) az ilyen istentiszteletet. (...)

A kánaánita istentisztelet társadalmi szempontból is romboló volt. (...) Nem törődött a család és a közösség számára legfontosabb értékekkel (szeretet, hűség, tisztaság, békesség és biztonság), hanem azt a nézetet támogatta, miszerint mindezek alacsonyabb rendű értékek az anyagi gyarapodáshoz, a testi kielé-

güléshez és az emberi kényelemhez képest. Az a társadalom, amelyben ezek a legfőbb értékek, önmagát pusztítja el. (...)

A zsidóknak tilos volt a kánaáni magaslatok szentélyeiben és oltárainál imádni Istent. (...) Egyedülálló hitvallásuk megőrzése érdekében a zsidó istentiszteletnek az elismert szent helyen kellett zajlania, hogy tiszta, rendezett, egységes és elfogadható legyen Isten szemében.” (Raymond Brown: *Mózes ötödik könyve*, Nem csak kenyérről él az ember, Harmat Kiadó, Budapest, 2005, 153–159. o.)

5 Milyen rendelkezésre hívta fel még Mózes a nép figyelmét az áldozatbemutatással kapcsolatban? Mi volt e tilalom oka?

5Móz 12,23–24 ■ „Csakhogy abban állhatatos légy, hogy a vért meg ne edd, mert a vér az a lélek, azért a lelket a hússal együtt meg ne edd! Meg ne egyed azt, a földre öntsd, mint a vizet!”

Vö. **3Móz 3,17; 17,11** ■ „Örökkévaló rendtartás legyen a ti nemzetségeiteknel minden ti lakhelyeteken, semmi kövért és semmi vért meg ne egyetek! (...) Mert a testnek élete a vérben van, én pedig az oltárra adtam azt nektek, hogy engesztelésül legyen a ti életetekért, mert a vér a benne levő élet által szerez engesztelést.”

.....

Az elsőként, Mózes ötödik könyvéből idézett ige könnyen félreérthető, ennél fogva megütköztető lehet. Nem azt akarja mondani az ige, hogy a vér lenne az emberi lélek hordozója. A *lélek* szó helyett az *élet* szónak kellene szerepelnie a fordításban. Vér nélkül nincsen élet a testben, ezért a vér az élet jelképe. (Hasonlóképpen, mint ahogy a lélegzet is az élet jelképe a Bibliában,

mert lehet, azaz oxigénbevétel nélkül sincs élet.) A Mózes harmadik könyvéből idézett ige fényében kell értenünk az idézett igazságot, ahol világos, hogy a vér az élet feltétele, ezért az életet szimbolizálja.

Mindennemű élet – emberé és állaté egyaránt – Isten ajándéka, és az embernek tisztelnie kell. Tehát a szóban forgó rendelkezés egyrészt az élet tiszteletére, és ezáltal, közvetve, a Teremtő tiszteletére oktatott. Másrészt és főképpen pedig Krisztus áldozatának a megbecsülésére, akinek vére „kiontatott sokakért, bűnök bocsánatára” (Mt 26,28). Az áldozati állatok kövérjét elfüstölögtették az oltáron, tehát a zsírnak is szerepe volt az áldozati rendszerben, ezért sem volt fogyasztható (lásd pl. 3Móz 6,12). A zsír és a vér fogyasztásának tilalma ezenfelül az egészség védelmét is szolgálta.

6 Hogyan óvta Mózes az izraelitákat a bálványkultuszhoz tartozó „utálatosságok” követésétől, amelyek miatt az ígéret földje korábbi lakosai megsemmisítésre ítéltettek?

5Móz 12,30–32 ■ „Vigyázz magadra, hogy őket követvén törbe ne ess, miután már kivesztek előled! Ne tudakozz az ő isteneik felől, mondván: miképpen tisztelik e nemzetek az ő isteneiket, én is akképpen cselekszem. Ne cselekedj így az Úrral, a te Isteneddel, mert mindazt az utálatosságot, amit gyűlöl az Úr, megcselekedték az ő isteneikkel, mert még fiaikat és leányaikat is megégették tűzzel az ő isteneiknek. Mindazt, amit én parancsolok nektek, megtartsátok, és aszerint cselekedjete, semmit ne tégy ahhoz, és el se végy abból!”

.....

.....

Lásd ezzel kapcsolatban is a könyv végén lévő függelék!

„A pogány bálványimádás visszataszító jellegének másik oka az az utálatosság, melybe vezet. A pogányok csupa olyan dolgot tettek isteneik tiszteletére, ami az Úr előtt utálatos, és amit gyűlöl. Ezek közül az »utálatos dolgok« közül a legrosszabb a gyermekáldozat volt (lásd: 3Móz 18,21; 20,2–5; 2Kir 23,10; Jer 32,35). (...) A gyermekáldozat gyakorlása volt a legelvetemültebb bűn, egyik fő oka annak, amiért Izráel északi királyságának fogságba kellett mennie az i. e. VIII. században (2Kir 17,6.17).” (Jack S. Deere: Mózes ötödik könyve. In *A Biblia ismerete* kommentársorozat, I. köt., 1Mózes–5Mózes, Keresztyén Ismeretterjesztő Alapítvány, Budapest, 1998, 408. o.)

„A gondolat, hogy a vallás nevében megöljenek gyermekeket, ijesztő volt (18,10), és annak az Istennek a meggyalázása, aki népébe oltotta az emberi élet páratlan értékének tiszteletét.” (Raymond Brown: *Mózes ötödik könyve*, i. m., 154. o.)

„Az Isten lényéről alkotott ferde elképzelések arra a hiedelemre vezettek pogány népeket, emberáldozatokra van szükség, hogy isteneik kegyét biztosítsák. A legborzalmasabb kegyetlenkedéseket követték el bálványtiszteletük különböző szertartásai közben. Egyik szokásuk az volt, hogy gyermekeiket tűzön vitték át a bálványaik előtt. Ha azután valamelyik sértetlenül jutott át a tűzpróbán, azt hitték, áldozatukat elfogadták. Aki így megszabadult, azt az istenek különös kegyeltjének tekintették, kiváltságokkal halmozták el, és ezután mindig nagy megbecsülésnek örvendett, bármilyen gonosztevévé vált is később, sohasem büntették meg. De ha valaki a tűzön áthaladva égési sebeket szenvedett, annak sorsa meg volt pecsételve: azt hitték, az istenek haragját csak az áldozat életének kioltásával lehet kiengeztelni, és ennek megfelelően meg is áldozták. A nagy hitehagyások idején bizonyos mértékig az izraeliták között

is uralkodott ez a szokás.” (Ellen G. White: *Pátriárkák és próféták*, Sátán ellenségeskedése a törvénnyel c. fej.)

Milyen döbbenetes, hogy az Izráelt körülvevő pogány kultuszoknak akkora vonzerejük volt, olyan megejtő hatásuk volt, hogy a fenti erős tilalom ellenére még Júda királyai közül is többen – gondoljunk Salamonra, Akházra és Manasséra – elköveték azt a súlyos bűnt, hogy ilyen kultuszt követtek vagy támogattak. Salamonról olvashatjuk Ellen G. White *Próféták és királyok* c. könyvében:

„Aki uralkodása kezdetén nagy bölcsességről és együttérzésről tett bizonyosságot, amikor visszaadta a tehetetlen csecsemőt szerencsétlen anyjának (1Kir 3,16–28), olyan mélyre süllyedt, hogy beleegyezett egy olyan bálvány felállításába, amelynek élő gyermekeket áldoztak fel (lásd 1Kir 11,7–8).” (Sikerek és elbizakodottság c. fej.)

Az e heti adomány az Eleki Vendégház munkáját támogatja.

Különböző rendelkezések az igaz istentisztelet fenntartása érdekében (13,1–17,13)

Az e tanulmányban tárgyalt fejezetek elsősorban Isten „féltő”, gondoskodó szeretetét szemléltetik. A népet olyan pogány befolyások vették körül, amelyek ellen gátat kellett emelni. A hamis próféták, a halottkultusz, a tisztátalan állatok fogyasztása mind veszélyeztették a nép testi-lelki egészségét. Emellett Isten rendelkezései kiterjedtek az anyagi javak felhasználására, a szegényekről való gondoskodásra, az ünnepek megtartására éppúgy, mint az igazságszolgáltatás megszervezésére. Mindezek a nép jólétét biztosító bölcs isteni törvények voltak, amelyek sok tanulsággal szolgálnak számunkra is.

1 Hogyan szólt Mózes arról, hogy a bálványimádás felé terelő hamis prófétára akkor sem szabad hallgatni, ha jeleket, csodákat tesz? Milyen aktualitása van ennek az intelemnek számunkra is?

5Móz 13,1–3 ■ „Amikor közötted jövendőmondó* vagy álomlátó támad, és jelt vagy csodát ad neked, ha bekövetkezik

* A héber szövegben a *nábi* szerepel, amelynek eredeti jelentése *szószóló, szóvivő*. Az Ószövetség görög fordításában jelenik meg a *profétész* kifejezés, amelyből a mi *próféta* szavunk származik.

is az a jel vagy a csoda, amelyről szólt neked, mondván: **Kövessünk idegen isteneket, akiket te nem ismeresz, és tiszteljük azokat, ne hallgass efféle jövendőmondó beszédeire, vagy az efféle álomlátóra, mert az Úr, a ti Istenetek tesz próbára* titeket, hogy megtudja, szeretitek-e az Urat, a ti Isteneteket teljes szívetekből és teljes lelketekből.”**

Vö. Mt 24,24; Jel 13,13-14.19-20

.....

.....

.....

Mózes figyelmeztetése világos: ha valaki prófétai tekintéllyel lép fel, ne a jelle vagy a csodára nézzünk, hanem az üzenetét vizsgáljuk meg. Ha a próféta üzenete szemben áll a már kinyilatkoztatott igazságokkal, az önmagában leleplező, ezért hamis prófétának kell tekinteni. Isten tehát óv ezektől a „jövendőmondóktól”, és jelzi: Isten iránti hűségük próbája, hogy miképpen viszonyulnak ezekhez.

A hamis próféták tevékenysége mögött Sátán áll, aki megbízzójuk és üzenetük ihletője is. A mózesi óvás ma ugyanolyan időszerű, mint annak idején. Jézus az Olajfák-hegyén mondott beszédében olyan hamis krisztusok és próféták fellépésére figyelmeztet, akik „nagy jeleket és csodákat tesznek, annyira, hogy elhitesseék, ha lehet, a választottakat is” (Mt 24,24). A végidőben nem kevesebbet akar elérni Sátán, mint az egész Föld elhitetését. Mennyire vigyáznunk kell tehát nekünk is, hogy Isten igéjének mérlegére helyezzünk minden csodát, jelet vagy üzenetet, amit egy prófétaként fellépő személy tesz vagy mond.

* Pontosított fordítás szerint.

„Amikor a spiritizmus még jobban hasonlít majd a mai névleges kereszténységhez, még több embert fog megteveszteni. Sátán alkalmazkodik a mai élet körülményeihez. Világosság angyalaként jelenik meg. A spiritizmus útján meglepő dolgok történnek. Betegek gyógyulnak meg, és sok tagadhatatlan csoda történik. S mivel a gonosz lelkek úgy tesznek, mintha hinnének a Bibliában és tisztelik az egyházat, az emberek isteni erő megnyilatkozásaként fogadják el a munkájukat... Isten népének a Szentírásnál kell védelmet keresnie a hamis tanítók befolyása és a sötétség lelkeinek megtevesztő hatalma ellen. Sátán minden úton-módon igyekszik az embert elzárni a Biblia kínálta ismerettől, mert a Biblia világos kijelentései leleplezik csalásait. Minden alkalommal, amikor Isten műve új életre kel, a gonoszság fejlődésének munkája is megélénkül. Most összeszedi minden erejét a Krisztus és követői elleni végső küzdelemhez. Nemsokára szemtanúi lehetünk utolsó nagy csalásának. Az antikrisztus szemünk láttára viszi véghez bámulatos tetteit. A hamisítvány annyira fog hasonlítani az igazságra, hogy csak a Szentírás által lehet különbséget tenni közöttük. Minden kijelentést és minden csodát a Biblia bizonyágtételével kell ellenőrizni.” (Ellen G. White: *A nagy küzdelem*, A közelgő küzdelem; A Szentírás védőbástya c. fej.)

2 Milyen óvás hangzott el a halottkultuszra és a tisztátalan állatok fogyasztására vonatkozóan?

5Móz 14,1-9 ■ „Ti az Úrnak, a ti Isteneteknek fiai vagytok; ne vagdaljátok meg magatokat, se szemeitek között ne csináljatok kopaszságot, a halottért. Mert szent népe vagy te az Úrnak, a te Istenednek, és az Úr választott téged, hogy légy neki tulajdon népe minden nép közül, amelyek a föld színén vannak... És mindazt az állatot, amelynek ha-

sadt a körme és egészen ketté hasadt körme van, és kérődző az állatok között, megehetitek... De a kérődzők és hasadt körműek közül ne egyétek meg ezeket: a tevét, a nyulat és hörcsögöt, mert kérődznek ugyan, de körmük nem hasadt; tisztátalanok legyenek ezek nektek... Ezeket ehetitek meg mindazokból, melyek vízben élnek, aminek úszó szárnya és pikkelye van, mind megegyétek.”

Vö. 3Móz 11. fej.

.....

.....

.....

Az ókori népeknél elterjedt volt a halottak kultikus tisztelete. A szomorúság, a gyász kifejezéseként bizonyos testrészeiket készel megválták. Ezekről a szokásokról régészeti leletek is tanúskodnak.* A fej egyes részeinek leborotválása is ehhez kapcsolódó ókori pogány gyakorlat lehetett. Figyelemre méltó a mózesi rendelkezés bevezetése: az izraeliták „Isten fiaiként” ne kövessék ezeket a lealacsonyító szokásokat. Napjainkban népszerű az okkultizmus számtalan formája, amelyeket Izraelhez hasonlóan nekünk is el kell kerülnünk.

A tiszta és tisztátalan állatok Bibliában található felosztása páratlan isteni bölcsességről tanúskodik. Védelmi intézkedésnek tekinthető, amelyet Isten azok érdekében tett, akiket szolgálatára kiválasztott. A tiszta-tisztátalan felosztás egészen az özönvíz idejéig nyúlik vissza, ami attól kezdve hívő emberek számára mérceként szolgált. Mózes korában vált szükségessé ennek az isteni rendelkezésnek a részletes megörökítése. Milyen állatok húsa tartozott a tisztátalanok közé? Mózes 3. könyvének

* Az ókori Ugaritból származó ún. Ras Shamra-i ékírásos szövegek is erről tanúskodnak. Ezeket 1928-ban fedezték fel a mai Szíria területén.

11. fejezete ad részletesebb képet erről: 1. Minden olyan emlős, amely nem kérődző és nem hasadt körmű: például a teve, nyúl és egyéb rágcsálók, sertés. 2. Minden pikkely és uszony nélküli hal. 3. A madarak közül a ragadozók, a strucc és a vízimadarak nagy része. 4. Az összes kétéltű és hüllő.

Az állatok megkülönböztetéséhez Isten könnyen felismerhető támpontokat adott, amelyeket egyszerű emberek is könnyen tudtak alkalmazni. Meglepő a tisztátalan állatok felsorolása, mert a modern tudomány igazolta, hogy ezek húsa valóban egészségtelenebb a többinél (pl. a nyúl- és disznóhúsban köztudottan sok a koleszterin, a pikkelyes halaknál a pikkelyeik koleszterinraktárak, ezért a húrukban kevesebb van).

A rendelkezés világos bizonyága annak, milyen fontos Isten számára testi-lelki egészségünk megőrzése. Hozzá kell tenni azonban, hogy napjainkban a terjedő állatbetegségek miatt mindenki számára megfontolandó a húsételek teljes elhagyása.

„Az egészség felbecsülhetetlen áldás, amely szorosabb kapcsolatban áll a lelkiismerettel és a vallással, mint sokan gondolják. Nagyban növeli a szolgálatra való képességünket, azért éppen olyan szentül kell őriznünk, mint jellemünket, mert minél tökéletesebb az egészségünk, annál tökéletesebbek lesznek erőfeszítéseink Isten művének előmenetelére és az emberiség áldására. (...)

Amikor férfiak és nők áthágják a természet törvényeit azáltal, hogy megromlott étvágyuknak és érzéki kívánságaiknak hódolnak, ugyanakkor Isten erkölcsi törvényét is áthágják. Isten reánk árasztotta az egészségügyi reform világosságát, hogy megláthassuk azon törvények megszegésének bűnét, amelyeket Ő írt be lényünkbe. Minden örömünk visszavezethető a természet törvényei iránti engedelmességre, szenvedésünk pedig a természet törvényeivel szembeni engedetlenségre.” (Ellen G. White: *Tanácsok a gyülekezetnek*, Felhívás mértékletes életre c. fej.)

3 Hogyan rendelkezett Isten a tizedről, és gondoskodott a lévítákról, valamint a lévita papokról?

5Móz 14,22-29 ■ „Esztendőről esztendőre tizedet végy a te magodnak minden terméséből, amely a te meződön terem. És egyed az Úrnak, a te Istenednek színe előtt azon a helyen, amelyet kiválaszt, hogy ott lakozzék az ő neve, gabonádnak, mustodnak, olajodnak tizedét, a te barmaidnak és juhaidnak első fajzását; hogy tanuljad félni az Urat, a te Istenedet minden időben... A lévítát pedig, aki a te kapuidon belül van, ne hagyd el, mert nincsen neki része, sem öröksége veled. A harmadik esztendő végén vidd ki annak az esztendő termésének minden tizedét, és rakd le a te kapuidba. És eljön a lévita (akinek nincsen része és öröksége teveled) és a jövevény, árva és özvegy, akik a te kapuidon belől vannak, esznek és megelégszenek, hogy megáldjon téged az Úr, a te Istened a te kezeden minden munkájában, amelyet végzel.”

Vö. 5Móz 18,1-4 „A Lévitá-papoknak, a Lévi egész nemzetségének ne legyen se része, se öröksége Izráellel, hanem éljenek az Úrnak tüzes áldozataiból és örökségéből. Annakokáért ne legyen neki öröksége az ő atyjafiai között: az Úr az ő öröksége, amint megmondotta neki... A te gabonád, mustod és olajod zsengejét, és a te juhaid gypjának zsengejét neki adjad.”

.....

.....

.....

Isten a tizedfizetés intézményét a papok és a lévíták megélhetése céljából rendelte el, akik így teljes életüket Isten szolgálatára szentelhették. Másrészt így a nép is kivehette részét az isten-

tisztelti rendszer fenntartásában. Ehhez kapcsolódott a terményekből adott ún. második tizeddel kapcsolatos rendelkezés (14,22–23 is erről szól), amelyet viszont a nép fogyasztott el olyan istentiszteleti alkalmakon, amelyekre a szegényeket, özvegyeket és árvákat is meg kellett hívni. Isten nevelő célzattal rendelte el mindezt, hogy a nép „tanulja félni az Urat”. Milyen fontos lecke ez, aminek elsajátítására nekünk is oly nagy szükségünk van!

„Ezek az adományok állandóan arra emlékeztették a népet, hogy szántóföldjük és állataik igazi tulajdonosa Isten. Ő küldött napfényt és esőt a vetéshez és aratáshoz, s amijük csak van, mindent Isten teremtett, és Ő tette őket sáfáraivá. (...) A héberektől megkövetelt vallásos és jótékony célú adományok összege jövedelmük negyedrészt tette ki. Azt várna az ember, hogy a jövedelem ilyen mértékű megterhelése szegénységbe dönti a népet, de épp ellenkezőleg: e rendelkezések hűséges betartása volt jólétük feltétele. Engedelmeség esetén Isten ezt az ígéretet adta számukra: »Megdorgáalom értetek a kártevőt, és nem veszti el földetek gyümölcsét, nem lesz szőlőtök meddő a mezőn. (...) És boldognak mondanak titeket mind a nemzetek, mert kívánatos földdé leszteki ti, azt mondja a Seregek Ura.« (Mal 3,11–12) (...)

Izráel idejében a tizedre és az önkéntes adományokra az istentisztelet szertartásainak fenntartásához volt szükség. Kevesebbet kellene adnia Isten népének a mi korunkban? A Krisztus által lefektetett alapelv az, hogy Istennek szánt adományaink arányban álljanak az elnyert világossággal és az élvezett kiváltságokkal. »Valakinek sokat adtak, sokat követelnek tőle.« (Lk 12,48) Az Üdvözítő ezekkel a szavakkal küldte el tanítványait: »Ingyen vettétek, ingyen adjátok.« (Mt 10,8) Amint az elnyert áldások és kiváltságok növekednek – mindenekelőtt amikor Isten dicsőséges Fiának hasonlíthatatlan áldozatára tekintünk –, nem kell-e hálánknak kifejezésre jutnia bőségesebb ajándékokban, hogy mások-

hoz is eljusson az üdvösség üzenete? Az evangélium terjesztése nagyobb anyagi áldozatokat követel, mint azelőtt – ez teszi a tized és az adományok törvényét még sürgetőbb szükségletté most, mint a héber gazdaságban. Ha Isten népe kész lenne fenntartani Isten ügyét önkéntes adományaival – ahelyett, hogy keresztényietlen és szentségtelen módszerekhez folyamodna, hogy kincstárát megtöltse –, Istent dicsőíténé, és több lelket nyernének meg Krisztusnak.” (Ellen G. White: *Pátriárkák és próféták*, A tized és az adakozások c. feje.)

4 Milyen célt szolgált az „elengedés éve”? Hogyan gondoskodott Isten ezután is a szegényekről?

5Móz 15,1-11 ■ „A hetedik esztendő végén elengedést művelj.

Ez pedig az elengedésnek módja: Minden kölcsönadó ember engedje el, amit kölcsönadott az ő felebarátjának; ne hajtsa be az ő felebarátján és atyjafián, mert elengedés hirdettetett az Úrért. (...) De nem is lesz közötted szegény, mert igen megáld téged az Úr azon a földön, amelyet az Úr, a te Istened ad neked örökségül, hogy bírhadj azt. (...) Ha mégis szegénnyé lesz valaki a te atyádfiai közül valamelyikben a te kapuid közül a te földeden, amelyet az Úr, a te Istened ad neked: ne keményítsd meg a te szívedet, be se zárjad kezedet a te szegény atyádfia előtt, hanem örömet nyisd meg a te kezedet neki, és örömet adj kölcsön neki, amennyi elég az ő szükségletére, ami nélkül szűkölködik. Vigyázz magadra, hogy ne legyen a te szívedben valami istentelenség, mondván: Közelget a hetedik esztendő, az elengedés esztendeje, és elfordítsd szemedet a te szegény atyádfiától, hogy ne adj neki, mert ő ellened kiált az Úrhoz, és bűn lesz benned. Bizonyára adj neki, és meg ne háborodjék azon a te szíved, amikor adsz neki, mert az ilyen dologért áld meg

téged az Úr, a te Istened minden munkádban, és mindenben, amire kezedet veted. Mert a szegény nem fogy ki a földről, azért én parancsolom neked, mondván: Örömet nyisd meg kezedet a te szűkölködő és szegény atyádfiának a te földeden.”

Vö. Jak 1,27 ■ „Tiszta és szeplő nélkül való istentisztelet az Isten és az Atya előtt ez: meglátogatni az árvákat és özvegyeket az ő nyomorúságukban, és szeplő nélkül megtartani magát e világtól.”

.....

.....

.....

Az „elengedés éve” vagy „szombatév” elsősorban azt a célt szolgálta, hogy ne legyen végleg, visszavonhatatlanul elszegényedett család Izráelben. A szombatévben a tartozásokat el kellett engedni, a héber rabszolgákat fel kellett szabadítani.

Egyedülálló és az Isten jóságát szemléltető rendelkezés volt ez. Lehetőséget adott minden izraelitának arra, hogy kegyelmet gyakoroljon embertársai iránt. Az adósság elengedőjében bizonyára felmerült az a gondolat, hogy ő is „elengedésre”, kegyelemre szorul, hisz a bűnei „tartozásként” vannak nyilvántartva Istennél. Egy nagy ígélet kapcsolódott e rendelkezéshez: a szegénység teljes megszűnése. Milyen nagy bizonyosság lett volna a világ számára, ha ez teljesül.

Tegyük fel magunknak a kérdést: hogyan, milyen lelkülettel adunk kölcsön? Tudunk-e „örömet” adni az ínségben levőknek? Ma is mennyi rászoruló él körülöttünk! Tudunk-e olyan lelkülettel tekinteni rájuk, mint Isten?

„Ezeket az intézkedéseket áldásul szánták a gazdagoknak éppúgy, mint a szegényeknek. Féken tartották a fős-

vénység és az önfelmagasztalás hajlamát, és a jótékonyság nemes lelkületét munkálták; a társadalmi osztályok közötti kölcsönös jóakarat és bizalom előmozdításával hozzájárultak a társadalmi rend fenntartásához és a kormányzat szilárdságához. Az életünk bele van szöve az emberiség sorsába, és bármit teszünk is mások hasznára és fölemelkedésére, az áldás visszahat ránk. A kölcsönös függőség törvénye hatja át a társadalom minden osztályát. A gazdag éppúgy függ a szegénytől, mint a szegény a gazdagtól. Míg egyik osztályrészt kér az áldásokból, amelyeket Isten tehetősebb felebarátaikra árasztott, a másiknak hűséges szolgálatra, értelemre, fizikai erőre van szüksége, ami a szegények tőkéje. (...) Krisztus azt mondta, szegények mindenkor lesznek közöttünk, és hogy Ő azonosítja magát szenvedő népével. Megváltónk szívből együttérez földi gyermekei legszegényebbjeivel, legnyomorultabbjaival. Azt mondta, ők az Ő képviselői a földön. Közénk helyezte őket, hogy felébressze szívünkben azt a szeretetet, amelyet Ő érez a szenvedők és elnyomottak iránt. Az irántuk megnyilvánuló könyörületet és jóakaratot Krisztus úgy fogadja, mint az iránta megmutatkozó szeretetet. A velük szembeni kegyetlenséget vagy mellőzést úgy tekint, mintha Őellene követnék el.” (Ellen G. White: *Patriárkák és próféták*, Isten gondoskodása a szegényekről c. feje.)

5 Hogyan rendelkezett Isten az ún. zarándokünnepekről? Milyen alapelv érvényes számunkra is ennek alapján?

5Móz 16,1-17 ■ „Ügyelj az Abib hónapra, és készíts az Úrnak, a te Istenednek páskát. (...) Tarts hetek ünnepét az Úrnak, a te Istenednek, a te kezed szabad akarat szerint való adományával, amelyet ahhoz képest adj, amint megáldott téged az Úr, a te Istened... A sátorok ünnepét hét na-

pig tartsd, amikor begyűjtöd a termést a te szérűdről és sajtódról. És örvendezz a te ünnepeden, te és a te fiad, a te leányod, szolgálád és szolgálóleányod, a lévita, a jövevény, az árva és az özvegy, akik belül vannak a te kapuidon... Minden esztendőben háromszor jelenjen meg közüled minden férfiú az Úrnak, a te Istenednek színe előtt azon a helyen, amelyet kiválaszt, a kovásztalan kenyerek ünnepén, a hetek ünnepén és a sátorok ünnepén. De üres kézzel senki se jelenjen meg az Úr előtt! Ki-ki az ő képessége szerint adjon, az Úrnak, a te Istenednek áldása szerint, amelyet ad neked.”

.....

.....

Noha a három zarándokünnep a megváltási terv különböző eseményeit, fázisait szemléltette, rendeltetésük volt az is, hogy alkalmat adjon az Istennel való személyes találkozásra, közösségre. Kifejezte Istennek azt a szándékát, hogy nem elzárkózni, hanem közel kerülni akar hozzánk emberekhez. Emellett az ünnepek jó lehetőséget biztosítottak az emberi kapcsolatok ápolására és az elmélkedésre is. A mozgás, az otthoni környezetből való kiszakadás szintén áldásul szolgált.

Az a szabály, hogy nem lehetett „üres kézzel” megjelenni Isten előtt, tanulságot hordoz számunkra is. Milyen lelkülettel megyünk istentiszteletre? Gondolunk-e arra, hogy Isten műve előremozdításához a mi anyagi javainkra is szükség van?

„Sokaknak, akik a szentélytől távol laktak, évente több mint egy hónapjuk telt el azzal, hogy részt vettek az ünnepeken. Az Isten iránti odaadásnak ez a példája a vallási élet fontosságát hangsúlyozza, az önző, világi érdekek alárendelésének szükségességét. Sokat veszítünk, amikor elhanyagoljuk a közösségi élet ápolását, amely által erősíthetnénk

és bátoríthatnánk egymást Isten szolgálatára. Isten szavának igazsagai így elveszítik elevenségüket és fontosságukat számunkra, szívünket nem világosítja meg és nem emeli fel a megszentelő befolyás, és lelkileg hanyatlunk. Emberi kapcsolatainkban sokat veszítünk az egymás iránti rokonszenv hiánya miatt. Aki magába zárkózik, nem tölti be azt a helyet, amelyet Isten rendelt számára. Mindnyájan egy Atyának a gyermekei vagyunk, és boldogságunk egymástól függ. Isten és az emberiség követelményeket támaszt irántunk. A társaság utáni természetes vágy helyes gyakorlása rokonszenvet teremt egymás iránt, boldogságot ad, miközben mások boldogságán fáradozunk.” (Ellen G. White: *Pátriárkák és próféták, Az évenkénti ünnepek c. feje.*)

6 Milyen rendelkezés szólt arról, hogy megvesztegethetetlen igazságszolgáltatás működjön Izráelben?

5Móz 16,18–20 ■ „Bírákat és felügyelőket állíts minden kapudba, amelyeket az Úr, a te Istened ad neked, a te törzseid szerint, hogy ítéljék a népet igaz ítélettel. El ne fordítsd az ítéletet, személyt se válogass, ajándékot se végy, mert az ajándék megvakítja a bölcsek szemeit, és elfordítja az igazak beszédét. Igazságot, igazságot kövess, hogy élhess, és örökségül bírhasd azt a földet, amelyet az Úr, a te Istened ad neked.”

5Móz 17,6–10 ■ „Két tanú vagy három tanú szavára halállal lakoljon a halálra való, de egy tanú szavára meg ne haljon. A tanúk keze legyen első rajta, hogy megöletessék, és azután mind az egész nép keze. Így tisztítsd ki magad közül a gonoszt. Ha megfoghatatlan valami előtted, amikor ítélned kell vér és vér között, ügy és ügy között, sérelem és sérelem között, vagy egyéb versengések között a te kapuidban: akkor kelj fel, és menj el arra a helyre, ame-

lyet kiválaszt az Úr, a te Istened. Menj be a lévita papokhoz és a bíróhoz, aki lesz majd abban az időben, és kérdezd meg őket, ők tudtul adják neked az ítéletmondást. Annak a mondásnak értelme szerint cselekedjél, amelyet tudtul adnak neked azon a helyen, amelyet kiválaszt az Úr, és vigyázz, hogy mind aszerint cselekedjél, amint tanítanak téged.”

.....

.....

A közigazgatás megszervezésének fontos lépése volt a bírói rendszer létrehozása. Úgy tűnik, a helyi bíróságok minden településen rendelkezésre álltak, így könnyen elérhetőek voltak a nép számára, gyors és hatékony ügyintézészt biztosítva. Isten külön figyelmeztet az igazságosságra: a kijelölt bírácoknak kerülniük kellett a személyválogatást, a részrehajlást, illetve óvakodniuk kellett mindentől (például ajándék vagy „kenőpénz” elfogadása), ami az ítélezés igazságosságát befolyásolhatja.

Figyelemre méltó az a rendelkezés, hogy halálos ítélet meghozatalához legalább két-három tanú egybehangzó vallomására volt szükség. Így a tévedés esélye jóval kisebb volt az ítélethozatalkor. A tanúk felelősségét mutatja az a tény, hogy az ítélet végrehajtásában főszerepet kellett vállalniuk. Mindennek visszatartó ereje lehetett a hamis tanúskodásra nézve. Isten gondoskodott a fellebbezés lehetőségéről is olyan esetekben, amikor az ügy súlya, jellege ezt megkívánta.

Törekedjünk mi is az igazságos és jogszerű eljárásra minden ügyintézésünkben, a közösségi életben is.

A királytörvény – Óvás
a démonikus kultuszoktól – Ígéret
a Mózeshez hasonló prófétára
vonatkozóan – Az igaz és hamis
próféta megkülönböztetése
(17,14–18,22)

Isten már Mózes által közölte az ún. királytörvényt. Azt jelenti ez, hogy a királyság felállítása Isten akarata lett volna?

5Móz 17,14–15 ■ „Mikor bemegy arra a földre, amelyet az Úr, a te Istened ad neked, bírod azt, lakozol abban, és ezt mondod, királyt teszek magam fölé, miképpen egyéb népek, amelyek körülöttem vannak, azt emeld magad fölé királyul, akit az Úr, a te Istened választ.

1Sám 8,4–5; 10,17–19 ■ „Összegyültek azért Izráel minden vénei, és elmentek Sámuelhez Rámába. És mondták neki: Íme te megvénültél, és fiaid nem járnak útjaidon, most azért válassz nekünk királyt, aki ítéljen felettünk, mint minden népnél szokás...

Összehívta Sámuel a népet Mispába az Úrhoz, és mondta: Én hoztam ki Izráelt Egyiptomból, én szabadítottalak meg titeket az egyiptombeliek kezéből, és mind amaz országok kezéből, amelyek sanyargattak titeket. Ti pedig

most megvetettétek a ti Isteneteket, aki megszabadított titeket minden bajotokból és nyomorúságaitokból, és azt mondtátok neki: Adj királyt nekünk!”

1Sám 12,17-22 ■ „[Mondta Sámuel a népnek:] Meglássátok, mily nagy a ti gonoszságotok, melyet cselekedtetek az Úr szemei előtt, amikor királyt kértetek magatoknak. Kiáltott azért Sámuel az Úrhoz, és az Úr mennydörgést és esőt adott azon a napon. És az egész nép nagyon megrettent az Úrtól és Sámueltól. És mondta az egész nép Sámuelnek: Könyörögi szolgálidért az Úrhoz, a te Istenedhez, hogy meg ne haljunk, mert minden bűnünket csak öregbítettük azzal a bűnnel, hogy királyt kértünk magunknak. Ekkor mondta Sámuel a népnek: Ne féljete! Ha már mind e gonoszságot véghezvittétek, most ne távozzatok el az Úrtól, hanem az Úrnak szolgáljatok teljes szívetekből... Mert nem hagyja el az Úr az ő népét, az ő nagy nevéért...”

.....

.....

Bámulatos Isten előre ismerése! Nemcsak az egyes ember gondolkodásának az alakulását ismeri előre, hanem akár egy egész népét is (vö. 5Móz 31,21/b). Még az indítékot is előre ismerte, ami miatt királyt követelnek majd maguknak Izráel fiai.

„Azok voltak Izráel legnagyobb jólétének napjai, amikor az Örökkévalót ismerték el királyuknak, törvényeit és az általa alapított kormányzást többre becsülték minden más nemzet törvényénél. (...) De mivel elhagyták Isten törvényét, nem válhattak azzá a néppé, amellyé Isten őket tenni akarta. (...) Isten megjövendölte prófétája által, hogy király fog uralkodni Izráel felett, de ez még nem jelentette azt, hogy ez az uralkodási forma az Ő akarata szerint való, vagy számukra a legjobb lett volna. Megtagadták, hogy Isten

tanácsai irányítsák őket, ezért megengedte, hogy a saját útjukat járják. (...) Amikor emberek útnak indulnak anélkül, hogy kikérnék Isten tanácsát, vagy éppen kinyilvánított akaratára ellenére cselekednek, akkor gyakran megengedi vágyaik teljesítését, hogy a keserű tapasztalatok balgaságuk belátására és bűneik megbánására vezessék őket. (...) Isten a király választásának jogát magának tartotta fenn. A héberék [kezdetben] még tisztelték annyira Isten tekintélyét, hogy a választást Őrá bízák.” (Ellen G. White: *Pátriárkák és próféták*, 669–673. o.)

2 Mit foglalt magában a királytörvény?

5Móz 17,15–20 ■ „A te atyádfiai közül emelj magad fölé királyt, nem tehetsz magad fölé idegent, aki nem atyádfia! Csak sok lovat ne tartson, és a népet vissza ne vigye Egyiptomba, hogy lovat sokasítson, mivelhogy az Úr megmondta nektek: Ne térjetez többé vissza azon az úton! Sok feleséget se tartson, hogy a szíve el ne hajoljon! Se ezüstjét, se aranyát felettébb meg ne sokasítsa! Amikor az ő országának királyi székére ül, írja le magának könyvbe e törvénynek mását a lévita papokéból. És legyen az önála, és olvassa azt életének minden idejében, hogy tanulja félni az Urat, a te Istenedet, hogy megtartsa e törvénynek minden igéjét, és e rendelkezéseket, hogy azokat cselekedje! Fel ne fuvalkodjék az ő szíve atyjafiai ellen, se el ne hajoljon a parancsolattól jobbra vagy balra, hogy hosszú ideig éljen az ő országában ő és az ő fiai Izráelben!”

.....

.....

Magyarázatra szorul a királytörvénynek az a rendelkezése, hogy a király sok lovat ne tartson. A ló abban az időben elsősorban a harci tevékenységekhez volt nélkülözhetetlen. Ez a rendelkezés tehát arra utalt, hogy Izráel ne legyen hadakozó, állandó hadsereget fejlesztő, hódító terveket kovácsoló nemzet.

A királytörvény ismeretében megállapíthatjuk, hogy Salamon Istentől való elhajlása is azzal kezdődött, hogy több ponton áthágta ezt a törvényt, amelyet mindig szem előtt kellett volna tartania és követnie. Írjuk ki azokat az igehelyeket, amelyek dokumentálják, hogy a királytörvény mely rendelkezéseit szegte meg Salamon:

.....

.....

.....

.....

„Évszázadokkal Salamon trónra lépése előtt az Úr Mózes által eligazítást adott Izráel jövődő uralkodóinak, mert előre látta az őket környékező veszélyeket. (...) Salamon jól ismerte ezeket a lépéseket, és egy ideig meg is fogadta őket. (...) Sátán igyekezett olyan hatásoknak kitenni Salamont, amelyek alattomosan aláássák elvhűségét, és elszakítják Istentől. (...) Amint hajlamai lettek uralkodóvá értelme fölött, magabízása nőtt, az Úr szándékát a maga választotta úton igyekezett megvalósítani.” (Ellen G. White: *Próféták és királyok*, Sikerek és elbizakodottság c. fej.)

Mennyire fontos, hogy Isten egyetlen rendelkezését se hagyja figyelmen kívül az ember! Ezek a lélek védőbástyái, a boldog és hasznos élet biztosítékai, jó irányba terelő útjelzők az örök élet felé vezető úton.

3 Hogyan sorolta fel Mózes azokat a pogány kultuszokat, amelyek démonokkal létesítenek kapcsolatot, és ezért „utálatosságok” Isten előtt? Van-e aktualitása ennek az igeszakasznak napjainkban is?

5Móz 18,9–14 ■ „Amikor bemegy arra a földre, amelyet az Úr, a te Istened ad neked, ne tanulj cselekedni azoknak a népeknek utálatosságai szerint! Ne találtassék közötted, aki az ő fiát vagy leányát átvigye a tűzön, se jövendőmondó, se igéző, se jegymagyarázó, se varázsló, se bűbajos, se ördögösöktől tudakozó, se titokfejtő, se halottidéző! Mert mind utálja az Úr, aki ezeket műveli, és az ilyen utálatosságokért űzi ki őket az Úr, a te Istened előled. Tökéletes légy az Úrral, a te Isteneddel! Mert ezek a nemzetek, akiket elűzöl, igézőkre és jövendőmondókra hallgatnak, de neked nem engedett ilyet az Úr, a te Istened.”

.....

.....

A Szentírás szerint Sátán szorgosan tevékenykedett a kulisszák mögött a pogány vallások kultuszai kialakulásának folyamatában. Ezért írja Pál apostol „Amit a pogányok áldoznak, ördögöknek áldoznak, nem Istennek, nem akarom pedig, hogy ti az ördögökkel legyetek közösségben.” (1Kor 10,20) A démonokat „tisztátalan és gyűlölséges madarak” jelképezik a Szentírásban, valamint „békák”, amelyek utálatosak az ember számára (Jel 13,13; 18,2). Azért mutatja be őket utálatosnak, mert többé „nincs bennük igazság”, „gyönyörködnek az igazságtalanságban” (Jn 8,44; 2Thess 2,12). A Biblia utálatosságnak nevez mindent (például erkölcselenségeket és világhatalmi törekvéseket is), ami mögött sátáni tevékenység húzódik meg (vö. 3Móz 18,22; 2Kir 16,3; Mt 24,15; Lk 21,20).

Sátán jó ideje készíti már elő végső nagy csalásait, „a hazugság jeleit és csodáit” (2Thess 2,9; Mt 24,14; Jel 16,14), amelyek Jézus eljö-

vetele előtt egyre inkább sokasodnak, és egyre megejtőbbek lesznek. Ennek eszköze az ezoterikus tanok terjesztése, és a különböző ősi pogány kultuszok, köztük az egyik legveszélyesebb, a halottidézés, felelevenítése, népszerűvé tétele. Sátán „emberölő volt kezdetűl fogva” (Jn 8,44), ezért nem lehet könnyelműsködni, és akár csak kíváncsiságból is közelébe menni az ilyen jelenségeknek, mert a súlyos következmények elkerülhetetlenek lesznek.

4 Istennek mely – különlegesen fontos és értékes – ígéretét közvetítette Mózes a népnek? Ki idézte e próféciából az „öt hallgassátok!” felhívást, és azonosította ezzel az ígéret beteljesítőjét?

5Móz 18,15–19 ■ „Prófétát támaszt neked az Úr, a te Istened közületek, a te atyádfiai közül, olyat, mint én, őt hallgassátok! Egészen aszerint, amint kérted az Úrtól, a te Istenedtől a Hórebbe, a gyülekezés napján, mondván: ne halljam többé az Úr, az én Istenem szavát, és ne lássam többé ezt a nagy tüzet, hogy meg ne haljak! Az Úr pedig mondta nekem: Jól mondták, amit mondtak. Prófétát támasztok nekik, az ő atyjukfiai közül, olyat, mint te, és az én ígéimet adom annak szájába, megmond nekik mindent, amit parancsolok neki. Ha valaki nem hallgat az én ígéimre, amelyeket az én nevemben szól, én megkeresem azon!”

Vö. Jn 5,46 ■ „[Jézus mondta:] Ha hinnétek Mózesnek, nekem is hinnétek, mert én rólam írt ő...”

Vö. Jn 6,14; 7,40 ■ „Az emberek látva a jelet, amelyet Jézus tett, mondták: Bizonylyal ez ama próféta, aki eljövendő volt a világra... Sokan azért a sokaság közül, amint hallották e beszédet, ezt mondták: Bizonylyal ez ama Próféta.”

Vö. Mt 17,5 ■ „Fényes felhő borította be őket, és íme szózat lett a felhőből: Ez az én szeretett Fiam, akiben én gyönyörködöm, őt hallgassátok!”

Az ószövetségi korban adott messiási jövendölések között kimagasló jelentőségű ez a prófécia. Az Újszövetség tanúsága szerint nagyon ismert volt a zsidóság körében. „A próféta” Messiással való azonosítása általános volt.

Izráel népe számára Mózes volt a legnagyobb név. A hozzá hasonló próféta megjelenésére tett ígéret évszázadokon át élénken foglalkoztatta gondolataikat.

Amikor júdeai szolgálata végén megvádolták Jézust szombatrontás miatt, a következőket mondta kihallgatása során: „Ha hinnétek Mózesnek, nekem is hinnétek, mert én rólam írt ő.” (Jn 5,46) A Mózes könyveiben található más messiási próféciaik és előképek mellett bizonyára különösképpen erre a próféciaira utalt Jézus a kijelentésével.

Kétségtelen, hogy ezt a jövendölést is magyarázta tanítványainak, amikor feltámadása után „megnyilatkozta elméjüket, hogy értsék az Írásokat, és így szólt hozzájuk: Ezek azok a beszédek, amelyeket szóltam nektek, amikor még veletek voltam, hogy szükség beteljesedni mindazoknak, amik megíráttak Mózes törvényében, a prófétáknál és a zoltároknak énefelőlem.” (Lk 24,44-45)

A próféciaiban szereplő „őt hallgassátok” felszólítást az Atya szózata idézte a megdicsőülés hegyén: „Ez az én szeretett Fiam, Őt hallgassátok!” (Lk 9,35) Ezáltal egyértelműen azonosította a Mózeshez hasonló prófétát Jézussal. Nagy jelentősége van e felhívásnak. Nem csupán a jelenlevő három tanítványnak szólt, hanem Jézus mindenkori tanítványainak is. Az Atya szózata ezt mondja: Fiam tanítására ügyeljétek, ez legyen az iránytű, a biztos sziklaalap számotokra (vö. Jel 14,4)!

Az *apostolok cselekedetei* tanúsága szerint az apostolok is gyakran és hangsúlyosan hivatkoztak erre a próféciára. Szó szerint idézte Péter a sánta meggyógyítása utáni prédikációjában (Ap csel 3,22–24). Az első keresztény vértanú, István prédikációjából sem maradt ki ez a hivatkozás (Ap csel 7,37).

Vegyük számba, hogy mi minden vonatkozásban volt Mózes Krisztus előképe:

.....

.....

.....

(Ajánlott olvasmány: Vankó Zsuzsa: *A Szabadító jövetele*, I. köt., 112–117. o.)

5 Mit jelent ez a részlet a próféciában: „Az én ígéimet adom annak szájába, és megmond nekik mindent.”

Jn 12,49–50 ■ „Én nem magamtól szóltam, hanem az Atya, aki küldött engem, parancsolta nekem, hogy mit mondjak és mit beszéljek. És tudom, hogy az ő parancsolata örök élet. Amiket azért én beszélek, úgy beszélem, amint az Atya mondta nekem.”

Jn 7,16 ■ „Felelt nekik Jézus, és mondta: Az én tudományom nem az enyém, hanem azé, aki küldött engem.”

Jn 15,15 ■ „Nem mondalak többé titeket szolgálóknak, mert a szolgálta nem tudja, mit cselekszik az ő ura. Titeket barátainak mondtalak, mert mindazt, amit az én Atyámtól hallottam, tudtul adtam nektek.”

Jn 4,25 ■ „Mondta [a samáriai] asszony: Tudom, hogy a Mesiás jön..., és amikor ő eljön, megjelent nekünk mindent.”

Jézus azt vallotta, hogy Ő csak olyan igéket szól, amelyeket az Atya adott szájába. A prófécianak az a kijelentése pedig, hogy a Mózeshez hasonló próféta „mindent megjelent” majd, a samáriai asszony emlékezetébe is bevésődött. Összekapcsolta a maga tapasztalatával, azzal, hogy Jézus pontosan tudta és felfedte élete titkait. A profetikus kijelentés azonban természetesen ennél sokkal tágabb értelmű. Jézus tanításai az embernek adott isteni kinyilatkoztatás csúcspontját, teljessé tételét jelentik. Jézus ráirányította a figyelmet a korábbi prófétai kijelentésekre, és értelmezte is azokat. Ezenkívül csodálatos egyszerűséggel és mélységgel szólt Isten országa természetéről, törvényéről, titkairól. Úgyszintén kijelentéseket tett a jövőről, a megváltás műve végső diadalával bezárólag, azaz az ő visszajöveteléről, a végítéletéről, a feltámadásról és az örök életről is addig nem ismert, fontos kijelentéseket tett.

A „minden”-be, amiről a szóban forgó prófécia szól, nemcsak Jézus evangéliumokban megörökített tanításai tartoznak bele, hanem az egész Jelenések könyve is, amely ezekkel a szavakkal is kezdődik: „Jézus Krisztus kijelentése, amelyet adott neki Isten.” (1,1) A könyvön belül Jézus jellegzetes szóhasználatával is találkozunk (lásd Jel 2,7.11.17.29; 3,6.13.22). A közölt kinyilatkoztatások bezárásánál pedig úgy mutatkozik be Jézus, mint a könyvben foglaltak igazi Szerzője: „Én, Jézus küldtem az én angyalomat, hogy bizonyítsam tegyen ezekről nektek a gyülekezetekben” (22,16).

6 Miképpen adott Isten ezután biztos támpontot a hamis próféták leleplezéséhez?

5Móz 18,21–22 ■ „Ha pedig azt mondod szívedben: Miképpen ismerhetjük meg az igét, amelyet nem mondott az Úr? Ha a próféta az Úr nevében szól, és nem lesz meg, nem teljesedik be a dolog, ez az a szó, amelyet nem az Úr szólt. Elbizakodottságból mondta azt a próféta, ne félj attól!”

Vö. Jer 1,12; 28,9 ■ „Mondta nekem az Úr: Gondom van az én ígémre, hogy beteljesítsem azt. (...) Amely próféta a békességről prófétál, ha beteljesedik a próféta beszéde, akkor ismertetik meg, hogy az Úr küldötte-e valóban az a próféta.”

Vö. Mt 5,18; 24,35 ■ „Mert bizony mondom nektek, míg az ég és a föld elmúlik, a törvényből egy jóta vagy egyetlen pontocska el nem múlik, amíg minden be nem teljesedik. (...) Az ég és a föld elmúlnak, de az én beszédeim semmiképpen el nem múlnak.”

.....

.....

Számba sem lehet venni, hogy mennyi hamis próféta kijelentés hangzott el a történelem folyamán. Valamennyi megghiúsult, egyik sem teljesedett be. Jézus különösen erőteljesen óv bennünket a hamis próféta üzenetektől a végidőben. Az Ő eljövele előtt fokozódik az ellenség hitető, megtevesztő tevékenysége a hamis próféták által (Jel 12,9; 2Thess 2,9–11; Mt 24,11.24–25).

Biztonsággal elkerülhetjük azt, hogy a hitetés törébe essünk, ha minden hallott próféta üzenetet és megvizsgálunk azzal a mércével, amit Ésaías 8,20 kijelentése által adott nekünk Isten. Ez a Biblia-vers az eredeti héber szöveg szerint így hangzik: „A törvényhez és a bizonyágtételhez! Akik nem úgy beszélnek, mint ez az ige, azoknak nincs hajnaluk.”

(Ajánlott olvasmány: Vankó Zsuzsa: Az „Isten beszédéhez” kötődő lelkiismereti meggyőződés egykor és ma, *Sola Scriptura*, 2021/2.)

Az e heti adomány az eleki szociális otthon munkáját támogatja.

Emlékeztetés különböző törvényekre, megtartásuk fontosságára

(19–26)

Ez a tanulmány olyan fejezeteket tekint át, amelyekből kitűnik, milyen széles körű Isten gondoskodása népe iránt. Mivel Izráel mint nemzet nemsokára önálló országgént kell hogy működjön, szükség volt részletes polgári törvényekre, az élet számtalan helyzetében eligazító szabályokra. E szabályok mind az élet, az egészség, a tulajdon és a rend védelmét szolgálták, továbbá a szegényekről való gondoskodás céljából adattak. Ezek megismerése számunkra is hasznos, a gyakorlati tanulságok segítséget nyújtanak ma is a különböző élethelyzetekben.

I Milyen célból rendelkezett Isten menedékvárosok kijelöléséről?

5Móz 19,2–10 ■ „Válassz ki magadnak három várost a te földeden, amelyet az Úr, a te Istened ad neked, hogy örököljed azt. Készítsd meg magadnak az utat azokhoz, és osszad három részre a te országod határát, amelyet az Úr, a te Istened ad neked örökségül; azok arra valók legyenek, hogy minden gyilkos oda meneküljön. Ez pedig a gyilkos törvénye, aki oda menekül, hogy élve maradjon: aki nem szándékosan öli meg az ő felebarátját, és nem gyűlölte azt azelőtt. Aki például elmegy az ő felebarátjával az erdőre fát vágni, és meglódul a keze a fejszével,

hogy levágja a fát, leesik a vas a nyeléről, és úgy találja az ő felebarátját, hogy az meghal: az ilyen meneküljön e városok egyikébe, hogy élve maradjon. Különbben a vérbosszuló rokon úzóbe veszi az ő szívének búsulásában, és eléri, ha az út hosszú lesz, és agyon üti őt, holott nem méltó a halálra, mivel azelőtt nem gyűlölte azt.”

Vö. 5Móz 4,41-43

.....

.....

E városokat úgy kellett kijelölni, hogy bárhonnán könnyen elérhetőek legyenek, sőt az odavezető utak kiépítéséről is gondoskodni kellett. A szövegben említett három várost a Jordántól nyugatra eső területeken kellett kijelölni, amit Józsué majd meg is tesz a honfoglalás után (lásd Józsué 20. fejj.). Előzőleg Mózes már megnevezett három olyan menedékvárost, amely a Jordántól keletre eső területen feküdt (5Móz 4,41-43). Ezeknek a nevét is közli a szöveg: Becer, Rámót és Gólán. A 19. fejezet 8-9. versei arról tanúskodnak, hogy az országhatárok kiterjesztésével a meglévő hat város mellé még hármat kellett volna kijelölni, azonban nincs feljegyzés arról, hogy ez megtörtént volna.

A menedékvárosok kialakítása Isten kegyelméről tanúskodott. E különleges városokat azok vehették igénybe, akik halálos balesetet okoztak úgy, hogy a szándékosság gyanúja nem merülhetett fel. Fontos kitétel, hogy „nem gyűlölték” azt a személyt, akinek a halálát okozták. Ilyen esetekben nem érhetette utol a gyilkost az elkeseredett családtagok bosszúja.

„Az Isten régi népe számára kijelölt menedékvárosok a Krisztusban lévő menedék jelképei. Ugyanaz az irgalmas Megváltó, aki az ideiglenes menedékvárosokat elrendelte, saját vére kiontásával biztos menedéket szerzett az Isten törvényét megszegő számára, amelyben oltalmat kereshet a

második halál elől. Semmi hatalom nem ragadhatja ki kezéből azt, aki hozzá járul bocsánatért. »Nincs azért immár semmi kárhoztatásuk azoknak, akik a Krisztus Jézusban vannak.« (Rm 8,1) »...erős vigasztalásunk legyen (...), mint akik oda menekültünk, hogy megragadjuk az előttünk levő reménységet.« (Zsid 6,18) »Kicsoda az, aki kárhoztat? Krisztus az, aki meghalt, sőt aki fel is támadt, aki az Isten jobbán van, aki esedezik is értünk.« (Rm 8,34) (...) A bűnös ember ki van téve az örök halálnak, míg rejtékheletet nem talál Krisztusban. Amint a késlekedés és gondatlanság elrabolhatta a menekülőőtől az élet egyetlen lehetőségét, úgy a halogatás és a közömbösség a lélek vesztére lehet. Sátán, a nagy ellenség Isten szent törvénye áthágóinak nyomában van, és az, aki a veszélyre érzéketlen, és nem keres komolyan védelmet az örök Menedékben, a vesztő prédájává lesz. Az a fogoly, aki a menedékvárost elhagyta, a vérbosszuló kezébe esett. Így tanulta meg a nép, hogy ahhoz a módszerhez tartsa magát, amit a végtelen Bölcsesség jelölt ki biztonsága érdekében. Éppen úgy nem elég, ha a bűnös hiszi bűne bocsánatát Krisztusban; neki hit és engedelmesség által Őbenne kell maradnia.» (Ellen G. White: *Pátáriák és próféták*, Kánaán felosztása c. fej.)

2 Milyen – látszólag kis dolgokra – is kiterjedt Isten rendelkezése a korabeli viszonyok között? Figyeljük meg, hogy a méltányosság és az emberiség érvényesítését, avagy a növény- és állatvilág védelmét szolgálták ezek a rendelkezések.

5Móz 20,19–20 ■ „Amikor valamely várost hosszabb ideig tartasz körülzárva, hadakozván az ellen, hogy bevegged azt: ki ne veszítsd annak egy élőfáját sem, fejszével vágván azt, hanem egyél arról, és azt magát ki ne irtsad, mert

ember-e a mező fája, hogy ostrom alá jusson miattad? Csak amely fáról tudod, hogy nem gyümölcstermő, azt veszítsd el és irtsd ki, és abból építs erősséget az ellen a város ellen, amely teellened hadakozik, mindaddig, amíg leomlik az.”

5Móz 21,10–14 ■ „Amikor hadba méész ellenségeid ellen, és kezecedbe adja őket az Úr, a te Istened, és azok közül foglyokat ejtesz, meglátsz a foglyok között egy szép ábrázatú asszonyt, megszereted azt, úgy, hogy elvennéd feleségül, vidd be a házádba, hogy nyírja meg a fejét és metssze le körmeit. A fogolyruháját vesse le magáról, és maradjon a te házádban, hogy sirassa az ő atyját és anyját egész hónapig, és csak azután menj be hozzá és légy az ő férje, és legyen a feleséged. Ha pedig nem tetszik neked, bocsásd el őt a kívánsága szerint, de pénzért semmiképpen el ne add, ne hatalmaskodj rajta, miután megrontottad őt.”

5Móz 21,15–17 ■ „Ha valakinek két felesége van, az egyik szeretett, a másik gyűlölt, és szülnék neki fiaikat, mind a szeretett, mind a gyűlölt, és a gyűlöltnek fia lesz az elsőszülött. Azon a napon, amelyen az ő fiait örökösökké teszi a maga jószágában, nem teheti elsőszülötté a szeretettnek fiát a gyűlöltnek fia felett, aki elsőszülött. Hanem az elsőszülöttet, a gyűlöltnek fiát ismerje el, két részt adván neki mindenből, amije van, mert az az ő erejének zsengeje, övé az elsőszülöttség joga.”

5Móz 22,6–7 ■ „Ha madárfészek akad eléd az úton valamely fán vagy a földön, madárfiakkal vagy tojásokkal, és az anya rajta ül a fiakon vagy a tojásokon: meg ne fogd az anyát a fiakkal egyben. Hanem bizony bocsásd el az anyát, és a fiaikat fogd el magadnak, hogy jól legyen dolgod, és hosszú ideig élj.”

5Móz 23,7–16 ■ „Ne utáld az edomitát, mert atyádfia az; ne utáld az egyiptomit, mert jövevény voltál az ő földjén... Ne add ki a szolgát az ő urának, aki az ő urától hozzád

menekült. Veled lakjon teközötted, azon a helyen, amelyet választ valamelyikben a te városaid közül, ahol neki tetszik; ne nyomorgasd őt.”

5Móz 24,5 ■ „Ha valaki újonnan vesz feleséget, ne menjen hadba, és ne vessenek reá semmiféle terhet; egy eszten-deig szabad legyen az ő házában, és vidámitsa a feleségét, akit elvett.”

.....

.....

E rendelkezések mutatják, mennyire fontos Isten számára te-remtményeinek jóléte, legyen az növény, állat vagy ember. Meg-indító látni, hogy a gyümölcsstermő fákat tilos volt kivágni a megostromolt városban. Isten még a madarak védelmére is adott rendelkezést. A foglyok iránti jóindulat, a gyermekek kö-zötti kivételezés tilalma, az idegenek befogadása is az isteni ir-galom kifejeződése volt. Isten bölcsessége rejlik abban a rendel-kezésben is, hogy az újdonsült férjeknek nem kellett hadba vo-nulniuk egy évig, akinek így lehetősége nyílt új otthonuk meg-alapozására. Milyen fontos, hogy Isten példáját követve mi is emberiességet gyakoroljunk minden helyzetben. Isten a legap-róbb részletekkel is törődik, nincs olyan, ami figyelmét elkerül-hetné, vagy amit lényegtelennek tekintene.

„Az ember sokszor lebecsüli a kis dolgok fontosságát, pedig e kis dolgoknak nagy szerepük van a fegyelmezés-ben. A keresztény életben valójában nincsenek lényegtelen dolgok. Jellemépítésünket ezer veszély fenyegeti, ha lebec-süljük a kis dolgokat. (...) Csak a kis dolgokban való hű-séggel szoktathatjuk hozzá magunkat ahhoz, hogy becsü-letesek legyünk nagyobb kötelezettségeinkben is. (...) Krisztus földi életében arra tanított, hogy fordítsunk nagy figyelmet a kis dolgokra. A megváltás magasztos munkájá-

nak terhe állandóan lelkére nehezedett. A tanítás és a gyógyítás a legvégsőig igénybe vette lelkét és testét. Mégis észrevette az élet és a természet legapróbb dolgait is. Legtanulságosabb tanításai azok voltak, amelyekben a természet apró-cseprő dolgaival Isten országának nagyszerű igazságait szemléltette. Nem feledkezett el legigénytelebbszolgái szükségleteiről sem. Meghallott minden segélykiáltást. Észrevette azt is, amikor a tömegeből egy szenvedő asszony hozzáért. A hit legkisebb jelét sem hagyta válasz nélkül. (...) A nagyszerű igazságokat a kis dolgokban is alkalmazni kell. A gyakorlati vallást bele kell vinni a mindennapi élet feladataiba is. A legmagasabb rendű képzettség minden ember számára: az Úr szava iránti fenntartás nélküli engedelmesség.” (Ellen G. White: *Krisztus példázatai*, A talentumok c. fejelet.)

3 Miképpen kellett ügyelni a tisztaságra is az Isten iránti tisztelet és az egészségvédelem érdekében? Milyen intézkedések kapcsolódtak a VIII. parancsolat megtartásához? Hogyan intettek az utóbbiak szigorú becsületességre az anyagiak tekintetében?

5Móz 22,1-4 ■ „Ne nézd el, ha a te atyádfiának ökre vagy juha tévelyeg, és ne fordulj el azoktól, hanem bizony tereld vissza azokat a te atyádfiához. Ha pedig nincs közel hozzád a te atyádfia, vagy nem is ismered őt: hajtsd a barmot a magad házához, legyen nálad, míg keresi azt a te atyádfia, és akkor add vissza neki. Ekképpen cselekedj szamarával, ruhájával és a te atyádfia minden elveszett holmijával, ami elveszett tőle és te megtaláltad; nem szabad félrevonulnod. Ha látod, hogy a te atyádfiának szamara vagy ökre az úton eldülve fekszik, ne fordulj el azoktól, hanem vele együtt emeld fel azokat.”

5Móz 23,12–14 ■ „A táboron kívül valami helyed is legyen, hogy kimehess oda. Legyen ásócskád a fegyvered mellett, hogy mikor leülsz kívül, gödröt áss azzal, és ha felkelsz, betakarhasd azt, ami elment tőled. Mert az Úr, a te Istened, a te táborodban jár, hogy megszabadítson téged, és elődbe vesse a te ellenségeidet: legyen azért a te táborod szent, hogy ne lásson teközted valami rútságot, és el ne forduljon tőled.”

5Móz 23,19 ■ „A te atyádfiától ne végy kamatot: se pénznek kamatját, se eleségnek kamatját, se semmi egyébnek kamatját, amit kamatra szokás adni.”

5Móz 24,6 ■ „Zálogba senki ne vegyen kézimalmot vagy malomkövet, mert életet venne zálogba.”

5Móz 24,10–18 ■ „Ha kölcsönadsz valamit a te felebarátodnak: ne menj be az ő házába, hogy magad végy zálogot tőle. Kívül állj meg, és az ember, akinek kölcsönt adsz, maga vigye ki hozzád az ő zálogát. Ha szegény ember az, ne feküdj le az ő zálogával, bizony add vissza neki azt a zálogot napnyugtakor, hogy az ő ruhájában feküdjék le, és áldjon téged. Igazságul lesz ez neked az Úr előtt, a te Istened előtt. A szegény és szűkölködő napszámoson ne erőszakoskodjál, akár atyádfiai, akár a te jövevényeid azok, akik a te földeden a te kapuid között vannak. Azon a napon add meg az ő bérét, és le se menjen felette a nap; mert szegény ő, és kívánczik az után az ő lelke, hogy ellened ne kiáltson az Úrhoz, és bűn ne legyen rajtad... A jövevény és az árva igazságát el ne csavard, és az özvegy ruháját ne vedd zálogba. Hanem emlékezz vissza, hogy szolgálta voltál Egyiptomban, és megváltott téged az Úr, a te Istened onnét. Azért parancsolom én neked, hogy így cselekedj.”

5Móz 25,13–16 ■ „Ne legyen a te zsákosban kétféle font: nagyobb és kisebb. Ne legyen a te házában kétféle éfa: nagyobb és kisebb. Teljes és igaz fontod legyen neked;

teljes és igaz éfád legyen néked; hogy hosszú ideig élj azon a földön, amelyet az Úr, a te Istened ad neked. Mert az Úr előtt, a te Istened előtt utálni való mindaz, aki ezeket cselekszi; és mindaz, aki hamisságot művel.”

.....

.....

Az egészségvédelem egyik alapja a személyi higiénia, amelynek szabályait is maga Isten határozta meg. Az illemhelyek kijelölése, az emberi ürülék és egyéb hulladékok kezelése megóvta a tábornokot a fertőzések terjedésétől. A rendelkezés a fizikai tisztaság és a szentség szoros összefüggésére mutat rá. E szerint Isten nem lakozhat közöttük, ha nem törekszenek messzemenően mind a fizikai, mind a lelki tisztaságra. Gondoljuk át, hogy van-e még fejlődőnivalónk e téren!

A „Ne lopj!” parancsolathoz kapcsolódóan számos kiegészítő törvényt adott Isten, amelyek a személyi tulajdon védelmét szolgálták. Ide tartozott például az elkóborolt háziállat vagy elvesztett tárgy visszaadásának kötelezettsége. Törvény szabályozta a kölcsönadás különböző eseteit is: tilos volt kamatot kivetni, és zálogot kérni is csak bizonyos feltételekkel lehetett. Mennyire távol került ettől a pénzvilág mai gyakorlata azzal, hogy a kamat az egyik fő bevételi forrás lett. Tanulságosak a zálogvétellel kapcsolatos törvények is: 1. A kölcsönvevő dönthette el, mit kíván zálogba adni. 2. A szegényektől elvett zálogot még aznap vissza kellett adni. 3. A malomkövet vagy az özvegyek ruháját tilos volt zálogba venni. E rendelkezések egyúttal Isten szegények iránti irgalmát és jóságát is szemléltették.

„A keresztényeket meg kell tanítani arra – még ha szegények is –, hogy ne legyenek piszkosak vagy rendetlenek. E téren segítenünk kell azoknak, akik nem érzik át a tisztaság fontosságát. Meg kell tanítanunk őket, hogy akik a nagy és

szent Urat képviselik, tartsák tisztán és feddhetetlenül lelküket. Ez a tisztaság ki kell hogy terjedjen ruházatukra és mindenre otthonukban, hogy a szolgáló angyalok lássák, az igazság változást munkált életükben, megtisztította lelküket és kifinomította ízlésüket. Akik az igazság elfogadása után nem változnak meg szavaikban, cselekedeteikben, ruházatukban és környezetükben, azok nem Krisztusért, hanem önmagukért élnek. Nem lettek újjáteremtve Krisztus Jézusban a tisztaságra és szentségre.” (Ellen G. White: *Boldog otthon*, Az igazi otthonteremtés alapjai c. feje.)

4 Milyen gonosz dolgokat nem volt szabad megtérni az országban? Bizonyos bűnöktől elrettentéssel kellett távol tartani az izraelitákat, akik a rabszolgaságból szabadulva nem álltak magas erkölcsi színvonalon, és a köztük és körülöttük levő népek életmódja is hatott rájuk. Melyek voltak ezek?

5Móz 17,2-5 ■ „Ha találtatik közötted valamelyikben a te kapuid közül, amelyeket az Úr, a te Istened ad neked, vagy férfiú vagy asszony, aki gonoszt cselekszik az Úr, a te Istened szemei előtt, megszégyén az ő szövetségét, és elmegy és szolgál idegen isteneket, imádja azokat, akár a napot, akár a holdat, vagy akármelyet az ég seregei közül, amelyet nem parancsoltam, megjelentetik neked, és meghallod: jól megtudakozd, és ha igaz, bizonyos a dolog, és megtörtént ez az utálatosság Izráelben: akkor vidd ki azt a férfiút vagy asszonyt, aki azt a gonosztságot művelte, a te kapuidba, és kövezd agyon őket, hogy meghaljanak. Két tanú vagy három tanú szavára halállal lakoljon a halálra való, de egy tanú szavára meg ne haljon. A tanúk keze legyen első rajta, hogy megölettessék, és azután mind az egész nép keze. Így tisztítsd ki magad közül a gonoszt.”

5Móz 22,22 ■ „Ha rajtakapnak valamely férfit, hogy férjes asszonnyal hál, ők mindketten is meghaljanak: a férfi, aki az asszonnyal hált, és az asszony is. Így tisztítsd ki a gonoszt Izráelből.”

5Móz 23,17 ■ „Ne legyen felavatott parázna nő Izráel leányai közül, se felavatott parázna férfi ne legyen Izráel fiai közül.”

.....

.....

.....

Mivel a bálványimádás, a házasságtörés, a prostitúció elterjedt volt a környező népek körében, és e bűnök Izráel körében is könnyen felütötték fejüket, Isten szigorú törvényekkel igyekezett gátat szabni a terjedésüknek. E törvények fő célja a gonosz kitisztítása és távol tartása volt, ami által Isten a nép jólétét akarta biztosítani. Nekünk is át kell gondolnunk, hogy van-e olyan „gonosz”, amit „ki kell tisztítani” egyéni vagy közösségi életünkben.

„Némelyek gondolatvilága oly sokáig romboló hatásoknak volt kitéve, hogy ebben az életben sohasem lesznek olyaná, mint amilyenné kedvezőbb körülmények között válhattak volna. De az Igazság Napjának fényes sugarai bevilágíthatnak a lélekbe. Kiváltságuk, hogy olyan életet élhetnek, amely Isten életéhez hasonlítható. Ültess értelmükbe felemelő, nemesítő gondolatokat! Életed tegye világossá előttük a bűnös élet és az erkölcsi tisztaság, a sötétség és világosság közötti különbséget! Példából lássák meg, mit jelent kereszténynek lenni! Krisztus meg tudja javítani a legbűnösebbet is, és gyermekévé, Krisztus örököstársává tudja tenni a halhatatlan örökségben.” (Ellen G. White: *A nagy Orvos lábnyomán*, Segíts a megkísértetteknek! c. fej.)

5 Hogyan fejezzék majd ki hálájukat az izraeliták azért, hogy örökségül kapták az ígéret földjét, és annak javaival élhetnek?

5Móz 26,1-10 ■ „Amikor bemész arra a földre, amelyet az Úr, a te Istened ad neked örökségül, bírni fogod azt és lakozol abban, akkor végy a föld minden gyümölcsének zsengejéből, amelyet szerezz a te földedből, amelyet az Úr, a te Istened ad neked, tedd kosárba, és menj oda a helyre, amelyet kiválaszt az Úr, a te Istened, hogy ott lakozzék az ő neve... Szólj, és mondd az Úr előtt, a te Istened előtt: Veszendő mezopotámiai volt atyám, és aláment Egyiptomba, jövevény volt ott kevesedmagával, nagy, erős és temérdek néppé lett ott... Kiáltottunk azért az Úrhoz, a mi atyáink Istenéhez, és meghallgatta az Úr a mi szónkat, és megtekintette a mi nyomorúságunkat, kínunkat és szorongatásunkat. Kihozott minket az Úr Egyiptomból erős kézzel, kinyújtott karral, nagy rettentéssel, jelekkel és csodákkal. Behozott minket e helyre, és adta nekünk ezt a földet, a tejjel és mézzel folyó földet. Most azért íme elhoztam ama föld gyümölcsének zsengejét, amelyet nekem adtál, Uram, rakd le azt az Úr előtt, a te Istened előtt, és imádkozzál az Úr előtt, a te Istened előtt.”

.....

.....

A honfoglalás után az izraeliták évente háromszor jelentek meg Isten előtt, ahol kifejezhették hálájukat ajándék bemutatásával, illetve szóban felidézve az Egyiptomból való kivonulás történetét. A hála az Istenbe vetett bizalom kifejezésének legfőbb eszköze minden korban. Aki hálás, tudatában van annak, hogy mindent Istentől kapott. Fontos, hogy rendszeresen megemlékezzünk Isten minden jóságáról, akár lelki, akár fizikai áldásokról van szó.

„A mennyben teljes az öröm, és mindenütt felhangzik annak dicsérete, aki csodálatos áldozatot hozott az emberiség megváltásáért. Vajon a földi egyház ne legyen telve dicsérettel? A keresztények ne hirdessék az egész világon, milyen öröm Krisztust szolgálni? Azoknak, akik a mennyben csatlakozni akarnak majd az angyali kar dicsérő énekéhez, már ezen a világon meg kell tanulniuk a menny énekét, amelynek alaphangja a hálaadás. (...) Ha itt, ezen a világon próbákkal szembesülsz és elhagyatottnak érzed magad, fordítsd el tekintetedet e sötét földről a menny ragyogó dicsősége felé. Irányítsd figyelmedet a mennyi örömökre, akkor nem érzed kilátástalannak a helyzetedet, elviselhetetlennek az élet próbáit és csalódásait, mert megérted, hogy a dicsőségben vár rád az igazi otthonod és szerető Megváltód. Harcolj, küzdj az áldott örökségért, amelyet Isten megígért azoknak, akik szeretik Őt és megtartják parancsolatait!” (Ellen G. White: *Az én életem ma*, A menny éneke: a hálaadás c. fejj.)

6 Milyen megindító kéréssel zárta Mózes az Isten törvényeire való emlékeztetést? Mi volt Isten elgondolása az ószövetség választott népével, ami beteljesülhetett volna, ha hűek maradtak volna Istennel kötött szövetségükhöz a parancsolatok megtartásával?

5Móz 26,15–19 ■ „Tekints alá a te szentséged lakóhelyéből, a mennyekből, áldd meg Izráelt, a te népedet, és a földet, amelyet nekünk adtál, amint megesküdtél a mi atyáinknak, a tejjel és mézzel folyó földet. E mai napon az Úr, a te Istened parancsolja neked, hogy e rendelkezések és végzések szerint cselekedjél: tartsd meg azért és cselekedjed azokat teljes szívedből és teljes lelkedből! Azt kívántad ma kimondatni az Úrral, hogy Isteneddé lesz neked, hogy

járhass az ő útjain, megtudhasd az ő rendelkezéseit, parancsolatait és végzéseit, és engedhess az ő szavának. Az Úr pedig azt kívánja ma kimondatni veled, hogy az ő tulajdon népévé leszel, amiképpen szólt neked, és minden ő parancsolatát megtartod. Hogy feljebb valóvá tegyen téged minden nemzetnél, amelyeket teremtett, dicséretben, névben és dicsőségben, és hogy szent népévé lehess az Úrnak, a te Istenednek, amint megmondta.”

.....

.....

.....

Mózes számára mindig Isten jelenléte és áldásának elnyerése volt a legfontosabb, ezt kérte most a nép számára. Visszatérő fogalom Mózes V. könyvében: „teljes szívből és teljes lélekből” szeretni (6,5), szolgálni (11,13) vagy cselekedni (26,16). Ez azt jelenti, hogy Isten törvényeit soha ne tehernek tekintsük, hanem áldásnak, ami megérdemli a legnemesebb érzéseinket, gondolatainkat és erőfeszítéseinket. Isten elgondolása az volt, hogy e nép majd az életével szemlélteti, mivé válhatnak azok, akik az Ő útján járnak. Milyen kár, hogy csak korlátozottan és rövid ideig teljesült Isten akarata. Terve azonban nem vallott kudarcot, mert a történelem folyamán élt igazak végül beteljesíthetik azt.

Az e heti adomány az irodalmi alapot támogatja.

A törvény megtartása áldásokat von maga után, megszegése viszont átkot (27–28,48)

1 Milyen újabb rendelkezéssel kívánta biztosítani Isten, hogy a törvény Izráel hitének, gondolkodásának és mindennapi életének a középpontjában maradjon?

5Móz 27,2–8 ■ „Amely napon átmentek a Jordánon arra a földre, amelyet az Úr, a te Istened ad nektek: nagy követeket állíts fel, és meszeld be azokat mésszel. És mihelyt átmegy, írd fel azokra e törvénynek minden igéjét, hogy bemehess arra a földre, amelyet az Úr, a te Istened ad neked, a tejjel és mézzel folyó földre, amiképpen megígérte neked az Úr, a te atyáid Istene. Mihelyt azért átmentek a Jordánon, állítsátok fel azokat a követeket, amelyeket én e mai napon parancsolok nektek, az Ebál hegyén; és meszeld be azokat mésszel... Írd fel a kövekre e törvény minden igéjét igen világosan!”

„Mózes utasításának megfelelően az Ebál hegyén nagy emlékköveket állítottak fel. Ezek felszínét agyaggal simára tapasztották, és felírták rájuk a törvényt. Nemcsak a Sínai-

ról kihirdetett és kőtáblákba vésett Tízparancsolatot, hanem azokat a törvényeket is, amelyeket Mózes kapott és írt be a könyvbe. (...) Izráel közvetlenül az Úrtól kapta a törvényt a Sínainál, és az Isten ujjával írt szent szabályokat még ott őrizték a frigyládában. De most újra leíratott, olyan helyen, ahol mindenki olvashatta. (...)

Azért beszél az Úr olyan érthetően, nagyon világossá téve követelményeit, hogy senki se tévedjen. (...) Isten leereszkedett az emberekhez, hogy saját hangján beszéljen hozzánk. Saját kezével írta fel számukra az élő bölcsességeket. Ezeket az áldott igéket, melyek mindegyikét élet hatja át és az igazságtól fénylenek, tökéletes vezetőül adta nekünk. Mivel Sátán állandóan azon mesterkedik, hogy az ember figyelmét elterelje, s az Isten ígéreteihez és követelményeihez való ragaszkodását megingassa, annál nagyobb odaadásra van szükség, hogy ezek bevésődjenek az ember szívébe és értelmébe. (...) Ha kellő gondossággal tanulmányoznánk ezeket és engedelmességnél az előírásoknak, Isten úgy vezetne bennünket, ahogyan az izraelitákat vezette nappal a felhőoszlop, éjjel pedig a tűzoszlop által.” (Ellen G. White: *Pátriárkák és próféták*, Áldás és átok c. feje.)

2 Milyen további utasítást kaptak az izraeliták ugyan ezen cél érdekében? Hogyan rögzítsék a nép tudatában – az ígélet földjére jutásuk kezdetén mindjárt –, hogy milyen következményeket von maga után a törvény áthágása vagy megtartása?

5Móz 27,12–26 ■ „Ezek álljanak fel a nép megáldására a Garizim hegyén, amikor átmentek a Jordánon: Simeon, Lévi, Júda, Izsakhár, József és Benjámin. Ezek pedig az átkozásra álljanak fel az Ebál hegyén: Rúben, Gád, Áser, Zebulon, Dán és Nafthali. Szóljanak pedig a lévíták, és ezt

mondják az egész Izráel népének felszóval: Átkozott az ember, aki faragott és öntött képet csinál, utálatára az Úrnak, mesterember kezének munkáját, és rejtve tartja azt! Feleljen az egész nép, és mondja: Ámen!... Átkozott, aki meg nem tartja e törvény igéit, hogy cselekedje azokat! Mondja az egész nép: Ámen!”

Vö. Józs 8,30–35

„Mielőtt örökségüket birtokba vették, meg kellett újítaniuk Isten iránti hűségük szövetségét. Mózes utolsó utasításaiban kétszer is úgy rendelkezett, hogy gyűjtsék össze a törzseket Sikkhemben, a Garizim és Ebál hegyén, Isten törvényének ünnepélyes elismerésére. Ennek a rendelkezésnek engedve mindannyian – nemcsak a férfiak, hanem a nők, gyermekek és a köztük lévő jövevények is – elhagyták a gilgáli táborn, és ellenségeik földjén keresztül az ország központja közelében lévő Sikkhem völgyébe mentek. Bár minden oldalról legyőzetlen ellenség vette őket körül, mégis biztonságban voltak Isten védelme alatt, amíg hűségesek voltak Őhöz. Most is, mint Jákób napjaiban, »Istennek rettentése volt a körülöttük való városokon« (1Móz 35,5), és senki nem háborgatta az izraelitákat. (...)

A kijelölt hely az egyik legszebb vidék volt egész Palesztinában, méltó arra, hogy színhelye legyen ennek a nagy-szerű és jelentőségteljes eseménynek. A szépséges völgy, olajfaligetek tarkította zöldellő mezőivel, melyeket a feltörő források patakjai öntöztek és vadvirágok díszítettek, hívogatóan terült el a kopár dombok között. Ebál és Garizim a völgy két szemközti oldalán, egymással majdnem

összeért, alsó kiszögellésük mintegy természetes szószéket kínált formájával, úgyhogy minden szó, mely az egyikén elhangzott, a másikon jól érthetően hallatszott, s a hegyoldalak hatalmas tömegnek biztosítottak helyet. (...)

A trombita jeladása csendet parancsolt, és a mély csendben, a hatalmas gyülekezet jelenlétében Józsué a frigyláda mellett állva felolvasta az áldásokat, amelyek az Isten törvénye iránti engedelmesség következményei. A Garizim hegyén álló törzsek ámennel válaszoltak. Azután felolvasta az átkokat, és az Ebál hegyén állók ugyanúgy, egy emberként fejezték ki jóváhagyásukat, ezerszer ezer hang egyesült az ünnepélyes válaszadásban. Ezt Isten törvényének felolvasása követte, a szabályokkal és rendelkezésekkel együtt. (...) Mindnyájuk kiváltsága volt látni a szövetség feltételeit, amelyektől Kánaán birtokbavétele függött. Mindenkinek személyesen kellett kinyilvánítania, hogy elfogadja-e ezeket a feltételeket, egyetért-e az áldásokkal és átkokkal, amelyeket a törvény megtartása, illetve megszegése von maga után. A törvényt nemcsak felírták az emlékkövekre, hanem Józsué felolvasta, és az egész Izráel hallotta. (...) Nemcsak Izráel férfiai, hanem a nők és kicsinyek is mind hallgatták a felolvasást, mert fontos volt, hogy ők is megismerjék és cselekedjék a törvényt.” (Ellen G. White: *Pátriárkák és próféták*, Áldás és átok c. feje.)

3 Milyen áldások fognak beteljesedni a népen, ha „szorgalmasan hallgatnak” Istenük szavára és megtartják parancsolatait?

5Móz 28,1-14 ■ „Ha pedig szorgalmasan hallgatsz az Úrnak, a te Istenednek szavára, megtartod és teljesíted minden ő parancsolatát, amelyeket én parancsolok ma neked: akkor e föld minden népénél feljebbvalóvá tesz téged az Úr, a te Istened; reád szállnak mind ez áldások, és meg-

teljesednek rajtad, ha hallgatsz az Úr, a te Istened szavára... Fejjé tesz téged az Úr és nem farkká, mindinkább feljebbvaló leszel és nem alábbvaló, ha hallgatsz az Úr, a te Istened parancsolataira, amelyeket én parancsolok ma neked, hogy tartsd meg és teljesítsd azokat. Ha el nem térsz egyetlen ígétől sem, amelyeket én parancsolok nektek, se jobbra, se balra, járván idegen istenek után, hogy azokat tiszteljétek.”

.....

.....

Isten az Ő népének gazdag áldásokat ígért, de ennek feltétele volt az iránta, parancsolatai iránti hűség. Isten terve az volt, hogy népére árasztott áldásai következtében felmagasztosuljon az Ő neve a népek között, nagy és „minden népnél feljebbvalóvá” tegye népét, és a rajtuk megnyugvó áldások következtében megismerjék Őt, az Ő hatalmát, szeretetét a körülöttük élő népek.

Áldás – az Igében gyakran használt kifejezés, mi is sokszor használjuk, de mit is jelent? Az áldás természetes következménye az Istennek való önátadásnak, annak az életvitelnek, ha akaratával, törvényével összhangban élünk. Ebben az esetben Isten kegyelme, jósága kiárad életünkre.

Mindez nem azt jelenti, hogy semmi rossz nem érheti azt az embert vagy népet, aki, illetve akik Isten vezetése alá helyezik magukat. Isten megenged nehézségeket, bajokat, de az Őt szeretők életében mindig valóra válik ez az ígélet: „Tudjuk pedig, hogy azoknak, akik Istent szeretik, minden javukra van.” (Rm 8,28)

„Az eljövendő életben világossá válnak a titkok. Megértjük, hogy látszólag meg nem hallgatott imáinkat és meghiúsult reményeinket életünk legnagyobb áldásai közé sorolhatjuk.” (Ellen G. White: *A nagy Orvos lábnyomán, Segítség a hétköznapiakban* c. fejezet)

4 Milyen következményei lesznek, ha nem hallgatnak Isten szavára, és nem tartják meg parancsolatait?

5Móz 28,15-33 ■ „Ha pedig nem hallgatsz az Úrnak, a te Istenednek szavára, hogy megtartsad és teljesítsed minden parancsolatát és rendelését, amelyeket én parancsolok ma neked: rád jönnek mind ez átkok, és megteljesednek rajtad: Átkozott leszel a városban, és átkozott a mezőn... A te fiaid és leányaid más népnek adatnak, és a te szemeid néznek és epekednek utánuk egész nap, nem lesz erő a te kezekben. A te földed gyümölcsét, és minden fáradságos szerzeményedet oly nép emészti fel, amelyet nem ismertél, sőt elnyomott és megnyomorított leszel minden időben.”

.....

.....

Az Úr nagyon határozottan figyelmeztette népét, elmondta, mi lesz annak következménye, ha elfordulnak Tőle, és nem az Ő parancsolatai szerint élnek. Ha nem Istent, hanem Sátánt választják, eltérnek Istentől, kivonják magukat az Ő vezetése alól, akkor ennek a gyümölcsei is beérnek, ez az átok. Ez az út igen nyomorúságos, hiszen Sátán kegyetlen rabszolgatartó, mindent rombol, pusztít, senkinek sem akar jót. Csak annyi jót ad, amennyivel el tud csábítani valakit, és a „zsákmányává” tudja tenni.

De ha előre kijelenti Isten, hogy mi a fájdalmas következménye az Isten akaratától való elfordulásnak, akkor miért választotta mégis Isten népe számtalanszor, és minden ember is nagyon sokszor a bűn útját. Sátán kecséget, hazudik, megpróbál elkápráztatni, a rosszat jónak és kívánatosnak feltüntetni, és ha nem vagyunk Istennel élő és folyamatos kapcsolatban, akkor ez bizonyosan sikerül is neki.

„Isten állandóan törekszik az embert szorosan védelme alá vonni, hogy Sátán ne gyakorolhassa felette kegyetlen, megtevesztő hatalmát.” (Ellen G. White: *Pátriárkák és próféták*, Áldás és átok c. fej.)

Előfordulhat-e, hogy Isten áldásai átokká válnak? Sajnos már a bűn történetének kezdete óta ezt láthatjuk.

„Az özönvíz előtt élt embereket Isten sok és gazdag ajándékkal áldotta meg. De ők a maguk dicsőségére használták ajándékait, és átokká tették azáltal, hogy az Ajándékozó helyett az ajándékokat szerették.” (Ellen G. White: *Pátriárkák és próféták*, Az özönvíz c. fej.)

„Íme, ez volt a vétke Sodomának, a te öcsédnek: kevelység, eledel bősége és gondtalan békesség volt nála és leányainál, de a szűkölködőnek és szegénynek kezét nem fogta meg.” (Ezék 16,49) Az áldás Istennel együtt áldás. Ha el akarjuk választani az áldást az áldásosztótól, akkor az törvényszerűen átokká lesz számunkra. Így Isten minden ránk árasztott áldása átokká válhat, és minél nagyobb az áldás, annál nagyobb átok lesz, ha nem Istennel együtt élünk az áldásokkal.

5 Hogyan értsük azt, hogy az Úr – akitől egyébként csak jó ajándékok származnak – népére bocsátja a felsorolt átkokat?

Jak 1,17 ■ „Minden jó adomány és minden tökéletes ajándék felülről való, és a világosságok Atyjától száll alá, akinél nincs változás, vagy változásnak árnyéka.”

Jer sir 2,3 ■ „Felgerjedt haragjában letördelte Izráel minden szarvát; hátravonta jobb kezét az ellenség elől, Jákób ellen pedig mint lángoló tűz emésztett köröskörül.”

Zsolt 78,49–50 ■ „Rájuk bocsátotta haragjának tüzét, mérget, búsulását és a szorongatást: a gonosz angyalok seregét. Utat tört haragjának, és nem tartotta meg a haláltól lelküket, életüket döghalálnak vetette.”

.....

.....

Isten minden áldás forrása, de amikor népe vagy az egyes hívő ember letér az istenfélelem útjáról, kénytelen a bűn miatt áldásait, védelmét visszavonni, hiszen ha ezt nem tenné, akkor a rosszban erősítene és támogatna bennünket. De ez is irgalmából fakad, hiszen ezzel Önmagához térésre akar készíteni, hogy belássuk, milyen következményekkel jár az Isten parancsolataival való szembe fordulás. Milyen szomorú, hogy Izráel története – de a mi életünk is – azt mutatja, hogy sokszor az ilyen fenytékek megengedése vezet vissza Óhoz. „Beviszem a harmadrészt a tűzbe, és megtisztítom őket, amint tisztítják az ezüstöt, és megpróbálom őket, amint próbálják az aranyat; ő segítségül hívja az én nevemet, és én felelni fogok neki. Ezt mondom: Népem ő! Ő pedig ezt mondja: Az Úr az én Istenem!” (Zak 13,9)

Sok esetben Izráel az Úrhoz való hűtlenséggel, bálványimádással mintegy megkötötte Isten kezét, nem tudott áldást adni, de ezt Ő fájalta a legjobban, ahogy erről maga tesz bizonyosságot a 81. zsoltárban: „Nem hallgatott népem az én szómra, és Izráel nem engedelmeskedett nekem. Ott hagytam azért őt szívük keménységében, hogy járjanak a maguk tanácsa szerint. Oh, ha az én népem hallgatna reám, s Izráel az én útjaimon járna! Legott megaláznám ellenségeit, s szorongatói ellen fordítanám kezem. Az Úr gyűlöli hízelegnének neki, és örökkévaló volna az ő idejük. Ő megelégtené őt java búzával, és sziklából folyó mézzel töltenélek be téged!” (Zsolt 81,12–17)

Ugyanezek a törvényszerűségek érvényesek napjainkban, saját életünkre vonatkozóan is. A próbák, fenytékek nevelő esz-

közök Isten kezében, azért engedi meg, mert a végsőig nem akar lemondani rólunk. Amit csak az isteni szeretet és bölcsesség kigondolni képes, azt mind megteszi értünk, hogy el ne vesszünk.

„Az Úr azért engedi meg fellobogni alattunk a nyomorúság tüzét, hogy elégesse a salakot, hogy megtisztítson, megfinomítson a bűn szennyétől, az önszeretettől, hogy Isten megismerésére vezessen, és ezáltal vezessen közeli kapcsolatra Jézus Krisztussal. (...) A vizsályok és a próbák pontosan azok az eszközök, amelyeket Isten rendelt vagy megengedett, hogy az örök élet számára tökéletesítse a keresztyén jellemét.” (Ellen G. White: *Kiben bízhatunk?*, II., 486., 489., 490. o.)

6 Milyen, a távoli jövőbe is mutató prófécia hangzott el arra vonatkozóan, hogy igen rosszra fordul a nép sorsa, ha a hosszútűrő és irgalmas Isten kérleléseit folyvást visszautasítják?

5Móz 28,37-47 ■ „Iszonyattá, példabeszéddé és gúnyá lesz minden népnél, amelyek közé elűz téged az Úr... A jövővény, aki közötted van, feljebb-feljebb emelkedik feletted, te pedig alább-alább szállsz... Ezek az átkok mind reád szállnak, üldöznek téged és megteljesednek rajtad, míg elpusztulsz. Mert nem hallgattál az Úrnak, a te Istenednek szavára, hogy megtartottad volna az ő parancsolatait és rendeléseit, amelyeket parancsolt neked. Rajtad lesznek jelül és csodául, és a te magodon mindörökké. Amiatt, hogy nem szolgáltad az Urat, a te Istenedet örömmel és jó szívvel, mindennel bővölködván.”

.....

.....

A prófécia minden részletében beteljesedett Izráel történelmében. Az általánosan eluralkodott bálványimádás és súlyos hitehagyás következtében az északi országrész (Izráel) esett el először, i. e. 722-ben az asszír hódítás által. A déli országrész (Júda) fenytéke is bekövetkezett a babilóniaiak három hadjárata révén (i. e. 605, 597, 586), melyben Jeruzsálem és a templom is leromboltatott, és 70 éves fogság következett. Jeremiás így emlékezik meg erről: „Elnyomói főkké lettek; ellenségei boldogok! Bizony az Úr verte meg őt az ő sok bűne miatt; gyermekei rabságra mentek az elnyomó előtt. (...) Vétkezvén vétkezett Jeruzsálem, azért lett csúfsággá. (...) Megcselekedte az Úr, amiket gondolt, beváltotta szavát, amelyet szólt eleitől fogva. (...) Rettegés és tör van mirajtunk, pusztulás és romlás. (...) A mi örökségünk idegenekre szállt; házaink a jövevényekéi. (...) Elesett a mi fejünk koronája, jaj most nekünk, mert vétkeztünk!” (Jer Sir 1,5.8.; 2,17; 3,47; 5,2.16)

A fogságból való hazatérést követően már nem nyerték vissza teljes mértékben nemzeti önállóságukat. Végleges pusztulásuk i. sz. 70-ben a rómaiak által következett be. Isten fájlalta a legjobban, hogy az Ő jó tervei nem valósulhattak meg népe életében. Jézus sírt Jeruzsálem felett, de tehetetlen volt, mivel végleg elutasították kegyelmét. Sorsuk saját választásuk következménye volt. „Amikor közeledett, látván a várost, sírt azon, mondván: Vajha megismerted volna te is, csak e te mostani napodon is, amik neked a te békességedre valók! De most elrejtettek a te szemeid előtt. Mert jönnek reád napok, amikor a te ellenségeid tekörültek palánkot építenek, és körülvesznek téged, mindenfelől megszorítanak téged. A földre tipornak téged, és a te fiadat te benned, nem hagynak tebenned követ kövön, mivelhogy nem ismerted meg a te meglátogatásod idejét.” (Lk 19,41–44)

„Az Úr nem személyválogató. Minden nemzedékből azokat fogadja el, akik félik az Urat és jót cselekszenek. De akik zúgolódnak, elégedetlenkednek, hitetlenkednek és lázon-

ganak, azok nem nyerik el tetszését, sem áldásait, amelyeket azoknak ígért, akik szeretik az igazságot és aszerint is járnak. Akik azonban – bár ismerik az igazságot – mégsem követik, hanem semmibe veszik Isten követelményeit, észreveszik majd, hogy az áldás átokká, a kegyelem pedig ítéletté válik. Isten azt akarja, hogy amikor az ősi Izráel történetét olvassuk, tanuljunk belőle. Izráel Isten választott, különleges népe volt, mégis maguk hozták magukra a pusztulást, mert a saját kívánságaik után mentek.” (Ellen G. White: *Bizonyágtételek*, III. köt., 172. o.)

Az e heti adomány a Sola Scriptura Teológiai Főiskolát támogatja.

– Hozzájárulás a közösség által fenntartott főiskola működési költségeihez.

Különleges, minden részletében beteljesedett prófécia

(28,49–68)

1 Mi lesz többek között a következménye annak, ha Izráel „nem hallgat az Úr szavára, nem tartja meg parancsolatait, rendeléseit” (5Móz 28,15)? Melyik hatalomra illik rá maradéktalanul az alábbi profetikus kijelentés?

5Móz 28,49–50 ■ „Hoz az Úr ellened népet messziről, a föld széléről, oly népet, mely nem különben repül, mint a sas, melynek nyelvét nem érted. Vad tekintetű népet, amely nem tiszteli a vén embert, és a gyermeknek nem kedvez.”

.....

.....

.....

A Római Birodalom i. e. 63-ban bekebelezte Júda királyságát. Az i. e. 2. században létrejött, rövid életű, független makkabeus királyság úgy végződött, hogy két trónkövetelő testvér, Hürkánosz és Arisztobulosz viszályában Pompeius római hadvezér tett igazságot hadseregével. Josephus Flavius zsidó történetíró így ír erről: „Jeruzsálem szerencsétlenségének az oka csupán a Hürkánosz és Arisztobulosz között támadt viszálykodás volt. Emiatt veszítettük el szabadságunkat, így kerültünk a rómaiak hatalma alá.” (A zsidók története, XIV/4.)

Róma jelentős távolságra volt Júdeától, nyelvük pedig nem sémi nyelv volt. Közismert, hogy a Római Birodalom jelvénye a sas volt. A *vad tekintetű* megjelölés a héber szövegben *az-pá-nim*, jelentése *kemény*, vagy még inkább *kegyetlen tekintetű*.

Ellen G. White is így értelmezi az idézett igeszakaszt:

„Mózes a próféta-ság lelke által messze évszázadokra előre látta és megjelentette Izráel mint nemzet végső pusztulását és Jeruzsálem római csapatok általi lerombolását: 5Móz 28,49–50.” (*Pátriárkák és próféták*, A törvény megismerése c. fej.)

2 Hogyan jövedült ugyanerről a hatalomról Dániel próféta is?

Dn 7,7–23 ■ „Ezek után láttam éjszakai látásokban, és íme negyedik állat, rettenetes, iszonyú és rendkívül erős, nagy vasfogai voltak, falt, zúzott és a maradékot lábaival összetaposta, és ez különbözött mindazoktól az állatoktól, amelyek előtte voltak... Akkor bizonyosat kívántam tudni a negyedik állat felől, amely különbözött mindamazoktól, rendkívül rettenetes volt, vasfogai és érc körmei voltak, falt, zúzott, és a maradékot lábaival összetaposta... Így szólt: a negyedik állat negyedik ország lesz a földön, amely különb lesz minden országnál, és megeszi az egész földet, eltapossa és szétzúzza azt.”

Dn 8,23–24 ■ „Ezek országai után, amikor betelik a gonzság, támad egy kemény orcájú, ravaszságokhoz értő király. Annak nagy ereje lesz, noha nem a maga ereje által, csodálatosképpen pusztít, jó szerencsével halad és cselekszik, elpusztítja az erőseket és a szentek népét.”

A kemény orcájú megjelölést 5Móz 28,50-ból idézi Dániel könyve. A héber szövegben mindkét helyen ugyanaz a kifejezés (*az-pánim*) található. A *noha nem a maga ereje által* részlettel kapcsolatban lásd Jel 13,1–2, vö. Lk 4,5–6. Ugyanerről a hatalomról mondja 5Móz 28,48, hogy *vasigát vet az ószövetségi választott nép nyakára*. (Az ún. *kis szarv* Dániel könyve 8. fejezetében nemcsak a pogány Római Birodalmat jelképezi, hanem a középkori, pápai Rómát is. Az itt olvasható jellemzés mindkettőre vonatkozik.)

3 Mit cselekszik e hatalom Izráel országával?

5Móz 28,51–57 ■ „Felemészti a te barmod tenyészését és földednek gyümölcsét, mígnem kipusztulsz, nem hagy neked a gabonádból, borodból, olajodból, és a teheneid fajzásából, juhaid elléséből, mígnem kiveszt téged.

Megszáll téged minden városodban, míglén leomolnak a magas és erős kőfalaid, amelyekben bízol, minden földeden... Megeszed a te méhed gyümölcsét, fiaid és leányaid húsát... a megszállás és szorongattatás alatt, amellyel megszorongt téged a te ellenséged...

A közötted való finnyás és kedvére nevelkedett asszony (aki meg se próbálta talpát a földre bocsátani az elkényesedés és finnyáság miatt) irigy szemmel tekint az ő szeretett férjére, fiára, leányára. Az ő... gyermekei miatt, akiket megszül, mert megeshi ezeket titkon, mikor mindenből kifogy, a megszállás és szorongattatás alatt, amellyel megszorongt téged a te ellenséged a te városaidban.”

.....

.....

.....

„Mózes a prófétaság lelke által (...) érzékletesen ábrázolta a föld teljes pusztulását és a nép rettenetes szenvedését, amikor Titus majd évszázadokkal később ostromgyűrűbe zárja Jeruzsálemet.” (Ellen G. White: *Pátriárkák és próféták*, A törvény megismerése c. fejj.)

Josephus Flavius, a kortárs zsidó történétíró így ír a fenti prófécia beteljesedéséről i. sz. 70-ben, Jeruzsálem ostroma, kiéheztetése idején:

„Egy Mária nevű, előkelő származású és gazdag asszony, Eleázár leánya, a Jordánon túl fekvő Bethesza faluból a nagy tömeggel együtt menekült Jeruzsálembe, és ott szenvedte végig az ostromot. Vagyonát, amelyet Peraiából magával hozott Jeruzsálembe, a zsarnokok már régen elrabolták: megmaradt ékszereit és kevés élelmiszerét, amit fel tudott még hajszozni, a cinkosaik rabolták el, akik napról napra be-berontottak a házába. Emiatt az asszonyon irtózatos elkeseredés vett erőt, és már nemegyszer megpróbálta szidalmakkal és átkozódásokkal magára uszítani a rablókat, de mivel sem haragjában, sem szánalmában egyik sem volt hajlandó megölni, és (...) az éhség már a beleit és a csontja velejét égette, de az éhségnél is jobban izzott benne a harag, végső inségében a düh szavára hallgatott, fellázadt a természet ellen, felkapta csecsemő gyermekét, és így sikoltzott: »Szegény kisfiam, kinek tartogassalak ebben a háborúban, éhínségben és lázadásban? (...) Nos hát, légy nékem ételem, a zsarnokoknak bosszuló szellemük, az élőknek pedig rémmese, ami betetőzi a zsidók balsorsát!« Ezekkel a szavakkal megölte gyermekét, megsütötte, és felét megette. A másik felét letakarta, és félretette.

De a lázadók máris ott termettek, hogy azonnal megölik, ha nem mutatja meg, hogy mit sütött. Erre az asszony azt mondta, hogy jó darabot félretett nekik, levette a fedőt gyermeke maradványairól. Irtózat és borzalom fogta el a rablókat, és erre a látványra szinte kővé dermedtek. De Mária tovább folytatta: »Ez az én édes gyermekem, én tettem ezt. Egyetek belőle, én is

ettem. Ne legyetek gyengébbek egy asszonynál, érzékenyebbek egy anyánál! De ha istenfélők vagytok, és visszaborzadtok az én áldozatomtól, legalább az is nekem marad, amivel megkínálatalak.«” (A zsidó háború, Bp., Gondolat Kiadó, 1963, 419–420. o.)

4 Hogyan szól a prófécia arról, hogy – a bűnbánat és a megtérés elutasítása esetén – döbbenetes tragédiába fordul a nép sorsa?

5Móz 28,37–67 ■ „Iszonyattá, példabeszéddé és gúnná lesz minden népnél, amelyek közé elűz téged az Úr...

Kevesen maradtok meg, akik annak előtte oly sokan voltatok, mint az égnek csillagai, mivelhogy nem hallgattál az Úrnak, a te Istenednek szavára... És szétszór téged az Úr minden nép közé, a föld egyik végétől a föld másik végéig... De e nemzetek között sem pihensz meg, és nem lesz a te talpadnak nyugalma, mert rettegő szívet, epedő szemeket és sóvárgó lelket ad ott neked az Úr. A te életed kétséges lesz majd előtted, rettegni fogsz éjjel-nappal, és nem bízol életedben. Reggel azt mondod: Bárcsak este volna, este pedig azt mondod: Bárcsak reggel volna! – a te szíved rettegései miatt, amellyel rettegsz, és szemed látása miatt, amellyel látsz.”

.....

.....

.....

Megrázó kijelentések ezek az előre ismerő, de nem előre elrendelő Isten részéről. Jézus megrendülten sírt Jeruzsálem felett, amikor halála előtt néhány nappal bevonult a városba. Egyértelművé tette, hogy nem Isten akarata az, ami velük történni

fog: „Bárcsak megismerted volna te is, csak e te mostani napodon is, amik neked a te békességedre valók, de most elrejtettek a te szemeid elől. Mert jönnek reád napok, amikor a te ellenségeid körülötted palánkot építenek, körülvesznek téged, és mindenfelől megszorítanak téged. A földre tipornak téged és a te fiaidat tebenned, és nem hagynak benned követ kövön, mivel nem ismerted meg a te meglátogatásod idejét.” (Lk 19,41-44)

Ha az ember visszautasítja Isten minden kérést, elhárít magától minden kegyelmi lehetőséget, akkor Isten kénytelen sorsára hagyni. Szeretete tehetetlenné válik, már csak siratni tudja a tragédiába futó embert, illetve embereket. A Jézusra „Feszítsd meg!”-et kiáltó tömeg nem tudta, mit beszél, amikor kihívóan mondták: „Az ő vére rajtunk és a mi magzatainkon.” (Mt 27,25)

„Isten Fiának a vére állandó átokként ott volt gyermekeiken és gyermekeik gyermekein. (...) Borzalmas módon teljesedett ez a zsidó nép helyzetében, sok évszázadon át. »Szőlőtőről levágott száraz vesszőként« sodródtak az egész világon át.” (Ellen G. White: *Jézus élete*, Pilátus palotájának udvarán c. fej.)

5 Beteljesedett-e Izráel történetében az alábbi prófécia is?

5Móz 28,68 ■ „Visszavisz téged az Úr Egyiptomba hajókon, azon az úton, amelyről azt mondtam neked, hogy nem fogod azt többé meglátni! És áruljátok ott magatokat a ti ellenségeiteknek szolgálóakul és szolgálóleányokul, de nem lesz, aki megvegyen.”

.....

.....

.....

Zsidó írásmagyarázó által írt kommentár is megállapítja, hogy 5Móz 28,68 a zsidó-római háború végén teljesedett be a következőképpen: „A baj legmagasabb foka, hogy Isten visszavonja az 5Móz 17,16-ban említett tilalmat, s visszamehetnek Egyiptomba, lesüllyednek az egykori egyiptomi rabszolgaságba. Midőn a rómaiak elpusztították Jeruzsálemet, Titus és Hadrian a zsidók nagy tömegét rabszolgaságra vetette, és e rabszolgák közül sok jutott Egyiptomba. Egyiptomból elindult [egykor] »600 000 ember gyalog«, szabad harcosok fegyelmezett serege, és most visszaviszik őket rabszolgahajókban összezsúfolva. A rómaiaknak volt hajóhaduk a Földközi-tengeren: ez könnyebb és biztosabb út volt a foglyok szállítására, mint szárazföldön, a sivatagon keresztül. (...) Josephus elmondja, hogy midőn Jeruzsálem elpusztításakor a római csapatok megunták az öldöklést, 97 000 fiatalabb foglyot megkíméltek. A tizenhét éven felülieket a bányákba küldték vagy az arénában mint gladiátorok küzdöttek a vadállatokkal. A tizenhét éven aluliakat eladták rabszolgákkul. De a rabszolgapiacra olyan sok fogoly volt, hogy még olcsó áron sem akarta senki megvenni őket. Akik megmaradtak, azokat börtönbe vetették, ahol százával és ezrével haltak éhen.” (Joseph H. Hertz: *Mózes öt könyve és a Haftárák*, Akadémiai Kiadó, Budapest, 1984, az 5Móz 28,68-hoz fűzött megjegyzés)

6 Hogyan viszonyuljon a hívő keresztény Izráel tragédiájához?

Rm 9,1-4 ■ „Igazságot szólok Krisztusban, nem hazudok, lelkiismeretem velem együtt tesz bizonyosságot a Szent Lélek által, hogy nagy az én szomorúságom, és szüntelen való az én szívemnek fájdalma... az én atyámfiáiért, akik rokonaim test szerint, akik izraeliták.”

Rm 10,1-3 ■ „Atyámfiai, szívem szerint kívánom és Istentől könyörgöm az Izráel üdvösségét. Mert bizonyosságot teszek felőlük, hogy Isten iránt való buzgóság van ben-

nük, de nem megismerés szerint. Mert Isten igazságát nem ismerve, és az ő tulajdon igazságukat igyekezve érvényesíteni, Isten igazságának nem engedelmeskedtek.”

Rm 11,20–23 ■ „Hitetlenség miatt törettek le [ágakként az üdvösség olajfájáról], te pedig hit által állsz, fel ne fuvalkodj, hanem félj! Mert ha Isten a természet szerint való ágaknak nem kedvezett, majd neked sem kedvez. Tekintsd meg azért Isten kegyességét és keménységét: azok iránt, akik elestek, keménységét, irántad pedig a kegyességét, ha megmaradsz a kegyességben, különben te is kivágattatsz. Sőt azok is, ha meg nem maradnak a hitetlenségben, beoltatnak, mert Isten ismét beolthatja őket.”

Ap csel 10,34–35 ■ „Péter... mondta: Bizonyal látom, hogy Isten nem személyválogató, hanem minden nemzetben kedves öelötte, aki őt féli és igazságot cselekszik.”

.....

.....

Pál apostol viszonyulása példa számunkra. „Az ember” tragédiáját kell látnunk a Krisztus és tanításai elutasításában kitartó, saját téves hagyományaihoz ragaszkodó, a hit helyett a törvény saját erőből való, érdemszerző cselekvésében bizakodó zsidó nép tragédiájában. Nem szabad jobbnak, különbnek tekintenünk magunkat náluk. Nem szabad ítélkeznünk felettük, és a legkevésbé sem fogadhatjuk el a kollektív bűnösség teóriáját rájuk vonatkozóan. Isten országa képviselésének a küldetését végérvényesen elvesztette ugyan a zsidó nép, az egyének számára viszont tárva-nyitva áll az üdvösség kapuja.

Szívleljük meg a következő bizonyágtételeket:

„Vannak megtért zsidók, akik Isten választott követőinek soraiba lépnek, és Isten Izraeléhez számláltatnak ezekben az utolsó napokban. Ezáltal közülük sokan ismét beiktat-

tatnak Isten népe közé, az Úr áldása pedig gazdagon megnyugszik rajtuk. [Ily módon teljesedik a prófécia:] »Örüljetelek, pogányok az ő népével együtt.« (Rm 15,10)” (Ellen G. White: 87. kézirat, 1907.)

„Zsidók mindenütt vannak, el kell vinnünk hozzájuk az időszerű igazság világosságát. Sokan elfogadják. (...) Különösnek tűnik számomra, hogy oly kevesen tartják kötelességüknek, hogy a zsidó népért munkálkodjanak, akik szét-szórtnan élnek sok országban. (...) A zsidó nép szunyadó képességeinek fel kell ébredniük. Az ószövetségi Írás az Újszövetséggel összekapcsolva új teremtés hajnalának tűnik majd fel előttük. (...) Emlékezetük felébred, amikor felismerik Krisztust az Ószövetség lapjain. (...) A zsidó nép tagjai közül sokan hittel elfogadják Jézust Megváltójuknak. A megtért zsidóknak fontos részt kell vállalniuk a jövőre vonatkozó előkészületben, hogy fogadhassuk Krisztust, fejedelmünket.” (Ellen G. White: 87. kézirat, 1907; 47. levél, 1903)

Az e heti adomány a Nyitott Szemmel folyóiratot támogatja.

A szövetség megújítása

- Mi lesz az ország és a nép jövője, ha megtörik e szövetséget?
- Kegyelmes ígéret, ha igazán megtérnek hűtlenségükből

(29,1–30,14)

1 Milyen szövetségmegerősítési alkalomra került sor Mózes beszédeinek befejezésekor, az ígéret földje határán?

5Móz 29,1–13 ■ „Ezek annak a szövetségnek ígéi, amely felől megparancsolta az Úr Mózesnek, hogy kösse meg azt Izráel fiaival Moáb földjén, azon a szövetségen kívül, amelyet kötött velük a Hóreb. Előhívta Mózes az egész Izráelt, és mondta nekik: Ti láttátok mindazt, amit szemetek előtt cselekedett az Úr Egyiptom földjén a fáraóval, összes szolgájával és egész földjével... De nem adott nektek az Úr szívet, hogy jól értsetek, szemeket, hogy lássatok, és füleket, hogy halljatok, mind e mai napig. Mindamellet is vezértelek titeket a pusztában negyven esztendeig, nem koptak le a ti ruháitok rólatok, és a te sarud sem kopott le lábadról...

Tartsátok meg azért e szövetség ígéit, és a szerint cselekedjete, hogy szerencsések legyetek mindenben... Ti e napon mindnyájan az Úr előtt, a ti Istenetek előtt álltok,

a ti főembereitek..., Izráel minden férfia, a ti kicsinyeitek, feleségeitek és a te jövevényed, aki táborodban van..., hogy szövetségre lépjetek az Úrral, a ti Istenetekkel. És pedig az ő esküjével erősített kötésre, amelyet ma köt meg veled az Úr, a te Istened, hogy az ő népévé emeljen ma téged, Ő pedig legyen neked Istened, amiképpen szólt neked, és amiképpen megesküdte a te atyáidnak, Ábrahámnak, Izsáknak és Jákóbnak.”

.....

.....

.....

„A törvény nyilvános elismétlése után Mózes befejezte az Isten által kinyilatkoztatott törvények, rendelkezések és áldozati rendtartások összefoglalásának művét. A könyvet, amely mindezt tartalmazta, a léviták őrizetére bízta, és a frigyláda mellett helyezték el. Mindazonáltal a nagy vezető még mindig félt, hogy a nép elfordul Istentől.” (Ellen G. White: *Pátriárkák és próféták*, A törvény megismétlése c. fej.)

Ezért került sor a Hórebnél (vagy Sínai-hegynél) kötött szövetség megismétlésére, megkötésére az újabb nemzedékkel. Mózes úgy vezette be ezt, hogy megemlékezett Isten jeleiről, csodáiról, melyeket a kivonuláskor és a pusztai vándorlás során tapasztaltak. Arra is utalt, hogy a nép mindezek ellenére nem tanúsított hálát, nem értették meg Isten útjait.

A „nem adott nektek az Úr szívet” kifejezés úgy értendő, hogy Isten munkálkodott volna a szívükön, ha engedtek volna a Szentlélek késztetéseinek, azonban mivel ők ellene szegültek ennek, nem adott – mert nem adhatott – „látó szemet és halló fület” nekik. (Vö. Ezék 36,26, amely szintén úgy érten-

dő, hogy Isten új szívet tud adni abban az esetben, ha az ember „meghallja az ő szavát, és megnyitja az ajtót” – Jel 3,20.)

2 Hogyan mutatott rá Mózes – ihletett próféciaként – ezúttal is arra, hogy mi történik velük és országukkal, ha hálátlanul elfordulnak Istentől, és folytonos törvényszegés fogja jellemezni őket?

5Móz 29,22–26 ■ „Ezt fogja mondani a következő nemzedék, a ti fiaitok, akik utánaatok támadnak, és az idegen, aki messze földről jön el, ha látni fogják e földnek csapásait és nyomorúságait, amelyekkel megnyomorította azt az Úr... Azt fogják majd kérdezni mind a nemzetek: Miért cselekedett az Úr így ezzel a földdel?...

Ezt mondják majd: Azért, mert elhagyták az Úrnak, az ő atyáik Istenének szövetségét, amelyet akkor kötött velük, amikor kihozta őket Egyiptom földjéről, és elmentek, szolgáltak idegen isteneket, és imádtak olyan isteneket, akiket nem ismertek.”

.....

.....

.....

Megdöbbenő, hogy Izráel ennyi figyelmeztetést kapott előre, mégsem óvakodtak attól, hogy e súlyos jövendölések beteljesedjenek az életükben. Mindazonáltal nem tekinthetünk Izráel tévelygésére úgy, mintha mi különbek lennénk. Hiszen az advent-nép lelki hanyatlását is előre megjövendölte az Úr a laodiceai üzenet, avagy Jézus nagy profetikusan beszéde által (utalunk a hű és gonosz szolga példázatára, illetve a tíz szűz példázatára), mégis beteljesedtek e próféciák, noha mindez elkerülhető lett volna.

3 Milyen fontos kijelentéssel zárul Mózes beszédének ez a szakasza?

5Móz 29,29 ■ „A titkok az Úréi, a mi Istenünkéi, a kinyilatkoztatott dolgok pedig a miénk és a mi fiainké mindörökké, hogy e törvénynek minden igéjét beteljesítsük.”

.....

.....

„Helyénvaló alaposan tanulmányozni a Biblia tanításait, és kutatni Isten mélységeit, ha a Szentírásban fellelhetők. (...) Az ellenfél azonban megrontja az ember gondolkodásának kutató hajlamát. Büszkeség keveredik a Biblia igazságainak vizsgálatába. Az emberek úgy érzik, csődöt mondtak, mert képtelenek megfejteti a titkokat. Türelmetlenek, ha nem tudnak megfelelő magyarázattal szolgálni a Szentírás minden kijelentését illetően. Megalázónak tartanák elismerni, hogy nem értik az ihletett szavakat. (...)

A Biblia nehezen érthető részei nem vetnek árnyékot Isten bölcsességére. Nem okozzák senki vesztét, aki ha ezek a nehézségek nem lennének, megmenthető lenne. Az ilyen emberek akkor is találnának okot megbotlani, még Isten legfélreérthetlenebb kijelentéseiben is, ha nem lennének titkok a Bibliában, mert nincs lelki felfogásuk. (...)

Ha lehetséges volna, hogy teremtett lények eljussanak Istennek és teremtésének teljes megértésére, Isten nem lenne többé a legfelsőbb Lény. Emberek nem fejlődhetnének tovább, miután elérték a tudás és a képesség végső határát. Köszönjük meg Istennek, hogy ez nincs így. (...) Emberek végigtanulhatják és -kutathatják az örökkévalóságot, mégsem tudják kimeríteni Isten bölcsességének, jóságának és hatalmának kincseit.” (Ellen G. White: *Bizonyságtételek*, 5. köt., 701–703. o.)

„A legmagasabb értelem a kimerülésig gyötörheti magát az Isten természete felől való találgatásokkal, igyekezete azonban meddő marad. (...) Emberi ész nem foghatja fel Istent. Véges ember ne igyekezzék megmagyarázni Istent. Senki ne engedje meg magának, hogy találgatásokba bocsátkozzék Isten természete felől. Itt ékesszóló a csönd. A mindentudó Isten vitán felül áll. (...)

Oly tudatlanok vagyunk Isten felől, akár a kisgyermek, de kisgyermek módjára szerethetjük Őt és engedelmeskedhetünk Neki. Ahelyett, hogy természetét és előjogait találgatnánk, engedelmeskedjünk szavának. (...)

Kutatással nem tudja kiismerni az ember Istent. Senki se törekedjék vakmerő kézzel félrevonni a fátylat, amely eltakarja Isten dicsőségét. (...)

Isten könyörületét bizonyítja, hogy elrejtí hatalmát. (...) Halandó ész nem hatolhat a titokba, amelyben a Mindenható lakik és munkálkodik. Csak azt érthetjük meg belőle, amit jónak lát kijelenteni.

A józan észnek el kell ismernie a magánál felsőbbrendű tekintélyt. Szívünknek és értelmünknek meg kell hajolnia a nagy *Vagyok előtt*.” (Ellen G. White: *Bizonyságtételek*, VIII. köt., 279–285. o.)

Az idézett fontos igében az is benne foglaltatik, hogy a kinyilatkoztatott igazságok olyan hatalmas kutatási területet jelentenek, hogy egy nemzedék sem fogja maradéktalanul feltárni a benne foglaltakat. Marad kutató a fiak fiainak, azaz a további nemzedékeknek is.

Nem azért vannak titkok a Bibliában, mert Isten valamit el akarna rejtteni előlünk, hanem mert a felfogóképességünk korlátozott. Mindazonáltal ígéretet kaptunk, hogy Isten országában folyamatosan növekedni fogunk ismeretben, megértésben. Sok minden feltárul majd előttünk, ami itt még titok volt számunkra (lásd Jn 16,23; 1Kor 13,9–11; Jel 15,3–4).

4 Miképpen fog megnyilatkozni Isten kegyelme, irgalmassága a nép iránt jövőbeni történetük során, amelllett és annak ellenére is, hogy Ő gyűlöli a bűnt, és felháborítja Őt az ember hálátlan, oktalan viselkedése?

5Móz 30,1-4 ■ „Ha majd elkövetkeznek rád mindezek – az áldás és az átok, amelyet elődbe adtam neked – és szívedre veszed azt ama nemzetek között, akik közé oda taszított téged az Úr, a te Istened, és megtérsz az Úrhoz, a te Istenedhez, hallgatsz az ő szavára mind aszerint, amint én parancsolom neked e napon, te és a te fiaid teljes szívedből és teljes lelkedből, akkor visszahozza az Úr, a te Istened a te foglyaidat. Könyörül rajtad, és visszahoz, összegyűjt majd téged minden nép közül, akik közé szétosztott téged az Úr, a te Istened. Ha az ég szélére volnál is taszítva, onnét is összegyűjt téged az Úr, a te Istened, és onnét is felvesz téged.”

.....

.....

.....

Ilyen irgalmasan cselekedett Isten a babiloni fogságba hurcolt júdeabeliekkel, akik Círus rendelete nyomán – amely véget vetett a hetvenéves babiloni fogságnak – visszatérhettek szülőhazájukba. Hetven év nagy idő, Isten kegyelme nélkül nem történhetett volna meg a hívő maradék összegyülekezése és visszatelepődése korábbi, lerombolt országukba.

Az Úr szándéka az – Jézus elvetése ellenére is, azóta is –, hogy mentse, összegyűjtse azokat az izraelitákat, akik hajlandók meghallani a Szentlélek szívükhöz szóló bizonyágtételét, elfogadják Jézust Megváltójuknak, és helyesen értékelik népük történelmét.

De örökölte ezt az ígéretet a lelki Izráel is. Isten újszövetségi népe is „szétszóródott” ugyanis az elmúlt évszázadok során, a különböző tévelygések, irányzatok, felekezetek kialakulása nyomán. Jézus újszövetségi népére is alkalmazta ezt az ígéretet alábbi kijelentésével: „Más juhaim is vannak nekem, melyek nem ebből az akolból valók, azokat is elő kell hoznom, és hallgatnak majd az én szómra, lesz egy nyáj, és egy pásztor.” (Jn 10,16) Éppen a mi korunkban, a végidőben fog teljesedni Jézusnak ez az ígérete. Meglepődünk majd, hogy milyen sok gyermekét fogja egybegyűjteni Isten a késői eső kiárasztása nyomán.

(Ajánlott olvasmány: Ellen G. White: *A nagy küzdelem/Korszakok nyomában*, Az utolsó intő üzenet c. fejt.)

5 Hogyan értik félre – izraeliták és keresztények is – az előző ígéret folytatását? Hogyan értelmezhető helyesen?

5Móz 30,5-10 ■ „Elhoz téged az Úr, a te Istened a földre, amelyet bírtak a te atyáid, bírni fogod azt, és jól tesz veled, inkább megsokasít téged, mint a te atyáidat. Körülmetéli az Úr, a te Istened a te szívedet, és a te magodnak szívét, hogy szeresd az Urat, a te Istenedet teljes szívedből és teljes lelkedből, hogy élj... Bővelkedővé tesz téged az Úr, a te Istened kezéd minden munkájában... Ha hallgatsz az Úrnak, a te Istenednek szavára, megtartván az ő parancsolatait és rendeléseit, amelyek meg vannak írva e törvénykönyvben, és ha teljes szívedből és teljes lelkedből megtérsz az Úrhoz, a te Istenedhez.”

.....

.....

.....

Többen úgy értelmezik ezt az ígéretet, hogy Isten helyreállítja a testi Izráelt az eredetileg nekik adott területen. Figyelman kívül hagyják azonban, hogy ez az igeszakasz úgy végződik, hogy Isten újból megerősíti az ígéret feltételes voltát: lásd a 10. verset. Mintha csak ezt mondaná Isten: Így lesz, ha hallgattok szavamra, és teljes szívetekből megtértetek. Jézus elutasításával azonban megpecsételődött az, hogy az izraeliták mint nép, mint nemzet nem teljesítették be ezt a feltételt. Ennek nyomán testi leszármazás szerinti nemzetként való kiválasztottságuk végérvényesen megszűnt, a nekik szóló ígéreteket pedig az új választott nép, a hívő Krisztus-követők egyháza örökölte. Jézus egyértelművé tette ezt alábbi kijelentésével: „Elvéteitek tőletek Isten országa, és átadatik oly népnek, amely megtermi annak gyümölcsét.” (Mt 21,43 vö. 1Pt 1,1; 2,9–10)

„Olyanokra lettem figyelmes, akik abban a tévedésben vannak, hogy nekik a régi Jeruzsálembe kell menniük, és ott feladat vár rájuk, mielőtt az Úr eljön. Az ilyen felfogás arra alkalmas, hogy elterelje a figyelmet Isten jelenkori művéről. (...) A régi Jeruzsálem sohasem épül fel többé.” (Ellen G. White: *Tapasztalatok és látomások*, Az egybegyűjtés ideje c. fej.)

6 Miben áll a mindenkori választott nép nagy kiváltsága? Van-e mentségünk, ha nem teljesítjük a szövetség ígéit, Isten parancsolatait?

5Móz 30,11–14 ■ „Mert e parancsolat, amelyet én e mai napon parancsolok neked, nem megfoghatatlan előtted, sem távol nincs tőled. Nem a mennyben van, hogy azt mondanád: Kicsoda hág fel értünk a mennybe, hogy elhozza azt nekünk, és hallassa azt velünk, hogy teljesítsük azt? Sem a tengeren túl nincsen az, hogy azt mondanád: Kicsoda megy át értünk a tengeren, hogy elhozza azt

nekünk és hallassa azt velünk, hogy teljesítsük azt? Sőt felette közel van hozzád ez ige, a te szádban és szívedben van, hogy teljesítsed azt.”

.....

.....

.....

Nem tudjuk felmérni, mekkora kegyelem Istentől, hogy megtalálta annak a módját, hogy az Ő magas gondolatait érthető módon eljuttassa hozzánk. Jel 1,1–3 felvázolja azt az „élő kinyilatkoztatás-láncot”, amelyen keresztül beszéde eljut hozzánk. De még az emberi szóval hangzó prófétai tanúságtételen túl is tovább építette az Úr az utat hozzánk. A prófétai lelki ajándék mellett a tanítás lelki ajándékát is adta, hogy az írott prófétai beszéd tartalmát ezáltal feltárja és megelevenítse időszerű üzeneteként (1Kor 12,28 vö. Kol 4,3–4). De még ezen túl is gondoskodott Isten arról, hogy beszéde – a Szentlélek által – eljusson egészen az egyes emberek szívéig. Jelenések könyvében mind a hét gyülekezeti levél így végződik: „Akinek van füle, hallja meg, mit mond a Lélek a gyülekezeteknek.” (Jel 2,7 stb.)

Minden segítséget és késztetést megkaptunk és megkapunk tehát ahhoz, hogy teljesítsük az élet ígét, megtartsuk Isten parancsolatait, javunkra, boldogságunkra szolgál és az örök élet elnyerését teszi lehetővé számunkra.

Az e heti adomány az eleki szociális otthon munkáját támogatja.

Mózes utolsó kérései és bátorítása – Isten utasítása az Izráel fiainak megtanítandó énekre vonatkozóan (30,15–31,30)

I Milyen megrendítő kéréssel zárta le Mózes a búcsúbeszédeit? Milyen választási lehetőséget tárt Izráel elé, ami ránk vonatkozóan is érvényes? Milyen indítékból tartsa meg a nép és mi is ma Isten parancsolatait?

5Móz 30,15–20 ■ „Lám, elődbe adtam ma neked az életet és a jót: a halált és a gonoszt. Ezért parancsolom neked ma, hogy szeresd az Urat, a te Istenedet, hogy járj az ő útjain, és tartsd meg az ő parancsolatait, rendeléseit és végzéseit, hogy élj és szaporodj, és megáldjon téged az Úr, a te Istened a földön, amelyre bemégy, hogy bírjad azt.

Ha pedig elfordul a te szíved, és nem hallgatsz meg, sőt elhajolsz és idegen isteneket imádsz, és azoknak szolgálsz, tudtotokra adom ma nektek, hogy bizony elvesztek: nem éltek sok ideig azon a földön, amelyre a Jordánon átkelvén, bemégy, hogy bírjad azt. Bizonyosságul hívom ellenetek ma a mennyet és a földet, hogy az életet és a halált adtam elétek, az áldást és az átkot, válaszd azért az életet, hogy élhess mind te, mind a te magod!

Szeresd az Urat, a te Istenedet, és hallgass az ő szavára, ragaszkodj hozzá, mert ő a te életed és a te életed hosszúsága, hogy lakozz azon a földön, amely felől megesküdt

az Úr a te atyáidnak, Ábrahámnak, Izsáknak és Jákóbnak, hogy nekik adja azt.”

.....

.....

„Beszéde záró mondataiban Mózes ismét emlékezteti a gyülekezetet az elkötelezettség fontosságára. Ahogy már korábban is tette (27,11–13; 28,1–2.15), szembesíti őket a két ellentétes alternatívával: »eléd adtam (...) az életet és a jót, de a halált és a rosszat is. Ezért (...) tartsd meg parancsolatait (...), és akkor élni (...) fogsz. De ha elfordul a szíved (...), menthetetlenül elvesztek.« Ezekkel a tanításokkal Mózes nem rideg és távolságtartó törvényeskedésre bátorítja hallgatóságát. (...) A szövetség alaphangja a gyöngéd hívogatás. Az Úr arra vágyik, hogy népe „válassza az életet”. Nem közömbös neki a nép végső döntése. A szenvedélyes kérés nyelvezetével tárja föl előttük a megszámlálhatatlan áldást, amely rájuk vár, ha teljesen az Úrnak szentelik magukat. Akik mellette döntenek, azok azt bizonyítják, hogy Ő az élő Isten, aki az Őt szeretőknak életet és biztonságot ad.” (Raymond Brown: *Mózes ötödik könyve*, Nemcsak kenyérrel él az ember, Harmat Kiadó, Budapest, 2005, 300–301. o.)

2 Hogyan buzdította ezután Mózes a népet és Józsuét, hogy hitbeli bátorsággal vigyék véghez a honfoglalást?

5Móz 31,2–8 ■ „Mondta pedig nekik: Százhusz esztendő vagyok ma, nem járhatok többé ki és be: az Úr pedig azt mondta nekem: Nem mégy át ezen a Jordánon... Legyetek erősek és bátrak, ne féljete és ne rettegjete tőlük, mert az Úr, a te Istened maga megy veled; nem marad el tőled, sem el nem hagy téged. Szólította azért Mózes Józsuét, és mondta neki az egész Izráel szemei előtt: Légy erős és

bátor, mert te mégy be e néppel a földre, amely felől megesküdt az Úr az ő atyáiknak, hogy nekik adja, és te osztod el azt nekik örökségül. Az Úr, ő az, aki előtted megy, ő lesz teveled; el nem marad tőled, sem el nem hagy téged: ne félj és ne rettegj!”

.....

.....

„Az Úr kijelentette, hogy Mózes nem viheti be Izráel gyülekezetét az ígéret földjére, és szolgájának buzgó könyörgése sem változtathatott ítéletén. Mózes tudta, hogy meg kell halnia, ám egy pillanatra sem szűnt meg gondoskodni Izráelről. Hűségesen igyekezett előkészíteni a gyülekezetet a megígért örökség elfoglalására. Az Úr parancsára a szent sátorhoz vezette Józsuét, miközben feltűnt a dicsőség felhője és megállt a bejárat felett. A nép vezetését itt ünneplésen Józsuéra ruházták. Mózes mint Izráel vezetője befejezte a munkáját. Mégis, a népéről való gondoskodásban teljesen megfedkezett magáról. Az egybegyűlt tömeg előtt Isten nevében a szent szeretet következő szavait intézte utódjához: »Légy erős és bátor, mert te viszed be Izráel fiait arra a földre, amely felől megesküdtem nekik; és én veled leszek.« (5Móz 31,23) (...)

Bátor, határozott, kitartó, gyors, megvesztegethetetlen, a rábízottakról való gondoskodásban önző érdekektől mentes, és mindenekelőtt Istenbe vetett élő hittel teljes – ilyen volt annak a férfinak a jelleme, akit Isten kiválasztott, hogy Izráel seregeit az ígéret földjének elfoglalásában irányítsa. A pusztai tartózkodás idején kormányzóként tevékenykedett Mózes mellett, és nyugodt, kitartó hűséggel, a mások ingadozásakor tanúsított állhatatosságával, amellyel a veszélyek közepette is határozottan az igazság mellett állt, már akkor bizonyosságát adta, hogy méltó utóda lesz

Mózesnek, mielőtt még Isten szava elhívta volna erre a szolgálatra.

Józsue szorongással és önmaga iránti bizalmatlansággal tekintett az előtte álló feladatra. De Isten biztatása eloszlatta félelmeit. »Amiképpen vele voltam Mózesrel, azonképpen teveled is veled leszek, el nem hagylak téged, sem el nem maradok tőled. (...) Te teszed majd a népet a föld örökösévé, amely felől megesküdtem az ő atyáiknak, hogy nekik adom azt.« »Minden helyet, amelyet talpatok érint, nektek adtam, amiképpen szóltam Mózesnek.« A Libanon távoli magaslataitól a nagy tenger fövényéig, keleten pedig az Eufrátesz partjáig – minden nekik adatott.

Az ígérethez ezt a parancsot kapta: »Csak légy bátor és igen erős, hogy vigyázz, és mindent ama törvény szerint cselekedj, amelyet Mózes, az én szolgám szabott elődbe.« Az Úr utasítása így hangzott: »El ne távozzék e törvénynek könyve a te szádtól, hanem gondolkodjál arról éjjel és nappal, mert akkor leszel jó szerencsés a te útjaidon és akkor boldogulsz!«” (Ellen G. White: *Pátriárkák és próféták*, Mózes halála; Átkelés a Jordánon c. fej.)

3 Milyen rendelkezéssel adta át ezután Mózes a lévitáknak az általa írt törvénykönyvet, hogy őrizzék a szövetség ládájában, és gondoskodjanak megismertetéséről, tanításáról a nép számára?

5Móz 31,9-13 ■ „Megírta Mózes e törvényt, és adta azt a papoknak, a Lévi fiainak, akik hordozzák az Úr szövetségének ládáját, és Izráel minden vénjének. Megparancsolta nekik Mózes, mondván: A hetedik esztendő végén, az elengedés esztendejének idejében, a sátorok ünnepén, amikor eljön egész Izráel, hogy megjelenjék az Úr előtt, a te Istened előtt azon a helyen, amelyet kiválaszt: ol-

vasd fel e törvényt az egész Izráel előtt fülük hallására. Gyűjtsd egybe a népet, a férfiakat, az asszonyokat, a kicsinyeket és a te jövevényedet, aki a te kapuidon belül van, hogy hallják és tanuljanak, és féljék az Urat, a ti Isteneidet, és tartsák meg és teljesítsék e törvénynek minden igéjét. Az ő fiaik is, akik nem tudják [még], hallják és tanulják meg, hogy az Urat, a ti Isteneteket kell félni mindaddig, amíg éltek azon a földön, amelyre átkeltek a Jordánon, hogy bírjátok azt.”

.....

.....

.....

„Miután Mózes befejezte a Tóra leírását, átadja a papoknak és a véneknek, a nemzet vallási és világi fejeinek, és lelkükre köti, hogy olvassák fel időnként az összegyülekezett népnek. A vallás a zsidóknál nemcsak a papság ügye volt, akik igazságait a politikai vezetőknek csak egy kis, meghitt körével voltak kötelesek közölni. A papok csak a Tóra őrzői és tanítói voltak, a benne foglalt vallásos igazság az egész népnek örök időkig tartó birtoka volt. Ez a parancsolat is a Mózes által alapított szellemi demokrácia mellett tanúsodik. A Tóra Jákób gyülekezetének öröksége.” (Joseph H. Hertz: *Zsidó Biblia. Mózes öt könyve magyarázatokkal. Deuteronomium*, Chábád Lubavics Zsidó Nevelési és Oktatási Egyesület, Budapest, 1996, 381–384. o.)

Vajon még – családonként és gyülekezetenként – hűségesen teljesítjük-e ezt a rendelkezést, hogy gyermekeink „hallják és tanulják meg Istent félni”? A mai élettempó túlterhel minket feladatokkal, elvárásokkal, és ezek mellett könnyen háttérbe szorul ez a legszentebb, legfontosabb kötelesség. Közösségként és gyülekezetenként is sok mulasztásunk és javítanivalónk van ezen a téren.

4 Mire utasította Isten ezután Mózeset és Józsuét? Milyen kijelentések hangoztak el Isten részéről ezen az ünnepélyes alkalmon?

5Móz 31,16–23 ■ „Mondta az Úr Mózesnek: Íme te elalszol a te atyáiddal, és ez a nép felkel, idegen istenek után [jár és] paráználkodik azon a földön, amelyre bemegy, hogy [lakozzék] azon; elhagy engem, és felbontja az én szövetséget, amelyet én övele kötöttem. De felgerjed az én haragom őellene azon a napon, elhagyom őt, és elrejttem az én orcámat előle, hogy megemésztessek. Amikor utoléri a sok baj és nyomorúság, mondani fogja azon a napon: Avagy nem azért értek-e engem ezek a bajok, hogy nincsen az én Istenem énközöttem? Én pedig valóban elrejttem az én orcámat azon a napon az ő minden gonoszsága miatt, amelyet cselekedett, mivelhogy más istenekhez fordult...

Azután parancsolt [az Úr] Józsuének, a Nún fiának, és mondta: Légy erős és bátor, mert te viszed be Izráel fiait arra a földre, amely felől megesküdtem nekik; és én veled leszek.”

.....

.....

.....

„Miután Mózes egész életén át a népet szolgálta, szomorú hírt kellett hallania az Úrtól: (...) Ez a nép pedig paráználkodik kezd annak a földnek idegen isteneivel, amelyre most bemegy. Annak ellenére, hogy Mózes már többször is figyelmeztette őket a bálványimádás veszélyeire és arra, hogy engedelmességedjenek a szövetség rendelkezéseinek, az Úr tudta, hogy megadják magukat a kísértésnek. Árulásuk miatt Isten harag-

jában (vö. 29,19.23) elrejtí arcát (jelenlétét) előlük. Ennek az lesz az eredménye, hogy sok baj és nyomorúság szakad majd a népre, és nem találnak menekvést (31,17–18). Mindazonáltal még lázadásukban is találkozni fognak Isten kegyelmével. Abban az énekben, amelyre Mózes fogja megtanítani őket, megtalálják ítéletük okát és a megtérés útját (19–22. vers). Az ének a hitszegés büntetésének bekövetkezésére is figyelmeztetni fogja őket. Isten teljesen tudatában van az emberi szív hajlamosságának arra, hogy eltérjen tőle: ismertem szándékát, amelyet már most készít. A megjövendőlt lázadás ellenére az Úr hivatalosan megbízta Józsuét (»Légy erős és bátor«; vö. 7. vers; Józs 1,6.8), és biztosította a sikerről azzal az ígérettel, hogy Én veled leszek.” (Jack S. Deere: Mózes ötödik könyve, in *A Biblia ismerete* kommentársorozat, I. köt. 1Mózes–5Mózes, Keresztyén Ismeretterjesztő Alapítvány, Budapest, 1998, 455. o.)

Bámulatra méltó Isten előre ismerése, amely az idézett igékben kifejezésre jut. Mennyire beteljesedett, hogy „nem éltek sokáig azon a földön”, amit az Úr adott nekik.

A mai vallásos zsidóság sajnos nem érti, nem látja be, hogy Isten előre megmondott szava teljesedett országuk elvesztésében. Nem látják be, hogy ma már nem kiválasztottságuk alapján övék az egykori ígéret földje. Nem látják a súlyos törést népük történetében.

Az ellenük a második világháború során elkövetett borzalmas bűn nyomán méltányos volt lehetőséget biztosítani nekik (az ENSZ részéről) arra, hogy legyen egy saját otthonuk. Annak kiterjesztése azonban fegyverrel akkora területre, amely a királyság fénykorában az övék volt, az ószövetségi Szentírással sem igazolható.

Bámulatos a teremtő Isten előre ismerése, azonban még csodálatra méltóbb a kegyelme, hogy mindezek ellenére nyitva a kegyelem ajtaja a megtérők számára, és mindannyiunkat fáradhatatlanul biztat, bátorít arra, hogy válasszuk az életet a halál helyett.

5 Milyen profetikus ének feljegyzésére adott utasítást Isten, amire meg kell tanítani a népet? Miképpen bizonyosága ez az ének számunkra is annak, hogy Isten előre ismeri az egyes emberek, de akár egy egész nép, illetve népek gondolkodását is?

5Móz 31,19–22 ■ „Most pedig írjátok fel magatoknak ez éneket, és tanítsd meg arra Izráel fiait, adjad azt szájukba, hogy legyen nekem ez ének bizonyoságnak Izráel fiai ellen. Mert beviszem őt arra a földre, amely felől megesküdtem az ő atyáinak, a tejjel és mézzel folyó földre, és eszik, jólakik és meghízik, azután pedig más istenekhez fordul, és azoknak szolgál, meggyaláz engem, és felbontja az én szövetségemet.

Amikor pedig utoléri őt a sok baj és nyomorúság: akkor szóljon ez az ének előtte bizonyoságképpen (mert nem megy feledésbe az ő maradékának szájából), mert tudom az ő gondolatát, amely szerint cselekszik már most is, minekelőtte bevinném őt arra a földre, amely felől megesküdtem. Megírta azért Mózes ezt az éneket azon a napon, és megtanította arra Izráel fiait.”

Ezék 11,5 ■ „...ami lelketekben készül, én tudom.”

„A nagy vezető szent költeménybe foglalta ezeket az igazságokat, hogy minél mélyebben véshesse azokat népe szívébe. Éneke nem csupán történelmi, hanem látnoki, prófétai ének is volt. Előszámlálta Isten csodálatos tetteit, szeretetét és kegyelmét népe iránt a múltban, és bemutatta a jövő nagy eseményeit, a hűségesek végső győzelmét

Krisztus dicsőséges második eljövetelekor. Megparancsolta a népnek, hogy ezt a történelmet jól vésse emlékezetébe, és tanítsa meg rá fiait és fiainak fiait is. Énekelje ezt az énekét Izráel egész gyülekezete, ha istentiszteletre gyűlnek össze, énekelje a nép mindennapi munkája közben. Különösen a szülők kötelessége gyermekeik fogékony lelkébe plántálni, hogy soha el ne felejtsek.

Mivel az izraeliták bizonyos tekintetben Isten törvényének őrzői kellett volna hogy legyenek, különösen nagy jelentősége volt, hogy annak szentségét és az iránta való engedelmesség fontosságát emlékezetükbe, sőt gyermekeik és unokáik emlékezetébe véssék.” (Ellen G. White: *Pátriárkák és próféták*, A törvény megisméltése c. fej.)

„Ennek az éneknek a nagy része nem dicsőítés, hanem szomorú leleplezés, amely az elkövetkező generációkat az emberi bűn és engedetlenség szörnyű pusztítására és félelmetes következményeire emlékezteti. Tanító ének, amelyet a gyermekek megtanulhatnak szüleiktől, és amely előre figyelmezteti őket a hűtlenség és a bálványimádás halálos veszedelmére.” (Raymond Brown: *Mózes ötödik könyve*, i. m., 309. o.)

Mi mennyire gondoskodunk arról, hogy gyermekeink megismerjék Istennel szerzett tapasztalatainkat, sőt nemcsak a mieinket, hanem hitbéli elődeinkét is? Mennyire szükséges volna hogy az Isten által indított adventmozgalom történetét is megismerjük olyan reálsan és olyan hitbéli nézőpontból, ahogyan az ószövetségi nép történelmét élénk tárja az Úr! Mennyire fontos lenne, hogy fiataljaink, gyermekeink is értsék, tudják ezeket!

6 Milyen szavak kíséretében utasította Mózes a lévítákat, hogy gyűjtsék hozzá Izráel véneit és elöljáróit, hogy megismertesse velük a profetikus énekét, amire Isten tanította?

5Móz 31,24–30 ■ „Amikor pedig teljesen és mindvégig beírta Mózes e törvény ígét könyvbe, parancsolt Mózes a lévitáknak, akik hordozták az Úr szövetségének ládáját: Vegyétek e törvénykönyvet, és tegyétek ezt az Úrnak, a ti Isteneteknek szövetségládája oldalához, és legyen ott ellened bizonyágul. Mert én ismerem a te pártos voltodat, és kemény nyakadat. Íme most is, holott még közte-tek élek, pártot ütöttetek az Úr ellen, mennyivel inkább halálom után? Gyűjtsétek énhozzám a ti törzseiteknek minden vénjét és a ti előljáróitokat, hadd mondjam el ez ígéket az ő füleik hallására, és hadd hívjam bizonyágul ellenük a mennyet és a földet. Mert tudom, hogy halálom után mind inkább-inkább megromoltok és eltértek az útról, amelyet parancsoltam nektek, és utolér majd titeket a veszedelem a későbbi időben, mivelhogy gonoszt cselekedtek az Úr szemei előtt, bosszantván őt kezeitek csinálmányával. Azután elmondta Mózes Izráel egész gyülekezetének füle hallására ez ének ígét, mindvégig.”

.....

.....

.....

„Az egész nép összegyülekezett Mózes előtt, és ő felolvasta előttük történelmük eseményeit, amelyet leírt. Felolvasta előttük Isten ígéreteit is, ha engedelmeskednek, és az átkokat, amelyek rájuk szállnak, ha nem engedelmeskednek.

Mózes közölte velük, hogy az Úr többször ki akarta irtani őket, de ő olyan komolyan esedezett értük, hogy kegyelmesen megkímélte őket. Emlékeztette azokra a csodákra, amelyeket az Úr tett a fáraóval és egész Egyiptommal. Így szólt hozzájuk: »Saját szemeitekkel láttátok az Úrnak minden nagy cselekedede-

tét, amelyeket cselekedett. Tartsátok meg azért mind a parancsolatokat, amelyeket én ma parancsolok nektek, hogy megerősödjete, bemenjete és bírjátok a földet, amelyre átmentek, hogy bírjátok azt.« (5Móz 11,7-8)

Mózes különösen arra figyelmeztette Izráel gyermekeit, hogy bálványimádásba ne süllyedjenek. Komolyan felszólította őket, hogy engedelmeskedjenek Isten parancsolatainak. Ha engedelmeskednek, szeretik az Urat, és osztatlan szeretettel szolgálnak Őneki, akkor esőt fog adni nekik idejében, növényzetüket virágzóvá teszi, és megszorítja barmaikat. Különleges és magasztos kiváltságokat élveznek majd, és győzhetnek ellenségeik felett.

Mózes komoly, lenyűgöző módon oktatta Izráel gyermekeit. Tudta, ez az utolsó alkalom, hogy felhívást intézzen hozzájuk. Ekkor befejezte azon törvények, rendeletek és végzések megírását egy könyvtekercsbe, amelyet Isten adott neki, a különféle szabályok megírását is, amelyek az áldozási szertartásra vonatkoztak. A könyvtekercset a szent tisztséget betöltő férfiak kezébe helyezte, és megkérte őket, őrizzék meg azokat, és tegyék a frigláda mellé. (...) Mózes a néphez intézett tanítását a legerőteljesebb profétai felhívással fejezte be.” (Ellen G. White: *A megváltás története*, Mózes halála c. fej.)

Milyen lelki teher lehetett Mózesnek megérteni a profetikus ének üzenetét, milyen fájdalom lehetett kimondani: „Tudom, hogy halálom után mind inkább és inkább megromoltok, és letértek az útról!” Megtanulta azonban Isten bölcsességére és kegyelmére bízni „kemény nyakú” népe sorsát. Csakis ezért nem roppant össze a jövőről szóló kinyilatkoztatás súlya alatt.

Az e heti adomány az irodalmi alapot támogatja.

A profetikus ének és Mózes halála (32–34. FEJEZET)

Mózes éneke profetikus költeményben mutatja be a testi és lelki Izráel, valamint Isten kapcsolatát a földi történelem keretei között. Feltárul belőle Isten nagy szeretete, de büngyűlölete is. Egyfelől sokszor kell megfeddenie a népet lázadásai miatt, másfelől viszont táplálja, védi és oltalmazza őket. Mennyire pontosan teljesedtek ennek az éneknek a profetikus kijelentései!

„Hogy mélyebben véshesse népe elméjébe ezeket az igazságokat, Mózes szent költeménybe foglalta őket. Ez az ének nem csupán történelmi visszatekintés, hanem profetikus előretekintés is. Elismételte, milyen csodálatosan bánt népével Isten a múltban, és előrevetítette a jövő nagy eseményeit, a hívek végső győzelmét, amikor Krisztus másodszor jön el, hatalommal és dicsőséggel. Mózes megparancsolta az izraelitáknak, hogy vessék jól emlékezetükbe az e költeményben foglalt történetet, s tanítsák meg rá fiaikat és fiaik fiait, hogy soha el ne felejtsek.” (Ellen G. White: *Pátriárkák és próféták*, A törvény megismérlése c. fej.).

1 Hogyan mutatják be Istent a profetikus ének bevezető sorai?

5Móz 32,4 ■ „Köszikla! Cselekedete tökéletes, mert minden útja igazság! Hűséges Isten és nem csalárd, igaz és egyenes ő!”

Csak a Szentlélek ihletésére lehet ennyire tömören, de mégis ilyen sokoldalúan leírni annak az Istennek a jellemvonásait, akit Mózes oly sok éven keresztül szolgált. A kősziklahasonlatot visszatérően ismétli az ének, nyolcszor is említi. Ezt a jelképet a Biblia következetesen Krisztusra alkalmazza (lásd pl. 1Kor 10,4 stb.). Így már ebben az énekben feltűnhet számunkra, hogy az Izráelt hordozó Úr valójában a Megváltó Jézus Krisztus volt.

„Évszázadokkal Krisztus adventje előtt Mózes úgy mutatott Őrá mint Izráel üdvösségének kősziklájára (5Móz 32,15). A zsolttáros így énekelt róla: »Ó, Uram, kősziklám és Megváltóm...« (Zsolt 19,15) »Az Úr, az én kősziklám.« (Zsolt 92,16) »Az Úr az én kősziklám, várom és szabadítóm, az én Istenem, az én kősziklám, Őbenne bízom.« (Zsolt 18,3) »Kicsoda kőszikla, a mi Istenünkön kívül?« (Zsolt 18,32)” (Ellen G. White: *Pátriárkák és próféták*, A megütött kőszikla c. fej.)

Felismerjük-e a názáreti Jézust az Egyiptomból kivonuló népet vezető Isten jellemvonásaiban, ahogyan Izráelt hordozta negyven éven keresztül? Kirajzolódik-e számunkra személyiségük azonossága?

2 Milyen volt Izráel népe magatartása mindeddig Isten iránt ez ének tanúsága szerint, annak ellenére, hogy Ő nagy kiváltságban részesítette őket, és különleges gondja volt rájuk?

5Móz 32,5-11 ■ „Gonoszak voltak hozzá, nem fiai, a maguk gyalázata; romlott és elvetemült nemzedék. Így fizettek-e az Úrnak: balga és értelmetlen nép?! Nem atyád-e ő, aki teremtett? Ő alkotott és erősített meg. Emlékezzél meg az ősidőkről; gondoljátok el annyi nemzedék éveit! Kérdezd meg atyádat, és megjelenti neked, a te véneidet,

és megmondják neked! Amikor a Felséges örökséget osztott a népeknek; amikor szétválasztotta az ember fiait: megszabta a népek határait, Izráel fiainak száma szerint, mert az Úrnak része az ő népe, Jákób neki sorssal jutott öröksége. Pusztta földön találta vala őt, zordon, sivatag vadonban; körülvette őt, gondja volt reá, őrizte, mint a szeme fényét; mint a fészken felrebbenő sas, fiai felett lebeg, kiterjeszti felettük szárnyait, felveszi őket, [és] tollain emeli őket.”

.....

.....

.....

Milyen fájdalmat élhet át egy szülő, aki felneveli gyermekét, gondját viseli, „szárnyával oltalmazza”, de az szembefordul vele és ellenségévé válik! Nehezen értjük, hogy olyan nyilvánvaló tapasztalatok után, mint a tíz csapás, a szabadulás Egyiptomból, a Vörös-tenger kettéválása, a vízfakasztás a sziklából, a mannahulás stb. hogyan lázadhatott fel újra és újra a nép Szabadítója ellen.

„A héberek nem voltak hajlandók engedelmeskedni az Úr utasításainak, nem fogadták el korlátozásait. Nyugtalanok voltak, ha feddést kellett elviselniük, nem akarták elfogadni a dorgálásokat. Ez volt az oka Mózes elleni zúgó-lódásaiknak. Ha szabadon mindig azt tehették volna, ami nekik tetszik, akkor kevesebbet morogtak volna vezetőjük ellen. Az egyház egész története folyamán ezzel a lelkülettel találkoztak Isten szolgálói.” (Ellen G. White: *Patriárkák és próféták*, Kóré lázadása c. fej.)

A zsidó nép lázadásainak célpontja Mózes volt. Isten ellen nem mertek volna nyíltan lázadni, de az ember által közvetített

rendelések és korlátozások ellen igen. A közvetítőt, Mózeszt és Áront tették felelőssé. Meggyőzték magukat arról, hogy az Úr valójában az ő oldalukon áll.

„Kóré bizonyára nem követte volna azt az életutat, amelyet követett, ha tudta volna, hogy mindazok az utasítások és megróvások, amelyeket Izráellel közöltek, magától Istentől származtak. Ezt azonban tudhatta volna. Isten meggyőző bizonyítékát adta annak, hogy maga volt Izráel vezetője. Kóré és társai azonban elvetették a világosságot, míg annyira vakká lettek, hogy Isten hatalmának legközvetlenebb megnyilatkozásai sem voltak elegendők meggyőzésükre. Isten minden utasítását és dorgálását csak emberi vagy sátáni tevékenységnek minősítették. Ugyanezt tette az egész nép is. A Kóré és társai megsemmisítését követő napon a nép Mózeshez és Áronhoz ment, mondván: »Ti öltétek meg az Úr népét!« (4Móz 16,41) Annak ellenére, hogy birtokában voltak Isten nemtetszése legmeggyőzőbb bizonyítékának azokkal kapcsolatban, akik becsapták őket, mégis Sátánnak tulajdonították Isten ítéleteit. Kijelentették, hogy Mózes és Áron a „gonosz” hatalmával okozták a jó és a szent emberek pusztulását. Ez volt az a tett, amely megpecsételte sorsukat. A Szentlélek ellen követték el a bűnt, olyan bűnt, amely megkeményíti az ember szívét az isteni kegyelem befolyásával szemben. (Ellen G. White: *Pátriárkák és próféták*, Kóré lázadása c. fej.)

Vajon ez a veszély fellelhető ma is Isten népe között? Előfordulhat, hogy emberek, akik Isten népe között vannak, magukat becsapva úgy láznak fel a Teremtő ellen, hogy végig azt hiszik, a jó oldalon állnak?

Az a leginkább fájdalmas, hogy Istennek Mózesen keresztül megnyilatkozó jóakarata, szeretete és gondviselése ellenére képesek voltak emberek ennyire elsötétülni.

3 Hogyan szólt az ének az izraeliták jövőbeni viselkedéséről, profetikusan múlt időt alkalmazva? Mit tesznek majd jó dolgukban az ígéret földjén is? Ennek ellenére miképpen nyilatkozik meg Isten kegyelme irántuk?

5Móz 32,15–18 ■ „Meghízott Jesurun, és rugódozott. Meghízta, megkövéredtél, elhásjasodtál. Elhagyta Istent, teremtőjét, megvetette az ő üdvösségének köszikláját. Idegen istenekkel ingerelték, utálatosságokkal bosszantották. Ördögöknek áldoztak, nem Istennek; isteneknek, akiket nem ismertek; újaknak, akik csak most támadtak, akiket nem rettegetek a ti atyáitok. A Kősziklát, aki szült téged, elfeledted; megfeledkeztél Istenről, aki nemzett téged.”

5Móz 32,29–30 ■ „Bárcsak eszesek volnának, megértenék ezt, meggondolnák, hogy mi lesz a végük! Miképpen kergethetne egy ezret, és kettő hogyan űzhetne tízezret, ha az ő Kősziklájuk el nem adja őket, és ha az Úr kézbe nem adja őket?!”

5Móz 32,36 ■ „Megítéli az Úr az ő népét, és megkönyörül az ő szolgálain, ha látja, hogy elfogyott az erő, s védett és védetlen odavan.”

5Móz 32,39 ■ „Most lássátok meg, hogy én vagyok, és nincs Isten kívülem! Én ölk és eleveníték, én sebesíték és én gyógyítók, és nincs, aki kezemből megszabadítson.”

5Móz 32,43 ■ „Ujjongjatok, ti nemzetek, ő népe! Mert ő megtorolja az ő szolgálainak vérét, bosszút áll az ő ellenségein, földjének és népének megbocsát!”

Mózes éneke megrendítő jövőt festett le, amely pontosan bekövetkezett a következő generációk életében. A bevonuló nép Józsué vezetésével hitének köszönhetően vehette birtokba Kánaán föld-

jét. De ez az Isten iránti hűség nem tartott sokáig. Már a honfoglaló háborúk során elkezdődött Istentől való eltávolodásuk, amikor nem minden kananeust úztek ki az országból. Józsué generációját követően aztán gyors lelki hanyatlás kezdődött:

„Az az egész nemzetség gyűjtetett az ő atyáihoz, támadt más nemzetség őutánuk, amely nem ismerte sem az Urat, sem az ő cselekedeteit, amelyeket cselekedett Izráellel. És gonoszul cselekedtek az Izráel fiai az Úr szemei előtt, mert a baáloknak szolgáltak. Elhagyták az Urat, atyáik Istenét, aki kihozta őket Egyiptom földéből, és más istenek után jártak, a pogány népek istenei közül, akik körülöttük voltak, azok előtt hajtották meg magukat, és haragra ingerelték az Urat.” (Bír 2,10–12)

A bírák idején elkezdődött bálványimádás szokásából nem is tudtak többé kigyógyulni egészen a babiloni fogságig, amikor végül szakítottak ezzel a bűnnel. Mózes éneke szemléletesen érzékelteti, hogy ez a változás már nem a szigorú rendelkezések és korlátozások miatt következett be, hanem a jólétnek köszönhetően: „Meghíztál, megkövéredtél, elhásasodtál...” A megromlott emberi természet nem viseli a korlátozást sem, de az ellenkezőjét, a jólétet és a kényelmet sem tudja feldolgozni. A jólét okozta az özönvíz előtti nép, Sodoma és Gomora bukását is (Jób 22,15–18; Ezék 16,49). Vajon a mai világ kényelme és jóléte nem jelent-e ugyancsak kísértést, veszélyt Isten népe számára?

„A jólét közepette leselkedik a veszély. A gazdagság és a dicsőség minden korszakban veszélyeztette az alázatosságot és a lelkiséget. A nem üres poharat nehezen hordozzuk; a csordultig töltött kelyhet vigyázva kell egyensúlyban tartanunk. A szenvedés, a csapás fájdalmat okozhat, de a lelki életet leginkább a jólét veszélyezteti. Ha az ember nem veti magát alá állandóan Isten akaratának, ha az igazság nem szenteli meg, a siker biztosan felébreszti benne az elbizakodottságra való természetes hajlamot. (Ellen G. White: *Pátriárkák és próféták*, Siker és elbizakodottság c. fejelet)

Elgondolkodtató Isten nagy szeretete, amellyel ezt az eltorzult jellemű népet hordozta türelemmel, hűségesen mindvégig. Szomorúan kiált fel, amiért ismereteik, tapasztalataik birtokában nem gondolják végig, hová vezet az az út, amelyen elindultak („Bárcsak eszesek volnának...”). Ugyanakkor előre biztosítja őket védelméről és megbocsátásáról, amennyiben mégis visszafordulnak Őhöz. Felmerülhet a kérdés: Vajon tehetett volna-e többet értük Isten, mint amit tett? (Vö. Ésa 5,4)

4 Hogyan hangzottak Mózes Izráel népéhez intézett utolsó szavai és áldáskívánása?

5Móz 32,45-47 ■ „Amikor végig elmondta Mózes mind ez igéket az egész Izráelnek, mondta nekik: Vegyétek szívetekre mindezeket az igéket, amelyekkel bizonyosságot tesztek ellenetek e mai napon; és parancsoljátok meg fiaitoknak, hogy tartsák meg és teljesítsék e törvény minden igéjét. Mert nem hiábavaló ige ez nektek, hanem ez a ti életetek, és ez ige által hosszabbítjátok meg napjaitokat azon a földön, amelyre átmentek a Jordánon, hogy bírjátok azt.”

5Móz 33,1 ■ „Ez pedig az áldás, amellyel megáldotta Mózes, az Isten embere Izráel fiait az ő halála előtt.”

5Móz 33,26-27 ■ „Nincs olyan, mint a Jesurun Istene! Az egeken száguld segítségedre, és fenségében a felhőkön. Hajlék az örökkévaló Isten, alant vannak örökkévaló karjai; elúzi előled az ellenséget, és ezt mondja: Pusztítsd!”

5Móz 33,29 ■ „Boldog vagy Izráel! Kicsoda olyan, mint te? Nép, akit az Úr véd, a te segítséged pajzsa, és aki a te dicsőséged fegyvere! Hízelegnek majd neked a te ellenségeid, és te azoknak magaslatait taposod.”

.....

Mózes az ének végét követően lezárásul még egyszer megismételte a népnek a legfontosabb gondolatot. Olyan volt a Mózes énekét lepecsételő két – mai napig érvényes – mondat, mint egy utószó, amelybe bele van sűrítve Isten és az ember kapcsolatának lényege. Az ember élete attól még nem kerül biztonságba, ha hiszi, hogy létezik egy szerető Isten, aki kezében tartja életünket. Az sem jelent biztosítékot, ha buzgó vallásos életet élünk. Az jelenti a valódi életet számunkra és fiaink számára, ha megtartjuk és teljesítjük Isten törvényének minden igéjét. Ez az elv végigvonul a Biblián. A törvény magas mércéjét az Úr nem engedheti le, és az ítélet mércéje is az lesz, hogy miképpen viszonyultunk szívünkben Isten szent törvényéhez.

A törvény fontosságát Izráel népe végül megértette, de a legfontosabbat sajnos még ekkor is figyelmen kívül hagyta. Az első szavak így szóltak: „Vegyétek szívetekre mindezeket az igéket!” Ez volt akkor is, és ez most is az egyedüli feltétele az Istennel való egészséges kapcsolatnak. Ezen az alapon álltak Mózes következő szavai is. Csakis a szívbe szeretet által beírt törvényt lehet hitelesen továbbadni akár a fiaknak, akár másoknak. Nem azért volt a törvény számukra élet, mert annak megtartása hangozta volna jóindulatra a gondviselő Istent irántuk, hanem azért, mert ha valaki szívbeli belátásra jut, rá fog jönni arra, hogy egyedül ez jelenti a boldog és békés életet, ez áll összhangban a menny elveivel. Nincs ez másképpen ma sem. Ha az Ő igéi nincsenek a szívünkben, nem tudunk azonosulni velük, akkor a törvény nemhogy az életet jelentené, de elhordozhatatlan teher lesz számunkra. A testi Izráel tragédiáját, a kevés hívő maradéktól eltekintve, ennek az elvnek a meg nem értése, illetve elutasítása okozta. Nem „vették a szívükre” Isten igéjét.

„A világon ma csak két csoport létezik, és az ítéletkor is csak két csoport lesz: azoké, akik áthágták Isten törvényét, és azoké, akik engedelmeskedtek neki. Krisztus megmondta, mi az a próba, amellyel hűségünket vagy hűtlenségünket

bizonyítjuk: »Ha engem szerettek, az én parancsolataimat megtartsátok. (...) Aki ismeri az én parancsolataimat és megtartja azokat, az szeret engem, aki pedig engem szeret, azt szereti az én Atyám, én is szeretem azt, és kijelentem magamat annak. (...) Aki nem szeret engem, nem tartja meg az én beszédeimet, és az a beszéd, amelyet hallotok, nem az enyém, hanem az Atyáé, aki küldött engem.« »Ha az én parancsolataimat megtartjátok, megmaradtok az én szeretetemben; amiképpen én megtartottam az én Atyám parancsolatait, és megmaradok az Ő szeretetében.« (Jn 14,15–24; 15,10)” (Ellen G. White: *Krisztus példázatai*, Szó és tett c. fej.)

Ezt követően Mózes megáldotta Izráel fiait. Mindegyik törzsre áldást mondott. Az áldások célja az volt, hogy az Úr jó szándékát a nép tudomására hozza, hogy szeretetéről és jóakarataról biztosítsa és ebben megerősítse Izráel fiait.

5 Mit mutatott meg Isten Mózesnek halála előtt a Pizsga-hegy tetejéről? Miként nyilatkozott meg Isten igazságossága és irgalmassága Mózessel való bánásmódjában? Hogyan méltatja az Írás Mózes személyét és egyedülálló szolgálatát?

5Móz 34,1–7 ■ „Felment Mózes a Moáb mezőségéről a Nébo hegyére, a Pizsga tetejére, amely átellenben van Jerikóval; és megmutatta neki az Úr az egész földet, a Gileádot Dánig; és az egész Nafthalit, Efraim és Manassé földét, az egész Júda földét a túlsó tengerig; a déli tartományt és Jerikónak, a pálmafák városa völgyének környékét, Coárig. Mondta neki az Úr: Ez a föld az, amely felől megesküdtem Ábrahámnak, Izsáknak, Jákóbnak, mondván: a te magodnak adom azt. Megengedtem neked, hogy szememmel lásd, de oda nem mégy át. Meghalt ott Mózes, az Úr

szolgája a Moáb földén, az Úr szava szerint. És eltemeték őt a völgyben, a Moáb földén, Béth-Peórral átellenben, és senki sem tudja az ő temetésének helyét e mai napig. Mózes pedig százhusz esztendő volt, amikor meghalt; nem homályosodott meg az ő szeme, sem el nem fogyatkozott az ő ereje.”

Júd 9 ■ „Mihály arkangyal, amikor az ördöggel vitatkozván Mózes teste felett vetélkedett, nem mert arra káromló ítéletet mondani, hanem azt mondta: Dorgáljon meg téged az Úr!”

Lk 9,28–31 ■ „E beszédek után mintegy nyolcadnappal maga mellé vette Pétert, Jánost és Jakabot, és felment a hegyre imádkozni. Imádkozása közben az ő orcájának ábrázata elváltozott, és az ő ruhája fehér és fénylő lett. És íme két férfiú beszélt övele, Mózes és Illés, akik dicsőségben megjelenván, beszéltek az ő halálát, melyet Jeruzsálemben fog megteljesíteni.”

.....
.....

Mózes elfogadta Isten döntését, mely szerint meg kell halnia. Nem léphetett be arra a jó földre, amelyet az Úr ígért Izráelnek, de szemeivel még megláthatta.

„Mózes elfordult a gyülekezettől, és csendben, egyedül indult útnak a kijelölt hegycsúc felé. »Felment Mózes (...) a Nébó hegyére, a Piszga tetejére.« (5Móz 34,1) E magányos csúcson állt, és tiszta tekintettel szemlélte az elébe táruló képet: messze nyugaton a nagy tenger vize kékllett, északon a Hermon hegye emelkedett az égre, keleten Moáb fennsíkja és amögött Izráel győzelmeinek színhelye, Básán feküdt, délen pedig hosszú vándorlásuk pusztája terült el.” (Ellen G. White: *Pátriárkák és próféták*, Mózes halála c. fejez.)

De nem csak Kánaán földjét látta meg. Az Úr megmutatta neki a jövőt is. Végignézhette a földi történelmet egészen az újjáteremtett Földre, és megnyugodott a lelke, hogy az Úr el fogja végezni mindazt az emberért, amit eltervezett, tökéletes megoldást hoz a bűn átkára, ami hatalmas súllyal nehezedett rá az egész teremtett világra (lásd Ellen G. White: *Pátriárkák és próféták*, Mózes halála c. fej.). Ezután Mózes meghalt, de az Úr nem sokáig hagyta a sírban. Feltámasztotta és felvitte a mennybe, így halálában sokkal többet kapott, mint amit életében elveszített. A földi ígéret földjére nem jutott be, de az Úr ennél sokkal jobb helyre vitte, a mennyei Kánaánba.

„Krisztus áldozatának bemutatásáig Isten Mózessel való bánásmódja szemlélteti a legvilágosabban az Ő igazságosságát és szeretetét. Isten kizárta Mózeset Kánaánból, ami által felejthetetlen tanítást adott: Ő tökéletes engedelmességet kíván, és ember ne tulajdonítsa magának a Teremtőtől való dicsőséget. Nem hallgathatta meg Mózes buzgó könyörgését, hogy részese legyen Izrael örökségének, de nem felejtette el, nem hagyta el szolgáját! A menny Istene megértette azokat a szenvedéseket, amelyeket Mózes eltűrt. A küzdelem és próbák hosszú éveit alatt hűséges szolgálatának minden tettét feljegyezte. A Piszga tetejéről Isten hívta el Mózeset a földi Kánaánnál dicsőbb örökségbe. (...)

A megdicsőülés hegyén ott volt Mózes Illéssel. Az Atya küldte őket a Fiúhoz, a világosság és dicsőség hordozóiként. Így teljesedett be végül Mózes imája, amelyet évszázadokkal azelőtt mondott. Ott állt a »jó hegyen« nepe örökségén belül, bizonyosságot téve Őrá, akiben Isten Izraelnek adott összes ígérete összpontosult. Ez az emberi szemnek kinyilatkoztatott utolsó jelenet a menny által nagyra becsült ember történetéből.” (Ellen G. White: *Pátriárkák és próféták*, Mózes halála c. fej.)

6 Hogyan nyilatkozott meg Isten kegyelme Izráel iránt Mózes halála után?

5Móz 34,8–9 ■ „Siratták Izráel fiai Mózeszt a Moáb mezőségén harminc napig, és elteltek Mózes siratásának, azaz gyászolásának napjai. Józsué, a Nún fia pedig beteljesedett bölcsesség lelkével; mert Mózes tette őreá kezeit; és hallgattak reá Izráel fiai, úgy cselekedtek, amint parancsolta az Úr Mózesnek.”

.....

.....

.....

Amikor a nép szembesült azzal, hogy Mózesnek meg kell halnia, megváltozott a szívük. Megértették, mennyi szenvedést, szomorúságot okoztak neki lázadásaikkal, és végül maguknak köszönhetik azt is, hogy vezetőjüket elveszítik, aki miattuk nem is mehet be az ígért földjére. Ekkorra értették meg igazán, milyen nagy áldás volt számukra mindvégig Mózes gyengéd, szeretetteljes vezetése.

„Amint a nép az éltés férfiúra nézett, aki nemsokára elvéteik tőlük, mély elismeréssel emlékezett vissza atyai gyengédségére, bölcs tanácsaira és fáradhatatlan munkásságára. Amikor bűnük Isten igazságos ítéletét hívta ki, Mózes imái mily gyakran győzedelmeskedtek az ő megmaradásukért! Fájdalmukat a lelkifurdalás csak növelte. Keserűen gondoltak arra, hogy saját romlottságuk vitte Mózeszt arra a bűnre, amely miatt meg kell halnia. Szeretett vezérük elvétele sokkal keményebb rendreutasítás volt Izráelnek, mint bármi más, amit kaphattak volna, ha élete és feladata folytatódik. Isten éreztetni akarta velük, hogy jövődő vezetőjük életét

ne nehezítsék meg úgy, mint Mózesét. Isten megadott áldások által beszél népéhez, és ha azokat nem értékelik, visszavonja áldásait, hogy így bűneik felismerésére vezethesse őket és teljes szívből visszatérjenek Őhöz.” (Ellen G. White: *Patriárkák és próféták*, Mózes halála c. fej.)

Az Úr Józsuét jelölte ki Mózes utódául. A nép megértette a keserű leckét, tanult a veszteségből, és nem lázadt Józsué ellen. „...hallgattak reá Izráel fiai, és úgy cselekedtek, amint parancsolta az Úr Mózesnek.” A soron következő bevonulásnál és a honfoglaló nehéz háborúknál már összezárt a nép. Bár fájdalmas volt mindaz, amit hitehagyásaikkal maguknak okoztak, az Úr bölcsességében vereségüket is áldásra tudta fordítani. Kevés olyan időszak volt Izráel története során, amikor olyan közel volt a szívük az Úrhoz, mint Józsué idejében. „A nép az Urat szolgálta Józsué egész életében, és a véneknek minden napjaiban, akik hosszú ideig éltek Józsué után, akik látták az Úr minden dolgait, amelyeket cselekedett Izráellel.” (Bír 2,7)

Az e heti adomány az Útjelző Alapítványt támogatja.

FÜGGELÉK

Hogyan érthetjük meg az utasítást, amelyet Isten a honfoglalás kapcsán adott az izraelitáknak?

Az ún. „népirtás” kérdése

Megütközést válthat ki sokakból Isten szóban forgó rendelkezése. Fontos, hogy megértsük a Szentírás ezzel kapcsolatos kijelentéseit mind a magunk számára, mind pedig annak érdekében, hogy helyes választ tudjunk adni azoknak az Isten-keresőknek, akiket ez nyugtalanít. Gondoljuk át az alábbiakat kikeresve, átgondolva a megjelölt igéket.

1. Vegyük figyelembe, hogy Isten négy évszázadnyi, azaz hosszú türelmi időt biztosított Kánaán korábbi lakosainak. És nem csupán időt adott nekik a megtérésre, hanem tanúságtevőkről is gondoskodott, akik életükkel is, szóval is bizonyosságot tettek az egyetlen élő, teremtő Istenről és erkölcsi törvényéről. Izráel ősatyái – Ábrahám, Izsák és Jákób – Isten utasítására oda költöztek közéjük, és nyájaikkal vándoroltak keresztül-kasul az országon. Mindenütt oltárt építettek, amerre jártak az egyetlen, igaz Istennek. Ismertté váltak az egész országban, életmódjuk, békeségre törekvő magatartásuk tiszteletet keltett környezetükben. Ez tükröződik abban, ahogyan például Ábrahámról szóltak, amikor – mint jövevény, akinek semmi földtulajdona nem volt az országban – temetőhelyet akart vásárolni tőlük.

1Móz 15,16 – 1Móz 23,5–7

2. 1Móz 15,16-ban azt olvassuk, hogy Isten mindaddig várt az ítélettel Kánaán lakosait illetően, „míg a gonoszságuk nem telt be”. A

„gonoszság betelése” vagy „megsokasodása” szakkifejezés a Bibliában. Azt jelöli, amikor egy nép vagy népcsoport olyan mértékig fertőzötté válik a bűnnel, hogy az emberért végsőig küzdő, irgalmas Isten sem tud segíteni rajtuk, mert „szívük gondolatának minden alkotása szüntelen csak gonosz” (1Móz 6,5). Hihetetlennek tűnik, de sajnos valóság, hogy emberek is süllyedhetnek olyan mélyre, hogy nincs bennük igazság többé. Krisztus Sátánt, a bűn szerzőjét jellemezte így (Jn 8,44), aki mindent elkövet azért, hogy embereket is lerántson az immár gyógyíthatatlan bűn szakadékába. Ilyen környezetben a megszülető gyermekek eleve olyan örökséget hoznak magukkal, illetve olyan környezetben nőnek fel, amely esetükben is törvényszerűvé teszi a bűn útjának követését.

1Móz 6,5–12, vö. Mt 24,12.37; Jóel 3,13–14

3. Azt olvassuk a Szentírásban, hogy Kánaán lakosait az ő „isten-telenségükért” és „utálatosságukért” ítéli el Isten. Az alábbi igék fogalmat adnak arról, hogy mennyire visszataszító dolgokat cselekedtek, milyenek voltak erkölcsaik és vallási kultuszaik. Ha nem olvassuk el ezeket az igéket, nem tudjuk elképzelni, ténylegesen mennyire mélyre süllyedtek az itt élő népcsoportok.

1Móz 20,11; 3Móz 20,12–23; 5Móz 18,9–12; 20,16–18

4. Jellemző, hogy amikor Ábrahám közbenjárt Sodomáért és Gomoráért, Isten kijelentette, hogy ha „csak tíz igaz is” találtatik egy városban, Isten nem veszi el azt a várost. És bár Sodomában és Gomorában, valamint a honfoglaláskor Jerikóban, ennyi igaz sem volt, addig nem indult meg az igazságszolgáltatás ellenük, amíg Isten azt a tíznél is kevesebb – szintén vétkes, de még tűzből kikapott üszökként megmenthető – embert ki nem vezette onnét, és biztonságba nem helyezte családjával együtt.

1Móz 18,20–22; Józs 6,21–23

5. Ugyanezt a körültekintő igazságosságot láthatjuk abban, hogy a honfoglalást megelőzően Isten pontos utasítás adott az izrae-

litáknak arra vonatkozóan, hogy mely népcsoportokat kíméljenek meg, ezeknek a földjéből ne vegyenek el semmit, ételt, italt is pénzen vegyenek tőlük.

5MÓZ 2,4-9.19.37

6. Felmerül azonban a kérdés, hogy Isten miért nem valamely természeti katasztrófa által semmisítette meg őket, ha ennyire menthetetlenek voltak, mint ahogy tette a vízözön idején vagy Sodomá-Gomora esetében. Izráel népe azonban rabszolgaságból szabadult, erkölcsében és vallásosságában igencsak meggyengült nép volt, akiknek ezután is pogány népek tengerében kellett megmaradniuk az igaz Isten imádata mellett, és megtartaniuk az Ő igazságos törvényeit. A Biblia szerint vallási és erkölcsi szempontból „kiskorú” nép voltak (Gal 4,1-3), akiknek szükségük volt arra, hogy Isten elrettentéssel is távol tartsa őket a javíthatatlanná vált, utálatosságokat cselekvő népek útjának követésétől. Ebből az okból lettek az izraeliták Isten ítéletének végrehajtói. Azzal is nevelte őket Isten, hogy a legelvetemültebbek esetében semmi zsákmányt sem vehettek, tűzzel kellett megégetni vallási kultuszuk helyeit, tárgyait, és úgyszintén anyagi javaikat is. Azt kellett megérteniük az izraelitáknak, amit Jézus később így fogalmazott meg: „Ha meg nem tértek, mindnyájan hasonlóképpen elvesztek.” (Lk 13,5)

Józsué 7. fejezet

7. Ellen G. White következő sorai segítik megérteni az idézett igékben foglaltakat:

„Sokaknak úgy tűnik, mintha ez az isteni intézkedés [Jerikóra, illetve a kánaáni népekre vonatkozóan] ellenkezne a Szentírás más helyein hangsúlyozott szeretet és irgalmaság alapelveivel. (...) A kánaániták azonban akkor már a legromlottabbak, a leglealacsonyítóbb pogányság követői voltak. (...) Mint az özönvíz előtti emberek, úgy a kánaániták

is csak azért éltek, hogy káromolják az eget és tisztátalanná tegyék a földet, amelyen éltek. Az isteni szeretet és igazságosság úgy kívánta, hogy az olyan emberek, akik Isten javíthatatlan káromlói és embertársaik örökös ellenségei, gyökerestől kiirtassanak. (...) Sátán sokakat eltévelyít hitető elméletével, miszerint Isten szeretete oly nagy a teremtményei iránt, hogy mentegeti a bűneiket. (...) Feltétel nélküli bűnbocsánat azonban sohasem volt a bűnre, és nem is lesz soha. Az ilyen megbocsátás azt mutatná, hogy az Isten uralmának alapját képező igazság elvei hatályon kívül helyeztetek. Az az úgynevezett jó szándék, amely az igazságot kerülni akarja, nem nagylelkű jóság, hanem erkölcsi gyengeség. Isten adja az életet. Törvényei kezdettől fogva az élet védelmére adattak, de a bűn megtörte Isten rendjét, és amíg a bűn uralkodik, addig elkerülhetetlen a szenvedés és a halál.” (*Pátriárkák és próféták*, Jerikó bevétele; Józsué utolsó szavai c. fej.)

Október

1. péntek	2Móz 20,12	Napnyugta: 18:26	
2. szombat	3Móz 19,32		
3. vasárnap	1Pt 2,17-18	Napnyugta: 18:12	
4. hétfő	Zsolt 89,7		
5. kedd	Zsolt 111,9		
6. szerda	Jer 7,23		
7. csütörtök	1Sám 2,30		
8. péntek	2Krón 36,15-16		
9. szombat	3Móz 19,30		
10. vasárnap	2Móz 20,8		Napnyugta: 17:58
11. hétfő	Jer 10,10		
12. kedd	1Jn 3,1		
13. szerda	Zsolt 47,7		
14. csütörtök	1Móz 16,13		
15. péntek	Ésa 41,10		
16. szombat	Ésa 46,9	Napnyugta: 17:45	
17. vasárnap	Zsolt 19,1		
18. hétfő	Jn 10,10		
19. kedd	1Pt 2,21-22		
20. szerda	Zsid 2,17		
21. csütörtök	Lk 2,40		
22. péntek	Lk 2,51-52		
23. szombat	Zsid 4,15	Napnyugta: 17:33	
24. vasárnap	Kol 1,27		
25. hétfő	Zsolt 9,11		
26. kedd	Zsolt 34,8		
27. szerda	Zsid 1,14		
28. csütörtök	Zsolt 103,20-21		
29. péntek	Apcs 12,11		
30. szombat	2Móz 23,20	Napnyugta: 17:33	
31. vasárnap	Jel 7,2-3		

November

1. hétfő	Eféz 6,11-12	
2. kedd	Eféz 6,13-14	
3. szerda	Eféz 6,14	
4. csütörtök	Eféz 6,15	
5. péntek	Eféz 6,16	Napnyugta: 16:22
6. szombat	Ésa 59,17	
7. vasárnap	Eféz 6,17	
8. hétfő	Ésa 27,5	
9. kedd	1Kor 15,57	
10. szerda	Rm 12,2	
11. csütörtök	2Tim 2,1; 3	
12. péntek	1Kor 15,58	Napnyugta: 16:12
13. szombat	Zsolt 43,3	
14. vasárnap	Jel 3,11	
15. hétfő	Rm 5,19	
16. kedd	Jn 16,33	
17. szerda	1Jn 5,4	
18. csütörtök	Rm 8,35-37	
19. péntek	Jer sir 3,22-23	Napnyugta: 16:04
20. szombat	Jób 19,25-26	
21. vasárnap	Mt 11,11	
22. hétfő	Rm 12,17	
23. kedd	Sof 3,13	
24. szerda	Péld 29,23	
25. csütörtök	Péld 11,24-25	
26. péntek	1Kor 13,4	Napnyugta: 15:58
27. szombat	Fil 2,3	
28. vasárnap	Jób 22,21	
29. hétfő	1Kir 8,5-6	
30. kedd	Zsolt 30,5-6	

IGÉK MINDEN NAPRA

December

1. szerda	2Pt 1,10-11	
2. csütörtök	Jel 22,15	
3. péntek	1Móz 5,24	Napnyugta: 15:54
4. szombat	2Kor 5,7	
5. vasárnap	Ésa 25,9	
6. hétfő	Ésa 35,10	
7. kedd	1Thessz 4,16-18	
8. szerda	Jel 15,3	
9. csütörtök	2Tím 4,8	
10. péntek	Jel 7,14	Napnyugta: 15:52
11. szombat	Jel 21,4	
12. vasárnap	Jel 22,3-4	
13. hétfő	Mt 25,34	
14. kedd	Jer 31,16-17	
15. szerda	1Kor 13,12	
16. csütörtök	Zsid 11,15-16	
17. péntek	Jel 22,2	Napnyugta: 15:52
18. szombat	Jel 19,9	
19. vasárnap	Jel 21,18-19	
20. hétfő	Ésa 65,21-22	
21. kedd	Zsolt 16,6	
22. szerda	Eféz 1,17-18	
23. csütörtök	Jn 6,45	
24. péntek	Jel 14,4	Napnyugta: 15:55
25. szombat	Lk 2,13-14	
26. vasárnap	Ésa 66,22-23	
27. hétfő	Jel 21,22	
28. kedd	1Kor 13,12	
29. szerda	Mt 18,10	
30. csütörtök	Eféz 3,9-10	
31. péntek	Fil 3,13-14	Napnyugta: 16:00

A reggeli igéket *Az én életem ma* című könyvből idéztük.